

Echa charakterov

(blízky aj vzdialený odkazy osobností pre chvíle zamyslenia)

Zbierku citátov
vybral a zostavil
Dušan JEDINÁK

ECHÁ charakterov

(blízky aj vzdialený odkaz osobností pre chvíľu zamyslenia)

Úvod

Industriálna spoločnosť uspokojuje mnohé a rozličné ľudské potreby. Príliš veľa ľudí si však berie svojvoľne život, droguje a podieľa sa na bezbrehej kriminalite. Mnohí z nich sú vykorenení z tradičných hodnôt a nepoznajú zmysluplný cieľ svojej seberealizácie. Majú strach z voľného času, zo samoty, z civilizačných chorôb. Podliehajú neohraničenému konzumu, konformizmu i totalitarizmu, depresiám i nečakanej agresivite. Nezmyselne túžia po peniazoch, rozkoši, moci a sláve. Neobmedzovaná sloboda im dáva možnosť aj pre nezodpovedné konanie zla. Zmätočný charakter našej doby vyžaduje iný pohľad na rovnováhu zmysluplnej slobody a rozvážneho uskutočňovania svojich predstáv v prostredí ľudských skutkov a ich významov (V.E. FRANKL).

Človek je charakterizovaný svojou rečou, slovným vyjadrením myšlienok. Aj keď jednotlivé vyjadrenia treba chápať v súvislostiach, niektoré myšlienky sú naozaj impozantné i ako samostatné. Niekedy sa veci najviac priblížime krátkym, jadrným aforizmom (P. STRAUSS).

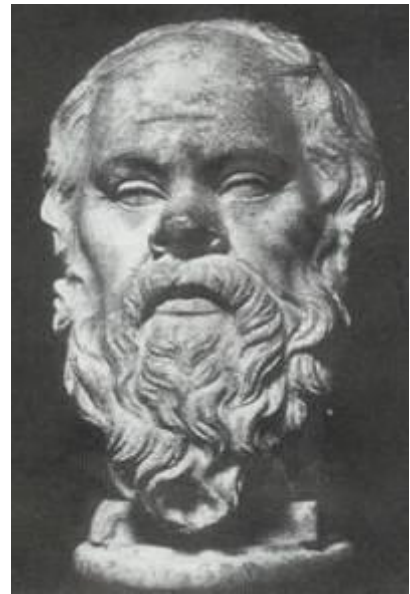
Rád si vyhľadávam pozoruhodné jednoduché citáty charakteristické svojím obsahom i formou. Sledovať myšlienky významného človeka je najzaujímavejšia veda (A. S. PUŠKIN). Odkladám si plnohodnotné krátke myšlienky a často ich aj citujem.

Na svete nie je nič mocnejšie ako myšlienka, ktorá prišla včas (V. HUGO). Dejiny vývoja ľudskej kultúry majú svojich velikánov. Veľkí muži sú ti, ktorí chápu, že duchovné je mocnejšie než akákoľvek materiálna sila (R.W. EMERSON). O niektorých z nich som sa dozvedel a spoznal čo-to z ich odkazu. Vybral som z ich myšlienok aspoň niekoľko, ktoré by mohli osloviť aj vás. Skúste si z nich vybrať také, ktoré prispievajú k zušľachteniu vašich životných skúseností.

*Ak chceš hýbať svetom,
pohni sám sebou.*

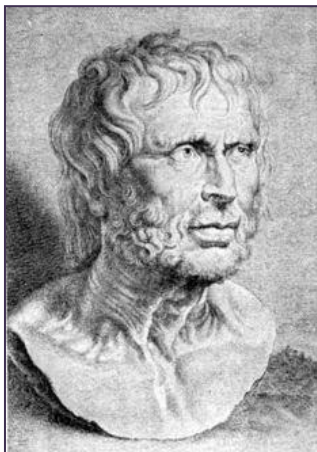
Mnohí ľudia si myslia, že spokojnosť a blaženosť spočíva v prepychu a nádhere. No ja si myslím, že nepotrebovať vôbec nič je božské. Potrebovať čo najmenej je božskému najbližšie. A to, čo je božskému najbližšie, je najbližšie aj najlepšiemu človeku. Vravím tebe aj všetkým vám, že peniaze neberiem od nikoho, lebo sa nepredávam... Nechcem sa stať otrokom, ktorý je nútený zhovárať sa s tým, kto mu zaplatí. Chcem byť voľný. Chcem sa slobodne zhovárať s priateľmi, aby sme spoločne hľadali to, čo človeka robí dokonalejším. Mojou odmenou je vedomie, že rozširujem počet dokonalých mužov.

- * *To, čo chceme povedať, by malo prejsť tromi bránami: bránou pravdy, bránou dobroty, bránou úžitku. Ak to, čo chceš povedať, nie je pravdivé, dobré ani užitočné, potom je lepšie nechať si to iba pre seba.*
 - * *Najpriamejšia cesta k sláve je tá, keď sa človek snaží byť naozaj taký, za akého chce byť pokladaný.*
- * *Mnohé som sa naučil od svojich učiteľov, ešte viac od svojich priateľov, ale najviac od svojich žiakov.*
- * *Kto z nás kráča k lepšiemu údely, nikto nevie, okrem Boha.*
- * *Stále si pamätaj, že všetko je pominuteľné. Potom už v šťastí nebudeš veselý a v trápení smutný.*
 - * *To čo robíš, rob starostlivo a s nadšením.*
 - * *Ľudská prirodzenosť nemá lepšieho pomocníka ako lásku.*
 - * *Je lepšie urobiť menej vecí dobre než veľa vecí zle.*
- * *Chcem od žiaka viac, ako peniaze. Chcem, aby žil tak, ako ho učím.*
- * *Kto sa vie zbaviť prebytočného, je najbližšie k bohom.*
- * *Nie je choroba milovať, ale nemilovať.*
- * *Radosť musíme čerpať zo seba, nie z iných.*
- * *Skutočná múdrosť je poznanie vlastnej nevedomosti.*
- * ***Nasleduj dôkaz, kamkoľvek ťa bude chcieť zaviest'.***

*Ja vás, Aténčania, ctím a milujem, budem však poslúchať viac boha než vás, a pokiaľ budem dýchať, neprestanem filozofovať a vás napomínať a každého z vás, kohokoľvek stretnem, upozorňovať svojím obvyklým spôsobom na to: Ty šľachetný muž, Aténčan, občan z obce najväčšej a preslávenej múdrosťou i silou, nehanbíš sa starať len o to, mať čo najviac peňazí, slávy a pocty, ale o rozum, pravdu a dušu, aby bola čo najlepší, nedbáš a nestaráš sa? **SOKRATES** (asi 469 – 399 pred n. l.)*

Byť sám sebou a nebyť sám.

- * Nestaraj sa o to, koľko máš ctiteľov, ale o to, akých. Neľúbiť sa zlým je človeku len na chválu.
- * Život je ako hra: nezáleží na tom, ako dlho trvalo predstavenie, ale na tom, ako dobre bolo zahrané.
- * Je treba prispôbiť bremeno silám a nenakladať si viac, než stačíme uniesť. Nesmieš si nabrať, koľko chceš, ale koľko vládzeš. Len hľad', nech je tvoj duch v poriadku, potom vládzeš, koľko budeš chcieť.
- * Šťastie priateľov získava, nešťastie preveruje.

- * Čo je platné preplávať more a striedať mestá! Ak chceš uniknúť tomu, čo ťa trápi, musíš byť nie inde, ale iný.
- * Neverte, že človek sa môže stať šťastným nešťastím druhých.
- * Stále nariekame, že máme málo času, ale žijeme tak, akoby sme ho mali na rozdávanie.
- * Zlatá uzda neurobí koňa lepším práve tak, ako človeka neurobia inakším dary "šťasteny".
 - * **Chybou je, keď veríš každému, ale chybou je aj to, keď neveríš nikomu.**
- * Aká veľká zvrátenosť: opovážlivosť obliekajú do rúcha smelosti, rozumnú zdržanlivosť nazývajú zbabelosťou, obozretného pokladajú za bojazlivého, čo je veru dosť nebezpečný omyl.

* Čo je príjemnejšie, než mať priateľa, s ktorým môžeme hovoriť tak ako sám so sebou?

- * Čo nedokáže vyliečiť rozum, často vylieči čas.
- * Dobré zásady, ktoré vychádzajú z ľudského srdca, sú rovnako užitočné ako dobré príklady... Nezáleží na tom, koľko máš kníh, ale aké sú.
- * Keď ľudia vyučujú, sami sa učia... Len cnosť poskytuje trvalú a istú radosť.
- * Najlepším liekom na hnev je čas... Najväčšia moc je moc nad sebou samým.
- * Nie je málo času, ktorý máme, ale je veľa času, ktorý nevyužívame.
 - * Štáty bez spravodlivosti nie sú nič iné než rozsiahle bandy.
- * Všade tam, kde je človek, je miesto pre dobrý čin.
- * Život je dosť dlhý, keď vieš, ako ho prežiť. Život meriame skutkami, a nie časom.

Naša mládež miluje prepych, je zle vychovaná, vysmieva sa predstaveným, vôbec si neváža starých ľudí. Dnešné deti sú hotoví tyrani. Nevstanú, keď do miestnosti vojde starší človek. Odvrávajú rodičom. Jednoducho povedané: sú veľmi zlé...

Lucius A. SENECA (4 pred n. l. – 65 n. l.)

*Ten, kto miluje druhého,
naplnil zákon* (Rim 13, 8–10; Ga 5, 14).

*Máme rozličné dary podľa milosti, ktorú sme dostali.
Kto teda dáva, nech dáva nezištne, kto je predstavený,
nech je starostlivý, kto preukazuje milosrdenstvo,
nech to robí radostne* (Rim 12, 6–8).

*Kedysi ste boli tmou, ale teraz ste svetlom v Pánovi. Žite ako deti svetla!
Ovocie svetla je v každej добрote, spravodlivosti a pravde* (Ef 5, 8–9).

*Nič nerobte z ctižiadosti ani pre márnú slávu, ale radšej v pokore pokladajte
iných za vyšších od seba a nevyhľadávajte iba svoje záujmy,
ale aj záujmy druhých* (Flp 2, 3–4).

*Pán je Duch; a kde je Pánov Duch, tam je sloboda. A my všetci s odhalenou
tvárou hľadáme ako v zrkadle na Pánovu slávu a Pánov Duch nás premieňa
na taký istý, čoraz slávnejší obraz* (2 Kor 3, 17–18).

*Keď vo vás prebýva Duch toho, ktorý vzkriesil Ježiša z mŕtvych, potom ten,
čo vzkriesil z mŕtvych Krista, oživí aj vaše smrteľné telá skrze svojho
Ducha, ktorý prebýva vo vás* (Rim 8, 11).

*Lebo aj Židia žiadajú znamenia a Gréci hľadajú múdrosť, my však
ohlasujeme ukrižovaného Krista, pre Židov pohoršenie, pre pohanov
bláznovstvo, ale pre povolanych, tak Židov ako Grékov, Krista – Božiu moc
a Božiu múdrosť* (1 Kor 1, 22–24).

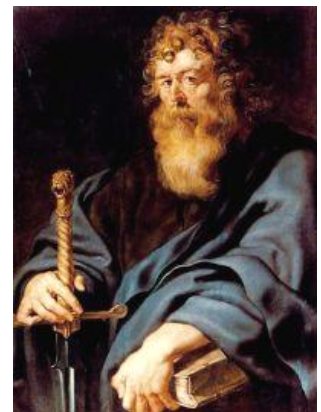
*Pán stál pri mne a posilňoval ma, aby sa cez mňa naplnilo ohlasovanie
a aby ho počuli všetky národy...* (2 Tm 4, 17).

*Ale ovocie Ducha je láska, radosť, pokoj, zhovievavosť, láskavosť, dobrota, vernosť,
miernosť, zdržanlivosť. Proti tomuto zákona niet* (Gal 5,22–23).

*Keby som hovoril ľudskými jazykmi aj anjelskými, a lásky
by som nemal, bol by som ako cvendžiaci kov a zuniaci cimbal.*

*A keby som mal dar prorocstva a poznal všetky tajomstvá
a všetku vedu a keby som mal takú silnú vieru, že by som vrchy
prenášal, a lásky by som nemal, ničím by som nebol.*

*A keby som rozdal celý svoj majetok ako almužnu a keby som
obetoval svoje telo, aby som bol slávny, a lásky by som nemal,
nič by mi to neosožilo* (1Kor 13, 1–3).

*Láska je trpezlivá, láska je dobrotivá; nezávidí, nevypína sa, nevystatuje sa,
nie je nehanebná, nie je sebecká, nerozčuľuje sa, nemyslí na zlé, neteší sa
z nepravosti, ale raduje sa z pravdy. Všetko znáša, všetko verí, všetko dúfa,
všetko vydrží* (1Kor 13, 4–7)

PAVOL z Tarzu
(asi 5 až 10 – asi 64 až 68)

Miluj ľudské pokolenie!

Ľudia sú stvorení kvôli sebe navzájom.

*Všetci ľudia sú spolu príbuzní,
nie síce podľa krvi, ale rozumom,
lebo rozum každého je časťou rozumu vesmírneho.
Z tohto príbuzenstva vyplýva pre ľudí povinnosť
správať sa k sebe vládne a priateľsky.*

Život každého jednotlivca musí zrášať so spoločným životom ľudstva, lebo každé stvorenie je preniknuté vedomím súvislostí a jednoty. Ako vo vonkajšej prírode, tak aj v duševnej oblasti sú všetky prejavy života medzi sebou v tesnej súvislosti.

Jednotlivé rozumné bytosti sú prispôsobené k jednému spoločnému dielu. V poznaní, že si údom veľkého duchovného bratstva, je čosi povznášajúceho a veľkolepého.

Nejestvuje jednotná mienka o všetkých veciach, ktoré väčšina ľudí z akéhokoľvek dôvodu považuje za dobro, ale iba o niektorých, a to takých, ktoré slúžia spoločným záujmom, a preto je potrebné vytýčiť si cieľ, ktorý sleduje spoločné a verejné blaho.

Ľudský život je nestály a krátky, lebo pred našim narodením a po našej smrti je nekonečný prúd času a kto to pochopí, nebude sa sťažovať na krátkosť života, ale ho využije na konanie dobra.

Keď sú dvaja pred zákonom rovní, musia brať na seba ohľad. A kto sa raz naučí vážiť si toho druhého pri všetkých rozhodnutiach, ten bude mať na pamäti aj blaho ostatných. Možnosť rozumne žiť môžu zákony a zariadenia iba podporovať, no sám rozum sa vynútiť nedá.

Ak vykonávaš svoju dennú povinnosť podľa príkazov správneho rozumu – horlivo, neoblomne, v dobrej vôli a nikdy len ako niečo vedľajšie, a ak zachovávaš ono svoje božstvo v rýdzej čistote, ako by si ho mal vrátiť už teraz, ak zlučuješ to oboje, bez toho čo v ďalšom očakávaš alebo čoho sa bojíš, ale zotrávaš na vykonaní prítomnej povinnosti v zhode s prírodou a na statočnej pravdivosti v každom slove a výroku, tak budeš v živote šťastný. A vôbec nikto tomu nemôže zabrániť.

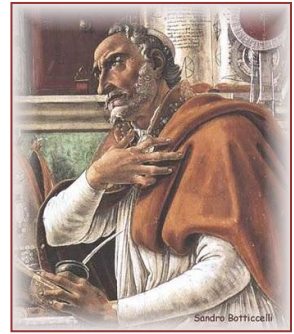
*Jedine toto má cenu:
prežiť život preukazovaním pravdy,
spravodlivosti a láskavosti,
hoci voči luhárom a nespravodlivým.*

Marcus AURELIUS (121 – 180)
rímsky cisár 161 – 180

*Stvoril si nás na svoj obraz,
a nespokojné je naše srdce, kým nespočinie v Tebe...*

*Človek je stvorený, aby poznal Boha, poznajúc ho miloval,
milujúc ho bol v ňom blažený.*

*K Bohu sa približujeme nie chôdzou, ale láskou.
Boha nemožno milovať bez lásky k blížnemu a blížnych nemožno
milovať bez ľahostajnosti k sebe.*

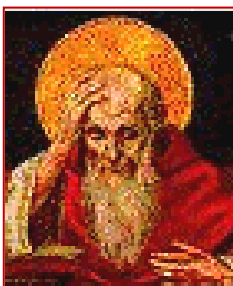
*Bremeno zákona Pán Boh nepoložil na tých, čo slúžili spravodlivosti, ale hriechu.
Spravodlivý zákon dal nespravodlivým ľuďom, aby odhalil ich hriechy, nie odstránil.
Veď hriechy neodstraňuje nič, iba milosť viery činná skrze lásku.*

- *Keby bol pre nás pochopiteľný, nebol by to Boh.*
- *Keď miluješ blížneho, očisťuješ si oko, aby si mohol vidieť Boha.*
- *Láska je Boží dar až do takého extrému, že láska sama je Boh v svojej osobe.*

Modlitba je rozhovor duše s Bohom.

Modlitbou človek Bohu vyznáva, že ho potrebuje.

- *Nešťastný je človek, ktorý pozná všetko, okrem teba Bože.*
- *Pravá obeta je každý skutok, ktorý sa koná, aby sme svätým spoločenstvom príhľuli k Bohu, je to skutok určený k cieľu onoho dobra, ktorým naozaj môžeme byť spasení.*
- *Bez lásky sme si sami sebe na ťarchu, skrz lásku znášame jeden druhého.*
- *Miluj Boha a potom všetko čo budeš chcieť, bude dobré.*
- *Pretože sme ťa opustili, vydal si nás nám samotným.*
- *Poznávaj, aby si uveril, ver, aby si pochopil.*
- *Kto sa nenechá premôcť pravdou, nad tým zvíťazí omyl...*
- *Šťastie je hľadať pravdu až po najvzdialenejšiu medzu, ktorú nemožno prekonať.*
- *Je lepšie, aby pohoršenie vzniklo, než aby sa pravda utajovala.*
- *Ak hľadáš pravdu, drž sa cesty, lebo aj cesta je už pravdou.*
- *Je v nás svetlo rozumu, v ktorom vidíme nemenné pravdy...
Neučíme sa slovami znejúcimi navonok, ale vnútri nás učí pravda.*
- *Je veľmi nebezpečné, ak hovoríme, čo si myslíme, veľmi bolestné,
ak to nehovoríme a veľmi zhubné, ak hovoríme opak.*
- *Nikto nech nehovorí, že už pravdu našiel. Hľadajme ju tak, ako by ju nepoznal
nikto. Pravda môže byť skôr starostlivo a vo svornosti hľadaná,
pokiaľ sa nepredpokladá, akosi zbrklo a vystatovačne, že už bola nájdená.*

***Budeme hľadať tak, akoby sme mohli nájsť,
ale nikdy nenájdeme tak, aby sme mohli prestať hľadať.***

*Rob to, čo dokážeš a modli sa za to, čo nedokážeš –
a Boh dá, aby si to dokázal.*

Aurelius AUGUSTINUS (354 – 430)

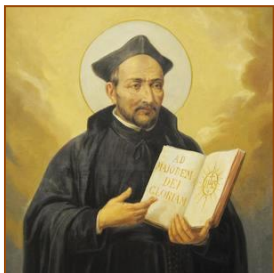
*Ak existuje nejaká radosť,
má ju človek čistého srdca.*

- * Čím väčšmi niekto dosiahne súlad v sebe a čím jednoduchšie je jeho vnútro, tým viac a tým vyššie veci chápe bez námahy, lebo dostáva svetlo rozumu zhora.
- * Je veľká múdrosť neprenáhliť sa v skutkoch a nestáť zaťato na vlastnej mienke.
- * Nespytuj sa, kto to povedal, ale dávaj pozor na to, čo hovorí.
- * Duchom nestály, telesnosťou ovládaný a k zmyselnostiam náklonný sa ťažko môže celkom odtrhnúť od pozemských žiadostí.
- * Ak máš v sebe niečo dobré, predpokladaj u iných ešte lepšie, aby si zachoval si pokoru.
- * Myslieť si, že by hádam inde bolo lepšie, alebo meniť svoje pôsobisko, to už mnohých sklamalo.
- * Keď je slobodno a užitočné hovoriť, hovor o veciach zušľachtujúcich.
- * Keby si uvážil, aký pokoj by si spôsobil svojím dobrým správaním sebe a akú radosť iným, myslím, že by si sa viac staral o svoje duchovné zdokonalenie.
- * Dobre je, že nám prichodí z času na čas znášať protirečenia a že ľudia o nás zmýšľajú zle a nedobre, hoci azda aj dobre konáme a správne mienime.
- * Pokiaľ žijeme na svete, nemôžeme byť bez trápenia a pokušenia.
- * Na seba samého obráť svoj zrak a chráň sa posudzovať iných.
- * Ak konáme z lásky, hoci aké malé alebo nepatrné by to bolo, prináša hojné ovocie.
- * Málokedy meriame bližného tým istým meradlom ako seba.
- * Musíš sa naučiť seba samého v mnohých veciach ovládať, ak chceš s inými nažívať v pokoji a svornosti.
- * Všetci nemôžu mať jednaké duchovné zamestnanie: jedno sa hodí tomuto a iné zas tamtomu.
- * Len ten sa úprimne raduje, kto má v srdci svedectvo dobrého svedomia.
 - * Keby si častejšie myslel na smrť než na dlhý život, iste by si sa horlivejšie polepšoval.
- * Človek nemusí mať nadbytok pozemských majetkov, aby bol šťastný, stačí mu aj primeraná zámožnosť.
- * Hľad' teraz žiť tak, aby si sa v hodinu smrti mohol skôr radovať ako strachovať.
- * V čnostiach najviac vzrastajú tí, čo sa usilujú práve ťažšie veci tým mužnejšie prekonávať.
- * Nenamýšľaj si, že si o niečo pokročil v dobrom, ak sa nepovažuješ za najmenšieho zo všetkých.

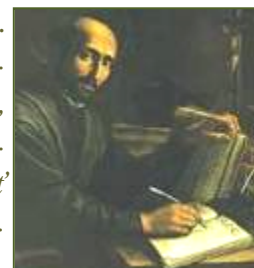
- * **Zachovaj najprv pokoj vo svojom vnútri; potom budeš môcť aj iných privádzať k pokoji.**
 - * Keby si bol vnútorne dobrý a čistý, videl by si všetko bez prekážky a všetko by si rozumel.
 - * Keď budeš posudzovať vlastné chyby dobre a spravodlivo, nebudeš tak prísne súdiť iných.
 - * Veľmi spokojné srdce má, kto sa nestará ani o chvály, ani o hany.
- Tomáš KEMPENSKÝ (1379/1380 – 1471)

Všetko na väčšiu Božiu slávu.

- *Spravodlivému človeku prospievajú aj tvrdé rany nepriateľov. Práve tým, že škodia, pomáhajú. Je tomu tak, ako keby dážď drahokamov spustošil vinicu a tým obohatil jej majiteľa vzácnejším pokladom.*
- *Kde je láska, tam sa dejú veľké veci, kde sa nič veľké nedeje, je to preto, lebo tam niet nijakej lásky.*

- *Ak mi nepriateľ vnuká myšlienky na spravodlivosť, budem myslieť na milosrdenstvo; ak mi hovorí o milosrdenstve, budem mu odporovať pripomínaním si spravodlivosť.*
- *Pravda sa nedá nadhlo umlčať. Môže sa na ňu síce útočiť, ale nemôže byť premožená.*
- *Boh je skúsený bankár, ktorý hodnotí lásku viac podľa skutkov ako podľa slov.*
- *Nedávaj na ľudský ohľad, ale vnútorne buď tak slobodný, aby si mohol vždy urobiť aj opak.*
- *Pravda žiari vždy svojim vlastným svetlom, zatiaľ čo lož sa zahaľuje temnotami, ale stačí, aby sa ukázala holá skutočnosť a lož je odhalená.*
- *...prozreteľnosť Boha nášho Stvoriteľa a Pána...chce, aby ľudia postupovali tak, že nasledujú svetlo rozumu, ktorý nám dal, ak by nám On sám nedal iné väčšie a viac istejšie svetlo; ktoré, ak by bolo, bolo by ho nevyhnutné nasledovať, bez toho, aby sme hľadeli na iné dôvody. Avšak, aby sme vedeli, keď svetlo nie je, bude sa treba vrátiť nasledovať to prvé, ktoré je ešte osvietené Božou milosťou.*
- *...Spôsob, aby si ste vychutnal s afektom a interpretoval s ľahkosťou to, čo rozum diktuje, čo je na väčšiu službu a slávu Božiu, vám Duch Svätý ukáže lepšie než žiaden iný. Aj keď je pravda, že aby sme chápali veci lepšie a viac dokonalejšie, dostatočným vnútorným hnutím je pravda rozumu a druhá, vôle, hoci nepredchádza rozhodnutiu a uskutočneniu. Mohla by sa ľahšie nasledovať tým, že dáte Bohu, nášmu Pánovi dôveru, ktorá sa má prejaviť voči jeho prozreteľnosti a celkom odovzdáte seba samého; a zrieknutím sa svojich vlastných útech, s veľkou spokojnosťou a chuťou a ešte väčšou duchovnou útechou, čím menej sa snažíte, tým viac hľadáte jeho slávu a súhlas.*
- *Bohu je každá vec milá iba natoľko, nakoľko pomáha ako nástroj ku konaniu dobra v spojení s ním.*
- *Boh je štedrý. Z jeho rúk dostanem to, čo nenájdem v rukách ľudí.*
- ***Keď ľudia nedajú nič, dostanem všetko od Boha.***
- *Vyprosiť si od Boha, nášho Pána milosť, aby všetky moje úmysly, konania a činnosti smerovali čisto na službu a chválu jeho Božskej velebnosti*
 - *Daj mi Pane poníženosť a úctu plnú lásky k tebe... Hľadať a nachádzať Boha vo všetkých veciach.*
 - *Vo všetkých veciach si zachovaj slobodu ducha a sleduj, kam ťa duch vedie.*
 - *Kiež by Boh pre svoju nekonečnú lásku a milosť nás chcel mať vždy vo svojich rukách.*

IGNÁC z Loyoly (1491 – 1556)

Boh dal človeku rozum, aby ho viedol...

- *Žiť podľa ducha značí riadiť myšlienky, slová a skutky nie podľa ľudských kritérií, ale podľa kresťanských právd.*
 - *Najväčším dobrom pre človeka je žiť, pracovať a radosť sa len pre Boha...*
-
- *Boh očakáva od nás skôr vernosť v malých veciach, ktoré máme na dosah, ako veľkú túžbu po veciach veľkých, na ktoré sotva budeme mať príležitosť...*
 - *Čím opravdivejšie a dokonalejšie budeme dôverovať Bohu, tým zjavnejšie pocítíme jeho prozreteľnosť.*
 - ***Pán Boh nás riadi a vie lepšie ako my, čo potrebujeme.***
 - *Boh je Bohom radosti. Radosť je teda pravým postojom nábožného človeka.*
 - *Veľmi často sa uspokojujeme túžbou byť anjelmi v nebi a pritom zabúdame byť čestnými ľuďmi na zemi...*
 - *Viac získavame, keď naprávame svoje chyby so súcitom ako s hnevom.*
 - *Správajme sa skromne aj keď sme sami. Vždy sme totiž v prítomnosti Boha.*
 - *Usilujte sa vždy spájať lásku s pokorou, lebo bez pokory sa neobídu ani ľudia, ktorí sú už dobre zachodení na ceste dokonalosti.*
 - *Prv než posúdite svojho bližného, pomyslíte si, že ste na jeho mieste a on na vašom. Uisťujem vás, že budete súdiť správne a dobre.*
 - *Nasledovať Boha spočíva v tom, že sme k blíznym láskaví, že sme rozhodnutí plniť jeho vôľu, že mu dôverujeme s pokorou a jednoduchosťou a znášame svoje vlastné nedokonalosti...*
 - *Bohu sa nepáčiame pre veľké skutky, ale pre lásku, s akou konáme.*
 - *Duša získava nie tak z toho, že na Boha mnoho myslí, ale že ho veľmi miluje.*
 - *Znášajme trpezlivo, že sme ešte ďaleko od pravej čnosti a dokonalosti, no pritom sa o dokonalosť odvážne usilujme.*
 - *Kto má pravú Božiu slobodu, nestráca radosť a pokoj srdca. Smútok vniká tam, kde je naviazanosť na svetské veci...*
 - *Nech si svet kričí koľko chce, nech kritizuje a šomre na dobro. Vy si to bez znepokojenia vypočujte a v dobrom verne a statočne vytrvajte.*
 - *Tešme sa z dobra, ktoré robia iní, a pomáhajme im zo všetkých síl. Možno iní poslúžia Bohu lepšie ako my.*
 - *Všetko, čo pomáha pozdvihnúť srdce k Bohu, je modlitbou...*
 - *Modlitba je výborný prostriedok proti smútku, lebo pozdvihuje dušu k Bohu, ktorý jediný je živou radosťou a útechou...*
 - *Nič tak neosvecuje rozum a nehýbe vôľu ako modlitba, najmä rozjímavá, keď ju konáme s celým srdcom.*
 - *Keď sa máme dobre, zabúdame na Pána Boha. Iba v protivenstvách hľadáme v ňom posilu pre svoje slabosti.*
 - *Už to je veľké zlo, že nerobíme nič dobrého...*
 - *Aký užitočný a láskyplný je zákon robiť všetko iba z lásky k Bohu a ponechať mu starosť o seba.*
 - *Svätý, ktorý sa nedokáže smiať, nie je žiadny svätý.*

František SALESKÝ (1567 – 1622)

*Všetci na jednom javisku
velkého sveta stojíme
a čokoľvek sa tu koná, všetkých sa to dotýka...*

- *Sila pravdy vyzbrojená svetlom poznania je nepremožiteľná.*
- *Učiť možno slovami, vychovávať iba príkladom...*
- *Jediným učiteľom hodným toho mena je ten, ktorý vzbudzuje ducha slobodného premýšľania a rozvíja cit osobnej zodpovednosti.*
- *Sú tri korene ľudskej vznešenosti, ktoré patria ľudskému duchu: rozum, ktorý veci skúma, vôľa, ktorá sa ženie za tým, čo je na veciach dobré, a nakoniec pohnútky k činu, vyzbrojené a usmernené po všetkých stránkach schopnosťami ku skutkom...*
- *Ľudská prirodzenosť je životaschopná, má rada pohyb a činnosť, nepotrebuje nič iné než múdre vedenie... Táto prirodzenosť je si sama sebe účelom, meradlom aj silou, ktorá sa dopracúva k svojej dokonalosti.*
- *Učiť znamená viesť od vecí známych k neznámych a viesť znamená činnosť miernu a nie násilnú, plnú lásky a nie nenávisť. Ak totiž niekoho chcem viesť, nenaháňam ho, neposúvam s ním, ale zoberiem ho jemne za ruku a idem s ním alebo na voľnej ceste kráčam pred ním a volám ho, aby šiel za mnou.*
- *Múdri vždy považovali za najbezpečnejšiu cestu pokoja zabudnutie na utrpené krivdy... Nemilovať múdrosť znamená stávať sa hlupákom.*
 - *Komukoľvek môžeš prospieť, prospievaj rád. Ak sa dá, tak aj celému svetu. Slúžiť a prospievateľ je vlastnosťou pováh vznešených.*
- *Pravda je iba jedna, ale blud má tisíce podôb...*
- *Sila pravdy vyzbrojená svetlom poznania je nepremožiteľná.*
- *Šťastný je človek, ktorého varuje cudzia chyba... Cnostiam sa možno naučiť tak, že sa neustále cnostne jedná.*
- *Nedopusť, aby ti zlí zabraňovali jednať správne. Ich chválou treba pohrdáť, na cti utrhanie si nevšímať. Radšej byť od zlých nenávidený, než uctievaný.*
- *Kto nechce, aby bol vyučovaný, toho budeš márne vyučovať, pokiaľ v ňom neprebudíš úprimný záujem o učenie sa... Čo sa má konať, to sa každý musí učiť konaním... Chuť k poznávaniu a učeniu sa má byť podnecovaná v mládeži rôznorodými spôsobmi.*
- *Mládeži treba starostlivo vstěpovať cieľ nášho života, že sa totiž nerodíme pre seba samých, ale pre Boha a bližneho, t.j. pre spoločnosť ľudského pokolenia.*
- *Jedinou nemennou zásadou pravej metódy je to, aby sa všetkému učilo na príkladoch, pravidlách a pri používaní, čiže na skutočných javoch a výtvoroch, potom poučovaní ako vznikli a vznikajú a konečne pokusom o vytvorenie podobných, pričom by sa v samotnej rozumovej praxi pokračovalo tak dlho, až by prešla do stavu schopnosti rozumne tvoriť, myslieť a hovoriť...*
- *Buď príjemný a milý tvárou, vlúdny a zdvorilý v spôsoboch, prívetivý a pravdovravný, vrúcny a úprimný srdcom. Miluj a budeš milovaný.*
 - ***Ak sa má človek stať naozaj človekom, musí sa vzdelávať... Šťastný národ, ktorý je bohatý dobrými školami.***
- *Ak nerozumieš veciam, ktoré sa skrývajú za slovami, nebudeš múdry, len papagáj.*
- *Teória zostane len teóriou, pokiaľ nepristúpime k činu.*
- *S temnotami nie je treba nijak zvlášť zápasiť, ak sa prinesie svetlo, pretože ustúpia sami od seba.*
- *Nesľubuj, že vykonáš, nehonos sa, že si vykonal, ale ponechaj svojim skutkom, aby za teba hovorili.*

Jan Amos KOMENSKÝ (1592 – 1670)

Myslím, teda som...

- *Všetko, čo svojimi zmyslami prijímam z vonkajšieho sveta, by mohol byť klam, všetko, čo môžem myslieť, môže byť nesprávne – ale v pochybovaní som si istý sebou ako mysliacou bytosťou...*
- *Nesmieme predpokladať, že všetko je tu kvôli nám... Jedine príroda robí veľké veci zadarmo.*
- *Mám v sebe ideu Boha ako nekonečnej, všemohúcej a všetko poznajúcej bytosti...*
- *Je nemysliteľné, aby ma chcel pravdu milujúci Boh klamať a podvádzat' pred mojim zrakom tento svet len ako klamný prelud...*
- *Ideu Boha alebo najvyššieho dokonalého bytia som našiel v sebe s rovnakou istotou ako ideu nejakého tvaru alebo čísla.*
- *Tých, čo odhaľujú vedecké pravdy, možno porovnať s boháčmi, ktorí tým rýchlejšie bohatnú, čím sú bohatší.*
 - ***Chcem nájsť novú cestu poznania. Tá cesta je: pokus a úvaha.***
- *Vtedy, keď začnem premýšľať, nachádzam seba a svoje myslenie ako niečo veľmi zodpovedné, ale i slobodné, ale aj isté.*
- *Poznávanie pravdy je zdravie ľudského ducha.*
- *Aritmetika, geometria sú oveľa spoľahlivejšie než ostatné náuky, pretože jedine tieto sa zaoberajú takým jasným a jednoduchým predmetom, že vôbec nepripúšťajú, čo sa skúsenosťou ukázalo ako neisté, ale úplne spočívajú na dôsledkoch vyvedených rozumovým zdôvodnením.*
- *Porovnával som tajomstvá prírody so zákonmi matematiky. Bol som a som presvedčený, že ten istý kľúč otvára dvere k pochopeniu jedného aj druhého.*
- *Iba tých pokladám za svojich priateľov, ktorí sú takí smelí, že ma upozornia na moje chyby.*
- *Som poverčivý: verím vo veľ duchov ľudstva.*
- *Je v povahe nekonečného, že nemôže byť pochopené nami, ktorí sme koneční.*

René DESCARTES (1596 – 1650)

*Každý si ťažká
na svoju pamäť,
nikto na svoj úsudok.*

- *Vážnosť je záhada tela, vynájdená na to, aby zakryla nedostatky ducha.*
- *Za rozumných považujeme len tých, ktorí majú zhodné názory s našimi.*
- *So skutočnou láskou je to ako s duchmi: každý o nich hovorí, ale kto ich videl?*
- *Skutočný úspech máme až vtedy, ak nám ho priznajú aj závistlivci.*
- *Odmietnutie chvály je vyjadrením túžby byť pochválený dvakrát.*
- *Je nemožné milovať po druhý raz to, čo sme naozaj prestali milovať.*
- *Iba ten, kto naozaj ľúbi, nevie, kedy ho ten druhý prestal milovať.*
- *Bolo by načase, aby sa nevina tešila rovnakej pozornosti ako zločin.*
- *Slovami môžeš zatajiť čo chceš. Skutky ťa prezradia.*
- *Nádej a obava sú nerozlučné... Súcit je na nič. Treba pomáhať.*
- *Mať vynikajúce vlastnosti nestačí: je potrebné ich vedieť uplatniť.*
- *Pravda nespôsobí toľko dobrého, koľko zla narobia jej dôsledky.*
- *Žiadna maska nedokáže nadtľho zakryť lásku, ak je, a predstierať ju, ak nie je.*
- *Vonkajšia dokonalosť má obyčajne zastrieť vnútorné nedostatky.*
- *Aj v priateľstve aj v láske sme šťastnejší tým, čo nevieme, ako tým, čo vieme.*
- *Svetom vládnu peniaze a náhody... Človek ľahko uverí tomu, čo si praje.*
- *Úprimnosť je túžba zmenšiť svoje chyby aspoň tým, že sa k nim priznáme.*
- *Mlčanie je najistejší spôsob hry, ak máme neisté šance.*
- *Keď už sám žiadne názory nemám, brojím aspoň proti tým, ktoré majú druhí.*
- *Kto chce dokázať, že je dobrosrdečný, nesmie byť veľmi vtipný.*
- *Sú vyčítania, ktoré znamenajú chválu, ale aj pochvaly, ktoré sú utrhaním na cti.*
- *Vyrovnanosť múdrych je len v umení nedať najavo svoje zmätky.*
- *Chcieť nad všetkými a vždy vyniknúť rozumom, je úplný nerozum.*
- *Niet na svete tak šikovný človek, aby poznal celú svoju hlúposť.*
 - *Nenudí nás ten, koho potrebujeme.*
 - *Ani do slnka ani na smrť sa nepozrieš priamo.*
- *Existujú aj ľudia tak povrchní a do vetra, že nemôžu byť ani poriadne zlí.*
- *Viac sme leniví na duchu než na tele... Kto naozaj chce, ten môže.*
- ***Nikdy nie sme tak šťastní ani tak nešťastní ako si myslíme.***
- *Ľahko si dávame rozhréšenie za hanebnosti, o ktorých vieme len my sami.*
- *Priznávame sa k malým chybám len preto, aby vzniklo presvedčenie, že nemáme veľké.*
- *Pokrytectvo je pocta, ktorú vzdáva nerest' cnosti.*
- *V nádeji na prospech ťahajú poctivosť aj podlosť za jeden špagát.*
- *Slabosť je väčším nepriateľom charakteru ako výstrednosť.*
- *Múdrosť je pre ducha to, čo zdravie pre telo.*
- *Možno dávať rady. ale nemožno naučiť konať.*
- *Kto sa priveľmi zaoberá nepatrnými vecami, obyčajne prestáva byť schopný veľkých činov.*

François de la ROCHEFOUCAULD (1613 – 1680)

*Pravdu spoznáваме nielen rozumom,
ale tiež srdcom.
Srdce má svoje dôvody, ktoré rozum nepozná.*

- *Len tam, kde cítime, máme istotu;
tam, kde odvodzujeme, sme plní neistoty.*
 - *Myšlienka je čosi obdivuhodné a neporovnateľné vo svojej podstate... Myšlienka tvorí veľkosť človeka... Človek je zjavne stvorený pre to, aby myslel... Celá naša dôstojnosť spočíva v myslení. V ňom sa musíme vzopnúť, nielen v priestore a čase, ktoré nedokážeme naplniť. Usilujme sa teda, aby sme mysleli správne. V tom je princíp mravnosti.*
- *V každom človeku je priepasť, ktorú môže vyplniť iba Boh.*
- *Pravda poskytuje istotu, ale už aj samotné jej hľadanie poskytuje klud.*
- *Rozumný človek nemiluje preto, že je to pre neho výhodné, ale preto, že nachádza šťastie v samotnej láske.*
- *Kto nám vytyká nedostatky, zaslúži si našu vďaku. Naše nedostatky síce týmto spôsobom nezmiznú, pretože ich máme ešte veľmi mnoho, ale ak sú nám známe, začínajú nás znepokojovať a my sa snažíme zbaviť sa ich.*
- *Čím je človek rozumnejší a lepší, tým viac dobra zbadá v ľuďoch.*
 - *Pravé blaho človeka musí byť také aby ho mohli vlastníť všetci ľudia súčasne, bez rozdielu a závisti a aby oň nikto proti svojej vôli nemohol prísť.*
 - *Svoju dôstojnosť nesmiem hľadať v priestore, ale v sústavnosti vlastného myslenia. Nezískam žiadnu výhodu, ak budem vlastníkom zemi. Priestorom ma vesmír obsiahne a pohltí ako bod, myšlienkou ho obsiahnem ja.*
- *Pre vznešených je potešením, ak môžu robiť ľudí šťastnými.*
- *Spravidla nás presvedčujú viac tie dôvody ktoré sami objavíme, než tie, na ktoré prišli iní.*
- *Náhoda pomáha tým, ktorí sú na ňu pripravení.*
- *Nemožno popierať existenciu všetkého, čo nie je pochopiteľné.*
- *Všetko sa musí dokázať a pri dôkaze nemožno použiť nič iné okrem axióm a pred tým dokázaných viet... Nikdy nemožno zneužiť to, že sa rôzne veci často označujú rovnakým termínom; preto určený termín musí byť v mysli zamenený za definíciu.*
- *Rozpornosť nie je známkou nesprávnosti, rovnako ako neprítomnosť rozporu nie je známkou pravdy.*
- *V tejto dobe je pravda tak zatemnená a lož tak zavedená, že pravdu môže poznať iba ten, kto ju miluje.*
- ***Spravodlivosť a moc musia byť jedno, aby spravodlivosť sa stala mocou a moc spravodlivosťou.***

Blaise PASCAL (1623 – 1662)

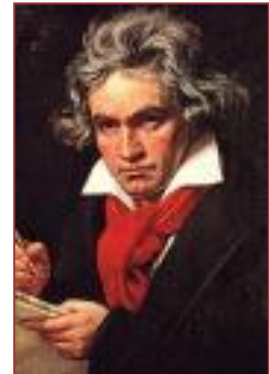
Z aforizmov profesora matematiky

- *Chciet' nájsť pravdu je zásluha, aj keď cestou blúdime.*
- *Najnebezpečnejšie sú pravdy mierne prekrútené.*
- *Lepšie je učiť ľudí ako majú myslieť a nie čo majú myslieť. Tým sa vyhneme mnohým nedorozumeniam.*
- *Niektorí ľudia si myslia, že je rozumné všetko, čo sa robí s vážnou tvárou.*
- *Všetci robíme chyby bez rozdielu, len každý robí chyby inak.*
- *Je mnoho ľudí, ktorí iba čítajú, aby nemuseli myslieť.*
- *Niž nemôže prispieť pre kľud duše viac, ako keď nemáme vôbec žiadnu mienku.*
 - *Dobrá pamäť je dobrom, ale schopnosť zabúdať, je často ešte lepším darom od Pána Boha.*
- *Človek je tak zdokonaliteľný a skazitelný, že sa môže stať bláznom z rozumu.*
- *Som presvedčený, že človek sa v iných ľuďoch nielen miluje, ale aj nenávidí.*
- *Ten človek bol tak inteligentný, že sa na nič na svete nehodil.*
- *Existujú ľudia, ktorí majú tak málo odvahy niečo tvrdiť, že sa neodvažujú povedať, že vanie chladný vietor, nech ho akokoľvek pociťujú, pokiaľ predtým nepočuli, že to povedali iní ľudia.*
- *Dať prednosť veľkému duchu v malom tele znamená uvažovať, ale pre to sa povzniesie pramálo ľudí. Na trhu s dobytkom sa upierajú oči na najväčšieho a najtučnejšieho vola.*
- *Bolo by treba sa naučiť rozoznávať medzi tým, čo človek sám vymyslel a tým, čo niekde odpíše.*
- *Ženské oči sú pre mňa tak dôležitou vecou, dívam sa do nich často, myslím si pri tom toho toľko, že keby som bol iba hlavou, dievčatá by pre mňa mohli byť iba očami.*
- *Keď nehanebník chce, môže vyzerat' skromne, ale žiadny skromný človek nemôže vyzerat' nehanebne.*
- *Všetko, čo skutočne múdry človek môže urobiť, je viesť všetko k dobrému cieľu a predsa brať ľudí takých, akí sú.*
- *Zlaté pravidlo: neposudzovať ľudí podľa ich názoru, ale podľa toho, čo z nich tieto názory urobili.*
 - *Najväčšie šťastie na svete, o ktoré denne úpenlivo žiadam nebesá je: Aby ma v sile a vo vedomostiach prekonalí iba rozumní a cnostní ľudia.*
- ***Aký je človek úbohý, keď má vykonať všetko sám.***
- *Ak chceš žiť, zvykni si na mizerné počasie a nespravodlivosť ľudí.*
- *Je to, čo človek môže poznať, práve to, čo poznať má?*
- *Zapochybuje o všetkom aspoň raz, aj keby to bola veta: Dvakrát dva sú štyri.*
- *Vždy je o jedného hlupáka viac než si myslíme.*

Georg Ch. LICHTENBERG (1742 – 1799)

*Hudba je vyššie zjavenie
než každá múdrosť i filozofia.*

- ♣ *Mojim najvlastnejším živlom je symfónia: Keď v sebe niečo počujem, je to vždy veľký orchester.*
 - ♣ *Len umenie a veda povznášajú človeka až k božstvu.*
 - ♣ *Len láska – áno, len ona je ti schopná dať šťastnejší život – ó Bože – dopraj mi ju konečne nájsť, tú lásku, ktorá ma v cnosti upevní, ktorej je dovolené byť mojou!*
 - ♣ *Naozaj dobrí ľudia na seba pamätajú i vtedy, keď pre to nemajú zvláštny podnet.*
 - ♣ *Nepoznám väčšie potešenie nad svoje umenie.*
- ♣ *My smrteľníci s nesmrteľným duchom sme sa narodili len pre utrpenie a radosť – a skoro by sa mohlo povedať, že práve najznamenitejší ľudia dosahujú radosť skrz utrpenie.*
- ♣ **Čo je blaženosť? Mnoho drobných čistých radostí.**
- ♣ *Srdcom i povahou som od mladosti bol priťahovaný k nežnému citu dobrosrdečnosti... Bože, ktorý vidíš do mojej duše, ty predsa vieš, že tam sídli láska k ľuďom a sklon k dobru.*
- ♣ *Tak je to už s človekom na svete: stále musí preukazovať svoju silu, musí vydržať bez reptania, musí cítiť svoju ničotnosť a zase sa usilovať o svoju dokonalosť, pre ktorú nás chce Najvyšší urobiť hodnými.*
- ♣ *Nemôžeš žiť už pre seba, jedine pre iných činiť dobro kde sa len dá, slobodu milovať nadovšetko, pravdu nikdy nezaprieť, ani na tróne...*
- ♣ *Svoj život nemôžeš ani predĺžiť, ani rozšíriť, môžeš ho však prehľbiť.*
- ♣ *Priateľov nájdeš jedine vo svete myšlienok.*
- ♣ *U človeka uznávam jedinú nadradenosť, iba tú, ktorá mu dovoľuje, zaradiť ho medzi dobrých ľudí.*
- ♣ *Naozajstný umelec, nemá ani štipku pýchy. Vie bohužiaľ, že umenie nemá hraníc. Nejasne cíti, že je veľmi ďaleko od cieľa, a zatiaľ čo ho ľudia obdivujú, ľutuje, že sa nedostal tam, kde lepší génus svieti ako vzdialená hviezda.*
- ♣ *Jedine umenie to bolo, čo ma zadržovalo urobiť koniec svojmu životu. Ach, zdalo sa mi nemožným, aby som opustil svet skôr, pokiaľ som nevytvoril všetko, na čo som sa cítil povolaný.*
- ♣ *A čo som, keď sa posudzujem z hľadiska vesmíru?*
- ♣ *Nepíšem pre dav, píšem pre kultúrnych ľudí.*
 - ♣ *Nič som nevymyslel, všetko som vycítil.*

Ludwig van BEETHOVEN (1770 – 1827)

Zo všetkých možných spôsobov

jednania vyber vždy ten,
ktorý po uvážení všetkých dôsledkov
najviac prispeje k blahu celku.

- ♣ *Omnoho viac ako o šírenie užitočných pravd sa musíme usilovať o to, aby sa cvičením u ľudí rozvinula schopnosť úsudku... musíme ich naučiť samostatne rozpoznávať nesprávne úsudky.*
- ♣ *Musíme byť rozhodní. Priľnúť k pravde, k dobrej veci ľudstva, a nie sa chcieť zapáčiť nejakej strane, nejakej ľudskej stolici.*
 - ♣ *Odvahu potrebuje aj učiteľ, pretože pravá osveta vždy naráža na odpor; v každej krajine sa nájdú ľudia, pre ktorých je čistá pravda soľou v očiach.*
- ♣ *Priznajme sa pred celým svetom, že potrebujeme lásku, milovať a byť milovaní. Nehanbime sa za to, že sme ľudia!*
- ♣ *Nič nemôže zabrániť tomu, aby sme neodvodili z najpravdivejších tvrdení, ak ich spojíme s nepravdivými predpokladmi – najzvrátenejšie a najhanebnejšie závery.*
- ♣ *Príde doba, keď budú ľudia pociťovať k vojne, k tejto nezmyselnej túžbe dokázať svoju pravdu mečom, rovnako všeobecný odpor, aký teraz pociťujú k súboju.*
- ♣ *Pravá veselosť nielenže neuberá z dôstojnosti ľudskej, ale je aj podstatnou podmienkou jej dokonalosti.*
 - ♣ *Byť šťastný a iných obšťastňovať – to je pravé poslanie človeka... Podstatné je ctiť v každom človeku dôstojnosť ľudskej prirodzenosti.*
- ♣ *Múdry človek nie je nikdy pyšný a spurný; skôr o sebe zmyšľá skromnejšie ako iní... nechce panovať nad inými, ale nechce tiež byť ich sluhom...*
- ♣ *Bez toho, že by sme preceňovali hodnotu, ktorú poznanie má, musíme všetci uznať, že nevedomosť a omyl pôsobi celému ľudstvu nesmierne zlo... každý človek, pokiaľ je živý, má pokračovať vo svojom vzdelávaní... Viera nás nezavaruje povinnosti používať vlastný rozum a naopak.*
- ♣ *Matematiku možno definovať ako vedu, ktorá pojednáva o všeobecných zákonoch, podľa ktorých sa veci musia riadiť vo svojej existencii... Cenil som si na matematike len to, čo je súčasne filozofiou.*
 - ♣ *Niečo je pravda nie preto, že to tak poznáva Boh, ale naopak Boh to tak poznáva, pretože to tak je.. Keby neboli pravdy samé o sebe, nemohli by existovať ani žiadne poznané alebo myslené pravdy.*
- ♣ *Predovšetkým som si stanovil pravidlo, že ma žiadna zrejmosť predpokladu nedonúti k tomu, aby som sa cítil zbavený povinnosti hľadať preň dôkazy tak dlho, pokiaľ jasne neuvidím, že nemožno a prečo nemožno požadovať žiadny dôkaz.*
- ♣ *Konečné a nekonečné sa vzťahuje na určité vnútorné vlastnosti predmetov a vôbec sa netýka len ich vzťahov k našej poznávacej schopnosti či dokonca k našim zmyslom.*
- ♣ *Nič na svete nesmieme mať za istejšiu a nepochybnejšiu ako zásadu, že všetci pozemšťania sa vyznačujú v podstate rovnakou prirodzenosťou a majú v podstate rovnaké práva... Každý boháč namiesto toho, aby si robil nárok na zvláštne prejavy úcty, by mal cítiť kvôli svojmu bohatstvu potrebu ospravedlnenia a obhajoby.*
- ♣ *Slabý matematik nebude nikdy mocným filozofom... aby to, čo možno bolo povedané nejasne, bolo vysvetlené jasnejšie, to, čo je úplne nesprávne, bolo odvolané, ale všetko správne a pravdivé, aby čo najskôr bolo všeobecne prijaté.*
- ♣ *Vo vedách i vo všetkých ostatných oblastiach neprinášajú pokrok tí, ktorí krčovitě zotrúvajú na ustálenom stave vecí, ale tí, ktorí sa usilujú o lepšie, tí, ktorí sa odvážia stále meniť všetko, čo nie je v poriadku.*

Bernard BOLZANO
(1781 – 1848)

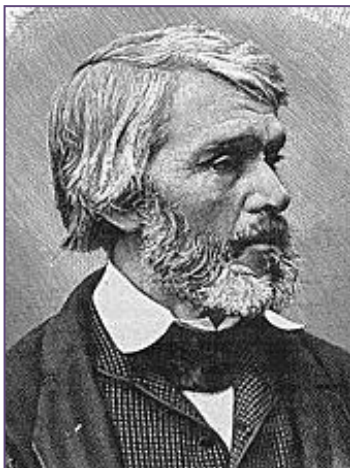
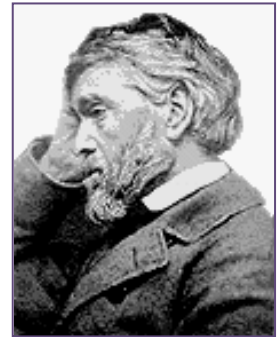
Staň sa čestným človekom...

- *Civilizácia pokročila práve tak ďaleko, akou mierou uctievala pravdu.*
- *Nie v tom, čo mám, ale čo robím, je moje kráľovstvo. Všetko čo sa na svete vykonalo, je vlastne vonkajším hmotným výsledkom, praktickým uskutočnením a stelesnením myšlienok, ktoré spočívali v hlavách veľkých mužov, poslaných na svet.*

- *Ukáž mi človeka, ktorého si vážiš a ja ti poviem, aký si človek.*
- *Ideál je v tebe samom. Prekážky k jeho dosiahnutiu sú tiež v tebe.*
- *Skúsenosť si dáva platiť neobyčajne vysoké školné, ale naučí tak veľa, ako nikto iný.*
- *Stojme za každých okolností na vlastných nohách – v takých topánkach, na aké si dokážeme zarobiť.*

- *Hovoriť s ľuďmi, ktorí vedia s vami len súhlasiť, je to isté, ako hovoriť s ozvenou.*
 - *Každý veľký čin sa zdá spočiatku nemožný.*
 - *Až keď zdravý ochorie, uvedomí si, čo mal.*
- *Milujúce srdce je začiatkom všetkého porozumenia.*
 - *Mám v úcte muža, ktorý si v práci spieva.*

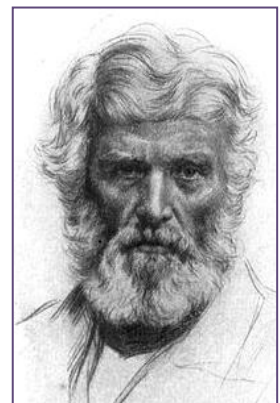

- *Najväčšia chyba – nebyť si vedomý nijakej chyby.*
- *Skušobným kameňom naozaj veľkého muža je pokora.*
- *Doba je zlá? Je to možné. Ste tu však preto, aby ste ju zmenili.*
- *Kľudná sila pri ťažkostiach je prvá známka pravej veľkosti.*
- *Kto nenájde šťastie vo svojej práci, nenájde ho nikde.*
- *Skutočný život začína len vtedy, keď sa začína sebazaprenie.*
- *Ani smrť nemôže zničiť víťazstvo toho, kto zo všetkých síl bojuje za pravú vec.*

- *Dejiny sú destilát povestí.*
- *Hudba je reč anjelov.*
- *Slová súvisia s časom, mlčanie s večnosťou.*
- *Tvoja situácia je materiálom, z ktorého máš svoj ideál vytvoriť.*
- *Život je pekný a čokoľvek ti prinesie osud, nezabudni žiť.*

- ***Staň sa čestným človekom a môžeš si byť istý, že na svete je o jedného darebáka menej.***

Thomas CARLYLE (1795 – 1881)

Velké činy dozrievajú v tichosti.

- *Demokracia je vláda tyranov korigovaná novinármi... Peniaze často stoja príliš mnoho.*
- *Tajomstvo šťastia je radosť z diela vlastných rúk.*
- *Radšej chcem trpieť pre to, že hovorím pravdu, než aby pravda trpela pre moje mlčanie.*
- *Priateľ – niekto, pred kým je možné rozmýšľať nahlas... Jediný spôsob, ako mať priateľa, je byť priateľom.*
- *Láska je v prírode všadeprítomná ako podnet, i ako odmena.*
- *Kolko je v človeku dobroty, tolko je v ňom života... Trocha čestnosti je lepšia ako akákoľvek kariéra... Človeka, ktorý nemá úplnú pravdu, možno presvedčiť omnoho ľahšie ako toho, kto má pravdu polovičnú.*
- *Cnosť je ako plieseň. Chytá sa staroby... Neschopnosť polepšiť sa je jedna jediná smrteľná choroba... Kolko je v človeku dobroty, tolko je v ňom života.*
 - *Sebadôvera je prvým tajomstvom úspechu...*
 - *Nič neprekvapí ľudí viac ako zdravý rozum a jasné jednanie...*
 - *Niektorých ľudí musíme užívať iba vo veľmi malých dávkach.*
- *Každý, s kým sa v živote stretnem, ma v niečom predstihuje. Tak sa od neho učím...*
- *Aj keď precestujeme svet, aby sme našli krásu, musíme ju nosiť v sebe, ináč ju nenájdeme.*
 - ***Celé svetové dejiny sú obsiahnuté v životných osudoch niekoľkých pozoruhodných osobností.***
- *Dôkazom vysokého vzdelania je schopnosť hovoriť aj o zložitých veciach čo najjednoduchším spôsobom.*
- *Nič okrem vás samých vám nemôže priniesť pokoj, len víťazstvo zásad.*
 - *Spálené knihy osvietili svet.*
 - *Skutočnosť je veľkolepejšia ako poučenie o nej.*
 - *Zostaň pre niekoho potrebným a nikomu nestážuj život.*
 - *Pravda nepozná jednotlivé víťazstvá; všetky veci jej slúžia – nielen prach a kamene, ale aj omyly a klamstvá.*

Ralph W. EMERSON (1803 – 1882)

*Až keď sme našli lásku,
vieme, čo nám v živote chýbalo.*

- ♣ *Vyhľadajme, čo máme s ostatnými spoločné, nie čo nás od nich oddeľuje.*
- ♣ *Moc nie je daná človeku, aby utláčal slabého, lež aby ho podporoval a pomáhal mu.*
- ♣ *Ľudská duša je zrkadlo, v ktorom možno uvidieť obraz božského rozumu.*

- ♣ *Každý človek využíva prácu iných ľudí. Ak nemá byť zlodejom, musí sa sám namáhať a dávať iným svoju prácu za to, čo berie od nich.*
- ♣ *Čítanie je doslova rozhovor s ľuďmi omnoho múdrejšími a zaujímavejšími, ako sú tí, s ktorými sa môžeme zoznamovať okolo seba.*

♣ *Múdrost' nie je v sebazapieraní, ale v tom, naučiť sa nachádzať radosť vo veciach dostupných.*

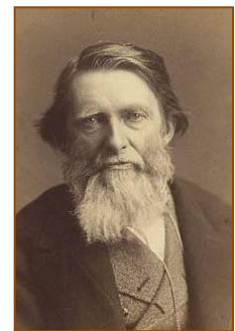
- ♣ *Múdry má tri vlastnosti: sám koná to, čo radí konať druhým; nikdy nekoná proti spravodlivosti; trpezlivo znáša slabosti ľudí okolo seba.*
- ♣ *Možno vieme, čo je správne, ale nevieme vždy, čo je možné.*
- ♣ *Tak ako nemáš jesť len pre chuť, tak nesmieš čítať iba pre zábavu.*
- ♣ *Je veľa náboženstiev, ale len jedna mravnosť.*
 - ♣ *Aký strašný by bol svet, keby sa nerodili deti, ktoré so sebou prinášajú nevinnosť a možnosť dokonalosti.*
- ♣ *Ak nie sme dobrovoľne dobrí ku všetkým, budeme ku každému mimovoľne zlí.*
- ♣ *Ak si zaslúži človek pochvalu, dbajte, aby ste mu ju neodopreli.*
- ♣ *Dívať sa, ako rastie obilie, ako kvitnú kvety; nadýchnuť sa za pluhom či iným náradím; čítať, myslieť, milovať, dúfať, modliť sa – toto robí ľudí šťastnými.*

- ♣ *Aby boli ľudia v práci šťastní, treba splniť tri predpoklady: musia stáť za vecou, ktorú robia; nesmú pre ňu robiť príliš veľa; musia mať pocit, že majú v práci úspech.*

- ♣ *Najväčšou odmenou za námahu nie je to, čo za ňu dostaneme, ale to, ako nás to zmení.*

- ♣ *Úlohou umenia je poučovať s láskou.*

Ak nepomáha ľuďom hľadať pravdu, nie je vznešené, ale hanebné.

John RUSKIN (1819 – 1900)

Človek je tajomstvo...

*Je strašné vidieť človeka,
v ktorého moci je nepostihnuteľné,
človeka, ktorý nevie,
čo má robiť,
a pohráva si s hračkou,
ktorá je – Boh.*

- *Nesmierno a nekonečno je pre človeka potrebné práve tak, ako aj tá malá planéta, na ktorej žije.*
- *Jediným dôležitým bojiskom na tejto zemi je ľudská duša. Tam zväzda nel'útostný zápas Boh a diabol... Duša v sebe vždy tají viac, ako možno vyjadriť slovami, farbami alebo znakmi.*
- *Čím viac je v nás ducha a vnútorného obsahu, tým krásnejší je náš život.*
- *Krásny je život, ak urobíš niečo dobré a spravodlivé.*
 - *Ak je Boh, tak som aj ja nesmrteľný...*
- *Láskou sa všetko vykúpi, všetko spasí...*
- *Pokora lásky je hrozná sila, najmocnejšia zo všetkých, ktorá nemá ani žiadnu obdobu.*
- *Kto chce uvidieť živého Boha z tváre do tváre, nech ho nehľadá na prázdnom nebi svojho myšlienkového sveta, ale v ľudskej láske.*
- *Nehovor o spravodlivosti, ak sám nemáš pred ňou odvahu... Chod' a neboj sa. Na ľudí sa neroztrpčuj, za príkoria sa nehnevaj. Keď sa kajáš, tak aj ľúbiš.*
- *Súcit je hlavný a možno jediný zákon bytia celého ľudstva.*
- *Každý deň v tvojej modlitbe, ak je úprimná, mihne sa nový cit a v ňom i nová myšlienka, ktorú si predtým nepoznal a ktorá ťa znova posilní, a pochopíš, že modlitba vychováva.*
- *Milujte celé tvorstvo Božie, celý svet, každé zrnko vo svete!
Keď budeš milovať každú vec, potom pochopíš Božie tajomstvo vo veciach...*
- *Bez vyššej idey neobstojí vo svete ani človek, ani národ.*
 - *Aby sme získali dokonalosť, musíme najskôr všeličo nechápať.
Ak chápeme priskoro, chápeme azda aj zle.*
- *Šťastie nespočíva v šťastí, ale v jeho dosahovaní...
Šťastie nezávisí od vonkajších okolností, ale od spôsobu ako ho prijímame...*
- *Ľudia odvrhujú prorokov a vraždia ich, milujú však mučeníkov a uctievali tých, ktorých zavraždili.*
- *Človek je tajomstvo. Treba ho rozlúštiť a ak ho budeš lúštiť aj celý život, nehovor, že si strácal čas. Zaoberám sa týmto tajomstvom, pretože chcem byť človekom.*

Fiodor M. DOSTOJEVSKIJ (1821 – 1881)

Zápas o ideály...

- *Veda je veda a nič výchovného v sebe nemá. Výchovný vplyv však záleží na vyučovaní vedám, na učiteľovej láske k svojej vede, na jeho láskyplnom výklade a na pomere učiteľa k žiakovi. Ak chceš žiaka vychovať vedou, miluj ju, znej ňou, a žiaci si potom zamilujú teba i vedu, a ty ich vychováš, ak však sám svoju vedu nemiluješ, potom i keď budeš žiakov sebeviac nútiť, aby sa ju učili, nebude mať veda výchovný vplyv.*
- *Výchovný prvok, dajme tomu v dejepise a v matematike, pôsobí iba vtedy, ak učiteľ vášnivo miluje a pozná svoj predmet, iba vtedy sa prenáša táto láska na žiakov a pôsobí na nich výchovne.*
- *Najvyššia ľudská múdrosť bola vždy v tom, aby sa našlo usmernenie, podľa ktorého sa majú usporiadať ľudské vedomosti, ktoré z nich sú dôležitejšie a ktoré sú menej dôležité.*
- *Zo všetkých vied, ktoré človek môže a má poznať, najzákladnejšie je poznanie, ako žiť, aby sme konali pokiaľ možno čo najmenej zla a čo možno najviac dobra a medzi prvé zo všetkých umení patrí umenie vystríhať sa zla a konať dobro s najmenším úsilím.*
- *Veličina lásky je veličinou zlomku, kde čitateľ – moje zvláštne náklonnosti a sympatie k ostatným – nie je v mojej moci. Menovateľ – svoju lásku k sebe, môžem zväčšovať alebo znižovať do nekonečna, podľa toho, aký význam prikladám svojej telesnej osobnosti. Úvahy nášho sveta o láske a jej stupňoch sú úsudky o veľkosti zlomku iba podľa čitateľov bez ohľadu na menovateľa.*
- *Láska je len vtedy skutočnou láskou, ak človek obetuje pre druhého nielen svoj čas, svoje sily, ale až keď nasadí všetko, aj svoj život. Iba tým, že existuje takáto láska v ľuďoch, sa udržuje tento svet.*
- *Najkrajšia mladosť je mladosť ducha vo chvíli, keď už nie sme mladí.*
- *Kto je dobrý, verí v dobro, lebo ho dokáže tvoriť v iných.*
- *Radosť z konania dobra je jediným naozajstným šťastím.*
- *Naozaj múdry je ten, kto pozná sám seba...*
- *Všetko pochopiť, znamená všetko odpustiť.*

- *Rob iba to, čo ťa morálne povznáša a buď si istý, že tým budeš spoločnosti najviac prospešný.*
- *Iba čestný nepokoj, zápas a práca, založené na láske, je to, čo sa dá nazvať šťastím.*
- **Vyrastajte duchovne a pomáhajte druhým rásť. V tom je celý život.**
- *Najviac urobíš pre život vtedy, keď budeš zápasíť o svoje ideály.*

Lev N. TOLSTOJ (1828 – 1910)

Bud' človekom...

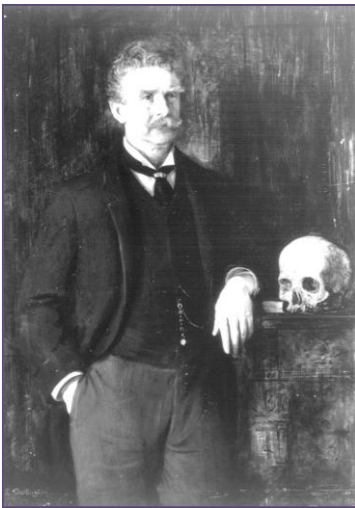
- ♣ Šťastní sme len preto, že cítime, nie preto, že jestvujeme; veľkí sme preto, že myslíme... čo má väčšiu cenu: šťastie alebo veľkosť človeka?
- ♣ Pravá originalita nie je nič iné ako dokonalá úprimnosť pera, diktovaná srdcom... je to nemenná pravda, ktorú oživuje rozmanitosť ľudského srdca.
- ♣ Rozum – schopnosť poznať pravdu cez axiómy a usilovať sa o ňu uvažovaním, je v podstate neomylný. V tom spočíva božskosť človeka.
 - ♣ **Keď sa nám zrútia všetky ilúzie, stačí hľadať pravdu a znova sa mocne pripútame k životu.**
- ♣ Praktická filozofia nespočíva natoľko v hľadaní šťastia, ako skôr v umení zaobísť sa bez neho.
- ♣ Láska má v sebe nekonečnú túžbu urobiť milovanú bytosť šťastnou; v tom je celá jej dôstojnosť, možno jediná... Práve láska vystihuje samú podstatu prírody.
- ♣ Dobré vyučovať znamená naučiť objavovať. Zaujímať sa o niečo znamená predchnúť nádej zvedavosťou.
- ♣ Podstatou srdca je nežnosť. Pre nežnosť je príznačné, že dokáže vytušiť a domyslieť si.
- ♣ Ozajstná skromnosť je pocit dokonalosti, podľa ktorého meriame vlastnú hodnotu.
- ♣ Pokrytectvo je niekedy zhovievavosť ľudí voči nerestiam.
 - ♣ Génus prekračuje konvencie a vidí veci také, aké sú...
Génus je intuícia vzdialených vzťahov.
- ♣ Závist' je pýcha trpiaca priemernosťou.
- ♣ Všetky tvorivé prejavy ľudského ducha majú za následok iba odhalenie vzťahov.
- ♣ Nešťastím človeka je, že miluje pravdu a musí na ňu čakať.
- ♣ Je naozaj šťastím, že podmienkou lásky nie je poznanie.
- ♣ Úsmev nikoho nenaučíme, sám v sebe nesie každému jasný úmysel.
 - ♣ Každý posudzuje city iného len podľa skúseností, ktoré si mohol overiť sám na sebe.
- ♣ Umelec nikdy nedospeje k takej dokonalosti, aby bol spokojný sám so sebou, pretože model, ktorý mu vnucuje jeho ideál, presahuje vždy jeho schopnosť imitovať.
- ♣ Len málo vezmite si z môjho umenia, to, čo je blízke vám a vám znie ľubozvučne. Nech duše inak zísť sa radšej nemienia: veď jadrom priateľstva je cítiť nerozlučne: ostatok krehký je – a škoda lúčenia!

- ♣ Keby sme tak vedeli, akým spôsobom zomrieme, nerobili by sme nič iné, len by sme mysleli na smrť.
- ♣ **Všetci sme přítomní na pobožnosti.**
- ♣ **Bud' človekom, uveď si to a správaj sa podľa toho!**

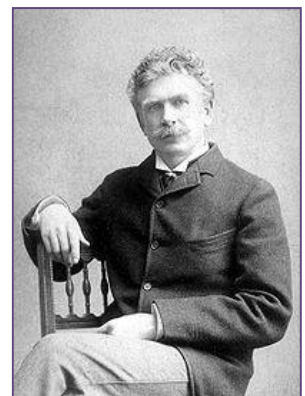
Sully PRUDHOMME (1839 – 1907)

Definície...

- **Právnik** – človek vyškolený k obchádzaniu zákona.
- **Znalec** – špecialista, ktorý pozná všetko o niečom a vôbec nič o niečom inom.
- **Rebel** – zástupca novej nespravodlivej vlády, ktorému sa nepodarilo ju nastoliť.
- **Svätec** – mŕtvy hriešnik, ktorého redakčná rada revidovala a upravila.
- **Nudný chlap** – človek, ktorý hovorí, keď chcete, aby vás počúval.

- **Cynik** – zlosyn, ktorého pokrivené vnímanie spôsobuje, že vidí veci, aké sú, a nie aké by mali byť.
- **Žobrák** – človek, ktorý sa spoliehal na pomoc priateľov.
- **Volič** – človek tešiacy sa svätému právu hlasovať za osoby, ktoré aj tak vybral niekto iný.
- **Diplomacia** – vlastenecké umenie klamať za vlast.
- **Optimizmus** – intelektuálna choroba, vyliečiteľná iba smrťou.
- **Citovanie** – proces chybného opakovania slov niekoho iného.
- **Politika** – konflikt záujmov maskovaný ako spor princípov.
- **Manželstvo** – spoločenstvo jedného vládcu, jednej vládkyne a dvoch nevoľníkov, a sumárne sú to dve osoby.
- **Dejiny** – súhrn hlavne falošných a skreslených nevýznamných udalostí, ktoré nám servírujú páni, väčšinou rytieri a vojaci, prevažne hlupáci.
- **Mier** – v medzinárodných záležitostiach predstavuje periódu klamu a podvodu, medzi dvoma periódami vojny.
- **Spolok** – dômyselné zariadenie, ako získať individuálny prospech bez individuálnej zodpovednosti
- **Útecha** – vedomie, že lepší človek je nešťastnejší než my.
 - **Tanec** – skákanie pri veselej hudbe obvykle s rukou na žene alebo dcére nášho blížneho.
 - **Obdiv** – naše zdvorilé poznanie, že druhý človek sa na nás ponáša.
 - **Vzdelanie** – to je to, čo múdremu odhaľuje, a hlúpemu zahaľuje, ako málo vie.
 - **Mozog** – aparát, pomocou ktorého si myslíme, že myslíme.

Ambrose Bierce

Ambrose BIERCE (1842 – 1914)

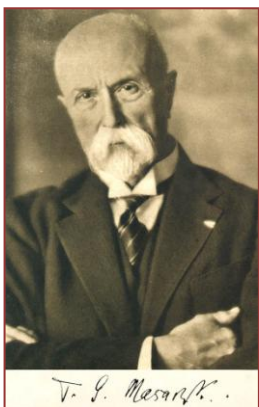
Smutné je len to, že nie sme svätí.

- *Chápem len to, čo vytuším.*
 - *Človek má v srdci miesta, o ktorých často nemá ani potuchy. Až vtedy, keď sa zaplnia bolesťou, tak sa dozvie o ich existencii... Vieme, že v každej bolesti sme vždy v susedstve Boha...
Bolesť je pomocníčkou tvorby.*
 - *Keď človek žiada od Boha utrpenie, má istotu, že bude vždy vypočutý.*
-
- *Pravdivé je len to, čo je absolútne.*
 - *Pravda musí byť bezpodmienečne v Sláve.*
 - *Nádhera štýlu nie je prepych, ale nevyhnutnosť.*
 - *Čím väčšmi je žena svätou, tým väčšmi je ženou.*
 - *Vlastnosťou umenia je vytvárať bohov.*
 - *Až vtedy, keď sa človek veľmi pokorne vzdá hľadania toho, čo mal pod rukou, bez toho, že to vedel, až vtedy nachádza.*
 - *Najhoršie nie je robiť zlé, ale nevykonať to, čo sme mohli vykonať dobré.*
 - *Stredovek bol nesmiernym chrámom, aký už neuvidíme, pokiaľ sa Boh nevráti na zem, modlitebňa rozsiahla ako Západ, postavená na desiatich storočiach extáze, ktoré pripomínajú desať Prikázaní.*
 - *Dejiny sú ako obrovský liturgický text, v ktorom čiarky i bodky majú rovnakú váhu ako verše alebo celé kapitoly, ale ich význam je hlboko skrytý.*
 - *O tom poviem, že ma miluje, kto je ochotný skrz mňa alebo pre mňa trpieť...*
 - *Žiadny človek o sebe nevie, kým vlastne je.*
 - *Nikdy nemôžete vedieť, či tá určitá skutočnosť, ktorá vás ťaží, nie je skrytým princípom našej neskoršej radosti.*
 - *Všetko je len zdanie, všetko je len symbol.*
 - *Hrešiť z lásky je božské.*

Léon BLOY (1846 – 1917)

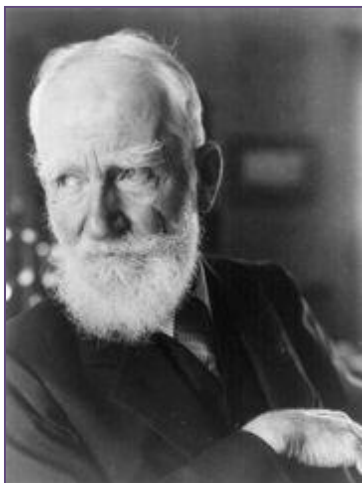
Základ demokracie: slobodná kritika a verejná kontrola

- ♥ *V poznání pravdy, v mravném poriadku, v účinnej láske máme už v tomto živote podiel na večnosti... Humanita sa snaží upraviť pomery zákonom a systémom... V demokracii nesmie byť človek človeku prostriedkom, ale spolupracovníkom vo vzájomnej službe.*
- ♥ *Vo všetkom, i v politike, záleží na hodnote celého človeka, na úrovni spolupráce a spoluzodpovednosti.*
- ♥ *Pravdivosť – to je tajomstvo sveta a života, to je sviatosť náboženská i mravná.*

- ♣ *Učiteľ – to nie je len učiť, ale aj učiť sa... Reformovať výchovu, to neznamená len zdokonaľovať didaktiku v škole, to znamená reformovať život aj nás dospelých: my sme pôda, z ktorej rastú nové generácie, záleží veľmi aj na nás, či budú lepšie alebo šťastnejšie... Učiac sa sám, stále sa musím učiť. Škola je štát v malom... Škola vychováva budúce generácie a vlastne preto spravuje spoločnosť...*
- ♣ *Škola má dieťa vychovávať v presvedčení, že veda, poznanie pravdy je veľká, ohromná mravná sila, ktorú všetci uznávame.*
- ♣ *Každé vyučovanie nemá iba dávať vedomosti, ale má naučiť metóde. Pri každom učení je postup, metóda, hlavnou vecou. Nielen čo, ale ako sa to robí. Privykať dieťa metóde.*
- ♣ **Naučiť sa myslieť – to je najlepšia príprava pre život... Ide o to, mať ten správny smer, ten zvyk, nútiaci človeka správne myslieť, postupovať k harmónii a jednotnosti.**
- ♣ *Človek zabudne takmer všetko, čo sa v škole učil, iba záujem vhodne povzbudený trvá a učí ho pozorovať veci.*
- ♣ *Doktorské skúšky a tituly, učenosť, nezaručujú slušnosť, čestnosť ani statočnosť. Mne nesmrteľnosť plynie z bohatosti a hodnoty ľudského života, ľudskej duše. Nedokážem si predstaviť, že by taká krásna a jemná vec, akou je myslenie, poznávanie, zbožnosť, mravné úsilie, vnímanie krásy, celá vzdelanosť, že by sa to mohlo stratiť, že by to malo byť k ničomu. Náboženstvo je praktické, životné v hlbokom zmysle slova. Nie je dostatočne definované svojimi dogmami, ani obradmi, ani svojou históriou, ale pochopením svojej podstaty a tou je vedomie závislosti človeka na Bohu... Náboženstvo je dôverou a nádejou, živí túžbu po poznání a múdrosti. Človek sám sebe, človek človeku, je hodnotnejší ako bytosť duchovná... Boh je hlavným a prvým predmetom nášho myslenia, poznávania a usilovania. Boh a duša. Jedno súvisí s druhým. Duša a Boh to je pravý smer života... Duša a hmota nestoja proti sebe. Duša, telo i hmota, celá skutočnosť sú nám dané pre poznanie. Dušu i hmotu máme viesť k vyššej dokonalosti.*
- *Nad všetko má platiť: pracovať. Iba prácou sa človek stáva osobnosťou, charakterom, stáva sa samostatným. Bez práce nemáme nikdy dost dôvery v seba. Prácou sa vyrovnávame s vrodenuou násilnosťou. Láska k bližnému, to je práca, aj láska je prácou...*
- *Ak chce študent pracovať pre národ, najlepšie urobí, ak bude pracovať pre seba, to znamená, aby sa svedomito pripravoval svoje povolanie. Netreba si lámať hlavu, čím prospejeme národu najlepšie. Ak študuješ medicínu, prospeješ národu najlepšie, ak budeš dobrým a svedomitým lekárom. Ty zase národu prospeješ, ak budeš dobrým učiteľom...*
- *Poznávanie je mravná povinnosť, podobne ako láska a služba bližným... Každá pravda je alebo raz bude dobrá pre život... Pravda nie je nikdy v rozpore s mravnosťou... Dobre pozorovať a poznávať – na to je potrebná láska... Bez lásky a bez pravdy nemôže človek poznať človeka... V poznání pravdy, v mravnom poriadku, v účinnej láske máme už na tomto svete podiel na večnosti.*
- *Dobrý program je dobrá vec; ale okrem toho musí byť preň čestný, statočný a múdry človek, ktorý má odvahu k zodpovednosti... Dobrého je v systéme sveta viac; ale to zlé cíti človek silnejšie.*

Tomáš G. MASARYK (1850 – 1937)

Demokracie je metoda,

kteřá nám zaručuje, že se nám nebude vládnout lépe než si zaslужujeme.

- *Ted' když jsme se naučili létat v povětří jako ptáci a potápět se jako ryby, zbývá už jen jediné – naučit se žít na zemi jako lidé.*
- *Nemáme právo konzumovat štěstí, aniž bychom ho produkovali, právě tak jako nemáme právo konzumovat blahobyt, aniž bychom ho sami vytvářeli.*
- *Morálka národa i charakter lidí se podobají zubům. Čím jsou zkaženější, tím víc bolí, když se jich někdo dotkne.*
- *Když udělá hlupák chybu, vždy vysvětluje, že to byla jeho povinnost.*
- *To je zvláštní, jak hrst mincí udělá bídu snesitelnou.*
- *Je několik dobrých prostředků proti pokušení, ale nejjistější je zbabělost.*
- *Předpokladem úspěchu ve společnosti je schopnost nechat se otrávit.*
- *Moudrost nepřátel mi nikdy tak neuškodila jako hloupost přátel.*
- *Lidé, kteří nemají co říci, nikdy nejdou pro slovo daleko.*
- *Až jednou v honbě za štěstím, je opravdu najdete, podobně jako stařenka hledající brýle, zjistíte, že vám štěstí sedělo na nose.*
- *Lidé, kteří to ve světě někam dotáhnou, jsou ti, kteří vstanou a podle okolností hledají takové, které potřebují a když je nemohou nalézt, tak si je vytvoří.*
- *Dokonale čestní lidé neexistují, ale každý pořádný člověk má jeden hlavní předmět své cti a několik menších.*
- *Jsou dvě tragédie v životě. Jedna je, když nedostaneme, po čem srdce touží, a ta druhá, když to dostaneme.*
- *Kulturnost je nátěrem, který lze snadno rozpustit v alkoholu.*
- *Inteligentní lidé vědí, že lze věřit jen polovině toho, co slyší. Velice inteligentní vědí které polovině.*
- *Lhářův trest nespočívá v tom, že mu nikdo nevěří, ale v tom, že sám není schopen někomu věřit.*
- *Stát se moudrým, to je maličkost. Je třeba umět skrývat svou hloupost.*
- *Jediný člověk, který se chová rozumně, je můj krejčí – bere mi znovu míru pokaždé, když k němu přijdu.*
- *Láska je neustálé smířování dvou protikladů, k jejichž smíření však nikdy nedojde, protože v tom případě by láska znamenala jejich zánik.*
- *Mládí, jemuž se vše odpouští, samo neodpustí nic. Věku, který si všechno odpustí sám, se neodpustí nic.*
- *Neštěstí většiny lidí vězí v tom, že mají čas se ptát, zda jsou šťastni či ne.*
- *Minulá práce nám může pomoci, avšak musíme žít z práce přítomné.*
- ***Kdekdo si stěžuje na vynechávající paměť, ale nikdo na vynechávající inteligenci.***
- *Rozumný člověk se přizpůsobuje světu, nerozumný se usilovně snaží přizpůsobit svět sobě. Proto je všechen pokrok závislý na člověku nerozumném.*

George B. SHAW (1856 – 1950)

Duch je základ...

*Vonkajší svet, voči ktorému sme postavení,
je čímsi od nás nezávislým, absolútnym.
Hľadať zákony, ktoré platia pre toto absolútno,
sa mi javilo ako najkrajšie vedecké životné poslanie...
Ten, komu je dopriate spolupracovať na budovaní
exaktnej vedy, nájde svoje uspokojenie a vnútorné
šťastie vo vedomí, že vyskúmal, čo sa vyskúmať dalo
a v tichosti uctieval to, čo sa vyskúmať nedá.*

- *Základom teoretickej fyziky je uznanie existencie reálnych pochodov nezávislých na zmyslových vnemoch. Toto uznanie musí zostať v platnosti za každých okolností.*
- *Veda tiež vyžaduje veriaceho ducha. Každý, kto sa seriózne angažoval vo vedeckej práci, konštatuje, že nad vstupom do chrámu vedy je napísané: Musíte mať vieru. Je to vlastnosť, ktorá vedcovi nemôže chýbať.*
- *Hmota vzniká a udržuje sa len silou, ktorá dáva do pohybu časti atómov a robí z nich najdrobnejšiu slnečnú sústavu atómu... duch je základ každej hmoty.*
 - **Veda sama o sebe objavuje mravné hodnoty, učí nás predovšetkým pravdivosti a bázni...**
- *Človek potrebuje prírodné vedy pre poznanie, ale náboženstvo pre konanie.*
- *Nebojím sa nazvať tajomného Stvoriteľa Bohom, tak ako ho nazvali kultúrne národy v predošlých storočiach.*
- *Tak ako náboženstvo i prírodné vedy potrebujú pre svoju činnosť vieru v Boha. Potom je Boh v náboženstve na počiatku, v prírodných vedách zasa na konci myslenia do hĺbky. Pre jedných je Boh základom, pre druhých korunou výstavby každej svetonázorovej úvahy.*

M. Planck

Max PLANCK (1858 – 1947)

*Pane Bože,
ak si,
daj mi to vedieť.*

- *Keď som uznal, že Boh existuje, nemohol som konať inak, než žiť pre neho.*
 - *Vzdávať Bohu slávu je pre človeka najväčšie dobro.*
 - *Ak úprimne milujeme Pána, žijeme viac v ňom ako v sebe samých.*
 - *V okamihu, keď niekto začne hľadať len samého seba, prestáva milovať.*
 - *Keď môžeme trpieť a milovať môžeme veľa; ba dokonca najviac z toho, čo sa dá na zemi urobiť.*
 - *Čo je to milovať? Chcieť iba jednu vec, žiť iba pre jednu vec: pre dobro milovaného.*
 - *Láska chce byť vyjadrená... Odovzdanosť je požiadavkou lásky.*
- *Láska sa nezakladá na pocite, že milujeme, ale na vôli chcieť milovať. Ak chceme milovať, tak milujeme. Ak chceme nadovšetko milovať, potom milujeme nadovšetko.*
 - ***Láska všetko zabúda, všetko odpúšťa bez výhrad.***
 - *Luďom môžeme urobiť nesmierne veľa dobrého bez slov, bez kázania, bez rozruchu, mlčky a dobrým príkladom.*
 - *Mlčanie treba zachovávať, ako sa len dá. Musíme ho však prerušiť, keby to na mojom mieste urobil Ježiš, a tak, ako by to urobil on.*
 - *Štúdiom kníh sa hľadá Boh, modlitbou sa nachádza.*
 - *Nie som tu preto, aby som priviedol Tuarégov ku kresťanstvu, ale preto, aby som im porozumel. Boh nás všetkých privíta, ak si to zaslúžime.*

Charles de FOUCAULD (1858 – 1916)

Myslenie je jednou formou zdôrazňovania...

- *Veda je podnikanie, v ktorom sa rozum opiera o vieru... Nové idey nemožno vyjadriť starými pojmami... Civilizácia postupuje tým, že rozširuje počet dôležitých operácií, ktoré môžeme vykonať bez toho, aby sme na ne museli myslieť.*
- *Matematika je myslenie pohybujúce sa vo sfére úplného abstrahovania od každého jednotlivého prípadu toho, o čom práve vypovedá... Najväčšie abstrakcie sú tými pravými nástrojmi, ktorými kontrolujeme svoje uvažovanie o konkrétnych faktoch... Originalita matematiky spočíva v tom, že v matematickej vede sú vyjadrené vzťahy medzi vecami, ktoré sa bez sprostredkovania ľudským rozumom nedajú vôbec postihnúť... Matematika je štúdiom vzorov... Matematika je veda o najzložitejších abstrakciách, k akým môže ľudský um dospieť... Všeobecnosť matematiky je najúplnejšou všeobecnosťou, zhodnou so spoločenstvom udalostí, ktoré konštituuje našu metafyzickú situáciu.*
- *Vzhľadom k nesmiernosti svojej látky je matematika (i moderná matematika) vedou v plienkach. Ak sa civilizácia bude ďalej rozvíjať, potom v budúcich dvoch tisícročiach bude najväčšou novinkou v ľudskom myslení nadvláda matematického rozumu.*
- *Umenie pokroku spočíva v zachovaní poriadku uprostred zmien a v zachovaní zmien uprostred poriadku... Každá schéma analýzy prírody sa musí vyrovnávať s dvoma skutočnosťami: so zmenou a pretrvávaním.*
- *Vo veku rozumu nemôže existovať aktívny záujem, ktorý by odsunul nabok všetku nádej na víziu harmónie pravdy. Uspokojiť sa s rozporom znamená narušiť úprimnosť a morálnu čistotu. Patrí k sebaúcte intelektu, aby sledoval každé zauzlenie v myslení až do konečného rozuzlenia.*
- *Náboženstvo je víziou čohosi, čo sa nachádza mimo, za a uprostred pomínuteľného toku bezprostredných vecí: niečo, čo je reálne, no predsa čaká na svoje uskutočnenie, čosi, čo je vzdialenou možnosťou, a predsa je najvýznamnejším z prítomných faktov: je to niečo, čo dáva zmysel všetkému pomínuteľnému, a predsa uniká uchopeniu, niečo, čoho vlastníctvo predstavuje najvyššie dobro, a predsa je mimo dosahu, niečo, čo je najvyšším ideálom, a zároveň beznádejným hľadaním... Existujú obsiahlejšie pravdy a jemnejšie perspektívy, v rámci ktorých možno nájsť zmierenie hlbšieho náboženstva a jemnejšej vedy.*
- *Morálna stránka nazerania je neoddeliteľne spojená so všeobecnosťou nazerania. Protirečenie medzi všeobecným dobrom a individuálnym záujmom možno odstrániť iba vtedy, keď záujmom individua je všeobecné dobro.*
- *Nič nie je pôsobivejšie ako fakt, že tou mierou, ako matematika postupne prechádzala do vyšších oblastí čoraz abstraktnejšieho myslenia, vracala sa späť na zem, nadobúdajúc čoraz väčší význam pre analýzu konkrétneho faktu.*
- *Pytagoras objavil význam používania abstrakcií a osobitne zameral pozornosť na číslo ako to, čo charakterizuje periodicitu hudobných tónov. Význam abstraktnej idey periodicity bol teda prítomný už pri samých začiatkoch matematiky.*
- *Aká je funkcia čistej matematiky v myslení? Je to rozhodný pokus prejsť celú cestu smerom k úplnej analýze, aby sa oddelili prvky samých vecí od číro abstraktných podmienok, ktoré sprikladňujú.*
- *Základnými konkrétnymi entitami nie sú trvalé substancie, ale udalosti spojené svojimi priestoročasovými vzťahmi, ktoré vykazujú svoje kvalitatívne a matematické štruktúry.*
- **Každá ľudská bytosť je zložitejšia než akýkoľvek sociálny systém, ku ktorému patrí.**

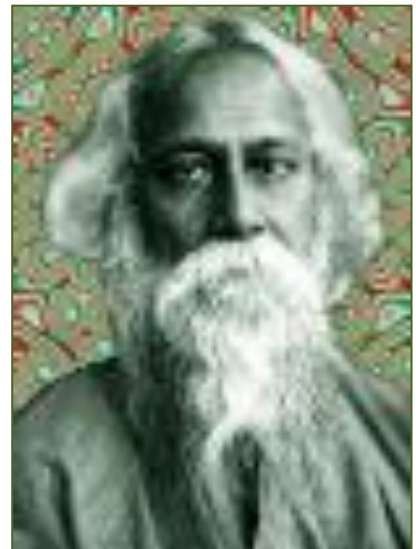

Alfred N. WHITEHEAD (1861 – 1947)

*Nič z toho, čo okolo seba vidím,
nie je ničotné,
všetko mi pripadá vzácne.
Vzácne je i to najmenšie miestečko na tejto zemi,
vzácný je i ten najneuzitočnejší tvor tohto sveta,
všetko čo som nedosiahol, i to, čo som získal.*

*Daj, nech neprosím o ochranu pre nebezpečím,
ale o odvahu čeliť všetkým nebezpečenstvám.
Daj, nech neprosím o utíšenie svojich bolesti,
ale o silu všetky bolesti prekonať.
Daj, nech v zápasoch života nehľadám spojencov,
ale len vlastnú silu v sebe.
Daj, nech v úzkosti a strachu neprosím o spasenie,
ale nech mám v trpezlivosti nádej, že získam slobodu.
Daj, nech nezostanem ustrašencom,
ktorý cíti Tvoju milosť len v tom,
keď sa mu darí,
ale nech aj v ťažkých dobách nájdem
pevné zovretie Tvojej ruky.*

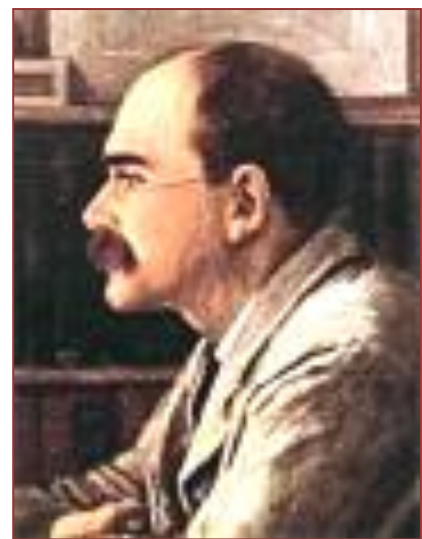
*Myslel som si, že moja cesta
sa skončila na poslednej stanici mojich síl.
Ale vidím, že Tvoja vôľa
nepozná vo mne konca.
A keď staré slová umierajú na jazyku,
nové piesne vyrážajú zo srdca,
a kde sa staré stopy strácajú,
objavuje sa nový kraj, plný nádhery...
**Veky sa mívajú
a Ty stále nalievaš a stále je kde liať.***

Rabíndranáth THÁKUR (1861 – 1941)

Ak

*Ak jasnú myseľ nestratíš,
 keď všetci navôkol blázniac obvinia ťa v zlosti,
 v nevere iných, **ak** sám dokážeš si veriť,
 no zvážiť aj iných pochybnosti,
ak vládzeš čakať, neznaviac sa pritom,
 lžou neodpovieš, **ak** ťa oklamali,
 nenávisť druhých nesplatíš tým citom,
 no nebudeš sa tváriť dokonalý,
ak dokážeš sniť, nedať však snom vládu,
 myslieť, no dumy neurobiť cieľom,
 do očí pozrieť víťazstvu i pádu,
 a rovnaký byť k tým dvom nepriateľom,
ak zvládzeš počuť nožmi pokrivené,
 v nástrahu bláznom priame svoje slová,
ak z ruín vecí, čo žil si len pre ne,
 zodratou dlaňou tvoriť začneš znova,
ak dokážeš dať výhry na hromádku
 a stavať všetko na jeden ťah kariet,
 prehrať a začať znova od začiatku
 a slova o tej strate neprevravieť,
ak dokážeš dať povel srdcu, svalom,
 nech slúžia ďalej, aj keď odumreli,
 kráčať, keď nič už v tebe nezostalo,
 len vôľa, ktorá vydržať im velí,
ak udržíš si hrdosť vraviac k davu,
 prostotu zasa, kráľmi obklopený,
ak nezohne ti hnev, či priazeň hlavu,
ak napriek úcte nik ťa neprecení,
ak vtesnáš pritom do minúty prísnej,
 šesťdesiat sekúnd behu z celej sily,
 tvojou sa stane Zem i poklady z nej
 a bude z teba človek, syn môj milý!*

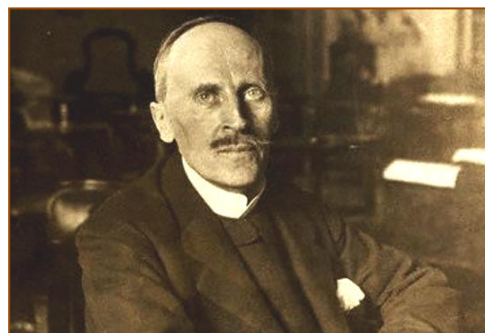
Rudyard KIPLING (1865 – 1936)

Láska žije v tom, kto miluje...

- *Dobrodením lásky nie jen len to, že nám dáva vieru v druhého, ale aj to, že nám dáva vieru v seba samého.*
- *Úprimnosť je dar práve tak vzácny ako inteligencia a krása.*
- *Ženská duše stále potrebuje milovať a byť milovaná.*
- **Kto nikdy netrpel, nepozná dobre svoje vnútro.**
- *Prvý zákon umenia:
Ak nemáš čo povedať, mlč. Ak máš čo povedať, povedz, ale neklam.*
- *Láska nie je nikdy mohutnejšia, ako keď cíti, že ide do toho, čo jej prinesie utrpenie.*
- *V láske a v umení sa nedá opisovať, každý sa musí vyjadriť sám za seba.*
- *Vidieť svet taký aký je a predsa ho milovať – to je najväčšie umenie.*

- *Láska žije v tom, kto miluje, nie v tom, kto je milovaný.*
- *Hudba – ako dážď, kvapka za kvapkou preniká do srdca a oživuje ho.*
- *Človek je omylný, ale milovať niekoho, nie je omylom nikdy.*
- *Buďte silní, bez teórií a násilností, a všetky slabé duše sa k vám budú obracať ako rastliny k svetlu.*
- *Aby si osvetľoval svetlom iných, musíš nosiť slnko v sebe.*
- *Myšlienková inteligencia je ničím bez inteligencie srdca.*
- *Nech je pochválená radosť aj bolesť. Obe sú sestry a obe sú posvätné. Vytvárajú svet a podnecujú duchovnú veľkosť. Sú silou, sú životom.*
- *Všetko pomíne – spomienka na slová, na bozky, na milostné objatia, ale súzvuk duší je nezmazateľný.*
- *Najhoršou chorobou, ktorou svet trpí, nie je sila zlých, ale slabosť dobrých.*

Romain ROLLAND
(1866 – 1944)

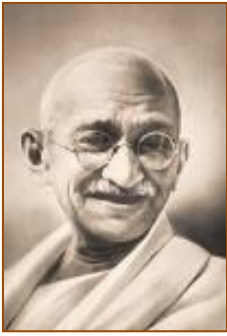
*Celý svet okolo nás
po tisícročia svojou krásou nám dáva znamenie o svete
zjednotenia a pokoja, po ktorom túžia srdcia.*

- *Každé dielo, najvyššie i najpokornejšie, je službou vyššiemu poriadku vecí, po ktorom prahne život.*
- *Nikto nemôže vystihnúť krásu toho, čo nemiluje...
Poznávanie je stúpaním ku svetlu...
Poznanie sa meria láskou.*
- *Kto uchvacuje z vecí tejto zeme viac, než je nutné pre udržanie života, pre dielo poznania a lásky, je spolupracovníkom smrti.*

- *Každý projev tvůrčí práce je dorozumivací prostředek, jímž se dáva poznati duch duchu... Každá jasně vyslovená myšlenka činí lehčí sen všech lidí na zemi... Každý vědecký objev novým viděním zjemňuje naše vzájemné dorozumění; odkrývá nová místa duchového dotyku; každý provázen jest daleko sálajícím vzplápoláním lásky.*
- *Přes všechno zemdení skepse, zoufalství milujících, přes viny, jichž nesmířena mlčení tíží celá pokolení, roste člověk k duchové jednotě na celé zemi.*
- *Všechno úsilí poznání, rozumu, utrpení, svatosti a lásky pracuje, aby lidské slovo přiblížilo se co nejvíce tajemné pravdě světa; aby stále větší množství lidí mohlo se shodnout o skutečné ceně pozemských věcí a styk člověka s člověkem aby byl učiněn bezelstný, mocný, jemný a čistý.*
- *Každým překonáním bolesti, dobytím nové pravdy, ukončeným dnem lásky, každým pohledem na věci, které jsme uviděli naposled v tomto životě, roste v nás pocit duchovní svobody... Každé slovo lásky, každá střešina skla odhozená z cesty, aby nezranila bosé nohy, každé pojmenování věci jejich pravým jménem, každé prolomení mřížů sobectví našeho má svůj ohlas ve světě vyšším.*
- ***Kdo staví na hmotě, zklame se. Všechno musí býti proniknuto duchem...***
 - *Lidé jsou všude stejní. Záleží jen na tom, jaké mají srdce a svědomí.*
- *Nepřetržitě, na všech místech najednou pracuje slovo, smrt a láska. Nikdo nemůže si trvale přivlastnit více na této zemi, nežli stačí udržet svým duchem.*
- *Každý život je div připravený miliónmi rokov skrytých víťazstiev nad smrťou... Každý údes pred smrťou je len uvedomením si veľkosti a nádhery života, pre ktorý ešte nie sme pripravení.*

Otokar BŘEZINA (1868 – 1929)

Víťazstvo pravdy silou ducha a lásky.

- *Jedno sa vo mne hlboko zakorenilo – presvedčenie, že základom všetkého je morálka a že podstatou morálky je pravda... Moja nemenná skúsenosť ma presvedčila, že niet iného Boha okrem pravdy... Aby sme uzreli univerzálneho a všetkým prenikajúceho ducha pravdy, máme byť schopní milovať aj najbiednejšieho tvora tak ako seba samého.*
- *Cnostný človek nežije cnostne preto, lebo mu to je na osoh, ale preto, že je to zákon a životodarná miazga jeho bytia.*

- *Skutočná láska nikdy nič nepotrebuje, vždy iba dáva... Veľkosť človeka rastie mierou, akou sa usiluje rozmnožiť dobro svojich blížnych.*
- *Ak si niekto namáča ruku do vody v mise, ak niekto dúcha do mecha, aby udržiaval oheň, ak niekto na svojom pracovnom stole vypisuje nekonečné stĺpce číslíc, ak niekto v páľave slnka pracuje v bahne ryžových polí, ak niekto stojí v horúčave rozžeravenej vysokej pece a súčasne pri tom nežije tým istým duchovným životom ako by sa modlil v kláštore, svet nebude nikdy zachránený.*
- *Modlitba bola spásou môjho života. Bez modlitby by som už dávno bol prišiel o rozum... Bez modlitby som nemohol byť šťastný... Postupne vo mne vzrastala viera v Boha a rovnakou mierou narastala moja túžba po modlitbe... Cítil som, že modlitba je pre dušu rovnako potrebná ako potrava pre telo... Ľudia, ktorí išli do väzenia s duchom modlitby, vyšli z neho ako víťazi... To nie je seba ľutovanie, keď hovoríme, že Boh je naša sila.*
- *Nie je potrebné jednotné náboženstvo, ale vzájomná úcta a znášanlivosť veriacich rôznych vyznaní. Neusilujme sa o nejakú jalovú uniformnosť, ale o jednotu v rôznosti... Znášanlivosť nie je ľahostajnosť ku svojej viere, ale jej hlbšie pochopenie, rýdzejšia láska.*
- *Som presvedčený o tom, že Boh sa raz spýta, a pýta sa to už dnes, čo sme, čo robíme, a nie čo hovoríme. Pre neho je skutok všetkým, viera bez skutkov je ničím. Pre neho je skutok vierou a viera skutkom.*
- *Naši vládcovia môžu získať našu zem, naše telá, ale nie naše duše... Vonkajšia sloboda, ktorú dosahujeme je v presnom pomere k vnútornej slobode, ku ktorej sme sa v danej chvíli dopracovali. Ak je toto pravda, potom najväčšie úsilie musíme vynaložiť na našu vnútornú reformu.*
- *Oko za oko a svet bude slepý... Zdá sa, že dejiny robili násilníci, a napriek tomu slabí, pokorní, spravodliví formujú storočie za storočím na svoj nepravdepodobný odkaz; lebo násilníci sa ničia a utláčajú navzájom, ale spravodliví kľudne kráčajú z vekov do vekov stále znovu po rovnakej ceste a vrývajú do zeme nezmazateľnú brázd.*
- *Bez činu zostáva aj tá najkrajšia myšlienka bezcennou...*
- *Je potrebné viac životu dávať, nie ho urýchľovať.*
- *Viera je určitým druhom šiesteho zmyslu, ktorý začne pôsobiť vtedy, keď zlyhá rozum.*
- *Zmysel života je vo vytvorení božieho kráľovstva na zemi, v tom, že vymeníme sebecký, závistlivý, násilnícky a nerozumný život za život lásky, bratstva, slobody a rozumu.*
- **Voľakedy sa ľudia stávali otrokmi fyzického násilia. Dnes sú zotročení množstvom peňazí a luxusom, ktorý si za peniaze možno zadovážiť.**
- *Sloboda je bezcenná, ak neobsahuje aj slobodu myšlienok... V otázkach svedomia zákon väčšiny neplatí... Buďte zmenou, ktorú chcete vidieť vo svete... Čo by bola Európa bez Krista?*

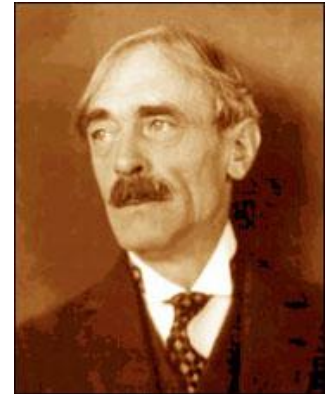
- *Keby sme mohli uvidieť celú pravdu, neboli by sme už hľadajúci, ale boli by sme ako Boh. Ale preto, že sme len hľadajúci, hľadáme ďalej, uvedomujúc si svoju nedokonalosť...*

Mohandás K. GÁNDHÍ (1869 – 1948)

*Človek je absurdný tým, čo hľadá,
je však veľký tým, čo nachádza.*

- *Veľká duša má ako znak tú slabosť, že chce vyťažiť zo seba samej nejaký predmet, ktorý by ju udivil, ktorý by sa jej podobal a ktorý by ju priviedol do zmätku, aby bola čistejšia a neporušiteľnejšia a akosi ešte potrebnejšia než samo bytie, z ktorého ten predmet vzišiel.*
- *Jediným tajomstvom je možno tajomstvo našej zvedavosti: tá nás zaťažuje problémami, ktorých formulovanie našu existenciu i existenciu nášho ducha predpokladá, ktorých riešenie však túto existenciu prináša ako svoj výsledok.*

- *Všetko, čo vieme, môže nám poslúžiť vo všetkom, čo robíme. Inteligencia spočíva v tom, že dokážeme všetko využiť. Je teda istým druhom nemravnosti. Aj v genialite je kus zločinu.*
 - *Zlé chvíle sú na to, aby nás poučili o istých veciach, o ktorých nám tie dobré nič nevravia.*
- *Len jedno treba urobiť: prerobiť seba samého. Ale nie je to také jednoduché. Kto chce robiť veľké veci, musí sa hlboko zamýšľať nad maličkosťami.*
- *Myslenie je vždy výnimkou zo všeobecne platného pravidla, ktorým je nemyslenie... Tí, čo vidia veci až príliš presne, ich vlastne presne povedané, nevidia... Bojte sa pravdy ako ohňa, má jeho vlastnosti: nič jej neodolá.*
- *Všetko, čo vravíš, hovorí o tebe: práve keď hovoríš o druhých...*
- *Keď dôjdeme do cieľa, veríme, že sme šli správnou cestou...*
- *Byť človekom znamená mať nevysvetliteľný pocit, že v každom je kus všetkých a vo všetkých kus každého.*
- *Keď sa to tak vezme, všetko sa nakoniec scvrkne na to, že sa pozeráme na roh stola, na kus steny, na svoju ruku alebo na kúsok oblohy... Politika života. Skutočnosť je vždy v opozícii... Som zabúdanie tou istou mierou ako myslenie... A s tým, čo je najviac mnou, mám najmenej do činenia.*

- *Človek musí mať nadbytok času a prostriedkov, aby mohol byť synom Božím, chránencom Múz, osobnosťou - aby mohol byť niekým, nie hračkou okamihu... Človek visí na kríži svojho tela. Zmučenú hlavu mu dlhými pichliacmi dorážala trňová koruna myšlienok...*
- *Ťažkosť našej doby spočíva v tom, že budúcnosť už nie je tá, čo bývala.*
- *Nenávisť slabochov nie je tak nebezpečná ako ich priateľstvo.*
- *Všetky revolúcie sú priamym následkom pomalosti evolúcie.*
- **Len v extrémoch má svet svoju cenu a len v priemernosti svoju trvácnosť.**

Paul VALÉRY (1871 – 1945)

Mojím povolaním je láska.

- *Dokonalá láska spočíva v tom, že znášame chyby iných, nečudujeme sa vôbec ich slabostiam, poučame sa aj z najmenších skutkov čnosti, ktoré ich vidíme konať.*
- *Iste, človek môže klesnúť, môže sa dopustiť nevernosti, ale láska, pretože vie ťažiť i zo zlého, rýchlo všetko strávi, čo by sa mohlo Ježišovi nepáčiť, a zanechá len pokorný a sladký pokoj v hĺbke srdca...*
- *Byť malým znamená vôbec si neprisvojovať čnosti, ktoré konáme, a nemyslieť si, že sme niečoho schopní, ale uznávať, že Boh vložil tento poklad do ruky svojho malého dieťaťa, aby ho používalo podľa potreby, vždy je to však Boží poklad.*

- *Na zemi by sme sa nemali na nič upriamovať, ani na tie najnevinenejšie veci, lebo sa ich musíme vzdať vo chvíli, kedy na to najmenej myslíme.*

Len to, čo je večné, nás môže uspokojiť.

- *Nič nespôsobuje väčšiu bolesť ako vidieť trpieť tých, ktorých milujeme.*
- *Naša dôvera nie je nikdy dostatočne veľká voči dobrému Bohu, ktorý je taký mocný a taký milosrdný.*
- *Keď skutočne milujeme, tešíme sa zo šťastia milovanej osoby.*
- *Som malý štetec, ktorý si Ježiš vybral, aby maľoval svoj obraz v srdciach.*
- *V skutočnosti som iba tým, čo si Boh o mne myslí.*
- *Často stačí jediné slovo, jediný milý úsmev, aby sme potešili znechuteného človeka.*

- *Akú veľkú moc má modlitba! Mohli by sme ju nazvať kráľovnou, ktorá má v každom okamihu voľný prístup ku kráľovi a môže dostať všetko, o čo prosí...*
 - *Cítim, že najistejším prostriedkom na dosiahnutie cieľa je modlitba a obeta.*
 - *Láska vám dá krídla.*
 - *Láska nesmie spočívať v citoch, ale musí sa prejavovať v skutkoch.*
- *Nepoznám iný prostriedok na dosiahnutie dokonalosti ako lásku.*

- *Žiť z lásky znamená vyhnať všetok strach, všetky spomienky na viny minulosti. Moje hriechy ma už neznepokojujú. Zničil ich Boží oheň.*

TERÉZIA z Lisieux (1873 – 1897)

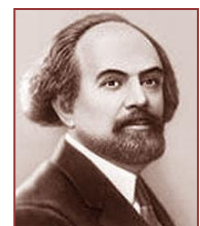
Človek je hádanka

a dosť možné i najväčšia hádanka sveta.

Nie ako živočích, ani ako bytosť spoločenská, ako časť prírody a spoločnosti,
ako osobnosť, ba práve ako osobnosť.

Celý svet je ničím v porovnaní s ľudskou osobnosťou,
s jedinečnou ľudskou osobou, s ojedinelým ľudským osudom.

- Svet má ideálne základy, ktoré majú univerzálnu povahu... Boh je láska prenikajúca do človeka... Život sa stáva plochým, maličkým, ak niet Boha a vyššieho sveta.
- Duch je akoby závanom Božím, ktorý preniká do ľudskej bytosti a udeľuje jej vyššiu dôstojnosť, vyššiu kvalitu existencie, vnútornú nezávislosť a jednotu.
- Náboženstvo znamená spätosť človeka a sveta s nepodmieneným princípom a stredobodom všetkého, čo jestvuje... Týmto svetom sa realita nevyčerpáva, jestvuje aj iný svet, metafyzická realita, tajomstvo.
- **Existencia osobnosti predpokladá slobodu. Tajomstvo slobody je tajomstvo osobnosti.**
- Prejavom slobody je láska a dôraz na vlastné svedomie. Slobodný človek je ten, ktorý dáva, pomáha, oslobodzuje a miluje.
- Filozofické myslenie je zložitým útvarom a dokonca aj v najlogickejších a najuhladenejších filozofických systémoch možno nájsť vzájomne protikladné prvky... Ani vypracovaný filozofický systém však nikdy nemôže byť dovedený do dôsledkov a uzavretý.
- Duchovné hodnoty sa utvrdzujú predovšetkým aktom vlastnej slobody. Najpotrebnejšie ešte nie je najhodnotnejšie. Aj tie najvyššie duchovné hodnoty zmiznú, ak sa sloboda neupriamuje na ich utvrdzovanie.
- Život dostáva hĺbku a význam len vtedy, ak sa chápe v duchu symbolického realizmu. Viditeľný svet je symbolom sveta neviditeľného. Neviditeľný svet nie je realitou, ktorá by sa nám vnucovala a ktorá by nás k niečomu donucovala, lebo oslovuje slobodu ducha. Pritom to, čo tvorí slobodný duch, je najreálnejšie.
- Svet speje cez tmú k novej duchovnosti a novej mystike. V nej nemôže byť asketický svetonázor, odvracanie sa od mnohosti a individuality sveta. Askéza v nej bude iba metódou a prostriedkom očistenia.
- Žijeme v chaotickom svete, v ktorom je sloboda neprípustným luxusom. Problém spravodlivosti a slobody sa vôbec nestavia v jeho rýdzosti, je pohrúžený do kalnej atmosféry. Boj za elementárne statky, za samu možnosť žiť vytláča otázku hodnôt.
- V kapitalistických demokraciách peniaze a úplatná tlač môžu ovládať spoločnosť a zbaviť ju reálnej slobody, zatiaľ čo deklarácia práv človeka a občana mala náboženské korene, zrodila sa za reformácie, ktorá proklamovala slobodu svedomia.
- Nový človek sa klania ideálu alebo idolu produktivity, ktorá z človeka robí funkciu výroby, klania sa sile a úspechu, je nemilosrdný k slabým, jeho hybnou silou je súťaženie v boji, a čo je najdôležitejšie, prebieha v ňom oslabenie a takmer zničenie duchovnosti. Nový človek chce v sebe zatvoriť prístup k nekonečnu a skryť sa v konečnosti.
- Kresťanstvo učí, že ľudská duša je drahocennejšia než všetky kráľovstvá zeme, kresťanstvo je nesmierne vnímavé voči každému jednotlivému človeku, voči jeho individuálnemu osudu.
- Verím v pravý aristokratizmus osobnosti, v existenciu géniov a velikanov, ktorí sú si vždy vedomí povinnosti služby, cítia ju nielen smerom hore, ale aj dole. Neverím však v aristokratizmus skupinový, založený na spoločenskej vyvolenosti.
- Žijeme v dobe, keď ľudia nemajú radi pravdu a nehľadajú ju.
- Lživá propaganda sa dopúšťa násilia na masách.
- Spoločnosť bude taká, akí budú ľudia, ktorí ju tvoria.

Nikolaj A. BERĐAJEV (1874 – 1948)

Mlčanie je niekedy jediná odpoveď.

- *Pokrok je prozreteľnosť bez Boha...
Psychoanalýza je spoveď bez rozhrášenia.*
- *Láska je paradox, ... znamená určite jedno z dvoch:
odpúšťať neodpuštitel'né alebo milovať ľudí
nehodných lásky.*
- *Tolerancia je cnosť človeka, ktorý nemá na vec
žiadny názor.*
- *Zázrak znamená rýchle ovládnutie hmoty duchom.*
- *Volný verš je ako volná láska, je to protiklad pojmov.*
- *Pravda nie je nič iné ako môj pokus zistiť,
či môj pohľad na vec platí alebo nie...*
- *Nie som si istý, či je možné vyjadriť pravdu
inak než analógiou alebo podobenstvom.*

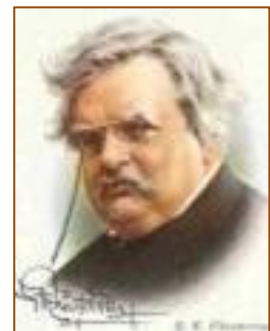
- *Ak odstránime nadprirodzené, nezostane nám prirodzené, ale iba neprirodzené.*
- *Z existencie čo je, nevyplýva, prečo to je, ba ani to, prečo je to tak a nie inak.*
- *V porovnaní s ničím je každé niečo niečím báječným.*
- *Žiadne zviera by neprišlo na niečo tak zlého ako je opilstvo,
a na niečo tak pekné, ako je pitie.*
- *Obyčajná a zdanlivo bezvýznamná existencia je ako desaťtisíc detektívok
zmiešaných dohromady.*
- *Jediné zdôvodnenie demokracie môžeme nájsť v božskom pôvode človeka.*
- *Bez pokory sa nemožno z ničoho radovať – dokonca ani z pýchy.*
 - *Nemeníme skutočnosť, aby zodpovedala ideálom.*

Meníme ideál – je to pohodlnejšie.

- *Problém nie je v tom, že nemôžu nájsť riešenie, oni nemôžu nájsť problém.*
- *Moderný svet si nepripúšťa, že je nenormálny, pretože nevie, čo je normálne.*
- *Sme na najlepšej ceste vychovať pokolenie tak skromné, že neuverí ani násobilku.*
- **Rozum sám je predmetom viery. Musíme totiž veriť, že naše myšlienky majú vôbec nejaký vzťah ku skutočnosti.**

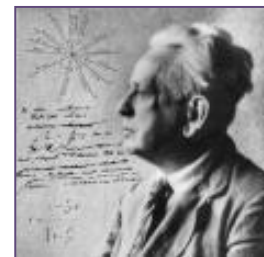
- *Nebezpečenstvo zo straty viery v Boha nie je v tom,
že by človek neveril v nič, ale v tom, že by potom veril v hocičo.*

- *Nazvite svoj omyl skúsenosťou – a jeho tiaž bude hneď
o polovicu ľahšia.*

Gilbert K. CHESTERTON (1874 – 1936)

Symbol – kľúč k podstate človeka...

- *Veda predstavuje posledný stupeň v duchovnom vývoji človeka a možno ju pokladať za najvyšší a najcharakteristickejší výdobytok ľudskej kultúry... Veda nám pomáha pochopiť dôvody vecí; umenie zasa uvidieť ich formy.*
- *Grécka filozofia objavila v časoch Pytagora a pytagorovcov nový jazyk, jazyk čísel. Tento jav znamenal okamih, keď sa zrodilo naše moderné ponímanie vedy... Pytagorovci boli prvými mysliteľmi, ktorí číslo pochopili ako všetko obsahujúci, skutočne univerzálny princíp.*
- *Číslo je nástrojom nášho prenikania do prírody a skutočnosti... Čísla predstavujú jednu zo základných funkcií ľudského poznania, nevyhnutný krok vo veľkom procese objektivizácie.*
- *Ak chceme fyzikálne myslenie vybaviť všetkými duchovnými nástrojmi, potrebujeme na to úplnú voľnosť pri tvorbe svojho matematického symbolizmu. Príroda je nevyčerpatelná – nikdy nám neprestane klásť nové a neočakávané problémy. Nemôžeme predvídať fakty, ale môžeme sa pripravovať na ich interpretáciu, opierajúc sa pritom o silu symbolického myslenia.*
- *V oblasti jazyka, náboženstva, umenia, vedy, človek nikdy nemôže robiť viac než tvoriť si svoj vlastný, symbolický svet, ktorý mu umožňuje chápať a vykladať, formovať i organizovať, syntetizovať aj univerzalizovať svoju ľudskú skúsenosť.*
- *Stredom, z ktorého vychádza ľudské organizovanie skutočnosti duchom, nie je iba pozorovanie, ale skôr činnosť... Každý systém je umelým dielom – výsledkom vedomej tvorivej aktivity.*
- *Ľudské poznanie je vo svojej podstate symbolickým poznaním... Symbol nemá aktuálnu existenciu, neexistuje ako súčasť fyzikálneho sveta; symbol má „význam“... Matematika nie je teóriou vecí, ale symbolov.*
- ***Matematika je univerzálny symbolický jazyk, ktorý sa nezaobrá opisom vecí, ale všeobecným vyjadrovaním vzťahov a typov vzťahov.***
- *Vo všetkých ľudských aktivitách a vo všetkých formách ľudskej kultúry nachádzame „jednotu v rozmanitom“. Umenie nám poskytuje jednotu nazerania, veda nám dáva jednotu myslenia, náboženstvo a mýtus nám dávajú jednotu cítenia.*
 - *Matematický rozum je putom medzi človekom a svetom; umožňuje nám voľný prechod od jedného k druhému. Je kľúčom k pravdivému pochopeniu kozmického a morálneho poriadku.*

Ernst CASSIRER (1874 – 1945)

Ernst Cassirer

Človek vidí podľa toho, aký sám je.

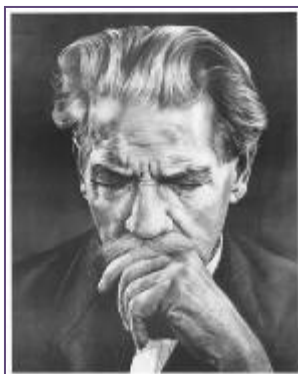
Rozhodujúca otázka pre človeka znie: *Vzťahuješ sa k nekonečnu alebo nie? To je kritérium jeho života. Len vtedy, keď viem, že nekonečné je podstatné, nezakladám svoj záujem na ničotnostiach a na veciach, ktoré nemajú rozhodujúci význam. Ak to neviem, tak nástoľčivo trvám na tom, že niečo vo svete znamenám pre tú alebo onú vlastnosť, ktorú chápem ako osobné vlastníctvo. Napríklad pre svoje nadanie alebo svoju krásu. Čím viac človek trvá na klamlivom vlastníctve a čím menej je pre neho zrejmé to podstatné, tým nespokojnejší je jeho život. Cíti sa obmedzený, pretože má obmedzené zámery a to vytvára závisť a žiarlivosť. Ak chápeme a cítime, že sme už v tomto živote napojení na nekonečno, menia sa naše túžby a náš postoj. Sme niečím len vo vzťahu k tomu podstatnému a ak to nemáme, premárnili sme život. Aj vo vzťahu k iným ľuďom je rozhodujúce, či sa v ňom to nekonečné vyjadruje alebo nie.*

- *Ak človek dozrie do plnej individuality, je to ako keď sa rieka, ktorá sa neúčelne rozlievala vedľajšími prúdmi a bažinami, náhle vráti do svojho vlastného koryta.*
- *Naše vedomie preda samé seba nevytvára, ale pramení z neznámej hĺbky. Prebúdza sa pozvoľna v dieťati a prebúdza sa každé ráno z hlbok spánku z nevedomého stavu. Je ako dieťa, ktoré sa denne rodí z materského prázakladu nevedomia.*
- *Idea mravného zákona a idea Boha sú nevyvrátiteľne zakorenené v ľudskej duši.*
- *Zisťujem, že všetky moje myšlienky krúžia okolo Boha ako planéty okolo Slnka a sú ním ako planéty Slnka neodolateľne priťahované.*
- *Duša obsahuje toľko záhad, čo svet so svojimi galaktickými systémami.*
 - *V podstate sme zahalení do psychických obrazov tak, že vôbec nemôžeme preniknúť k podstate vecí mimo nás...*

Nech povieme čokoľvek, nikdy slovo nevyjadří celok.

- *Všetko tkvie v duši, všetko je takpovediac na vnútornej strane.*
- *Existujem na základe čohosi, čo nepoznám. Aj napriek tejto neistote cítim spoľahlivosť toho, čo existuje a kontinuitu svojho života, aký je.*
- *Ak by absolútne prevažovala nezmyselnosť, potom by s vyšším vývojom stále viac mizlo naplnenie života zmyslom. Ale zdá sa mi, že tak to nie je.*
- *Pravda poplatná zmyslom môže vystačiť rozumu, ale nikdy nedáva zmysel ľudského života; tento zmysel zachvacuje a vyjadruje aj vnútro človeka.*
- *Otras nášho sveta a otras nášho vedomia sú jedno a to isté. Všetko sa stáva relatívnym a preto problematickým. Moderný človek sa nevyhnutne vracia k svojej duchovnej realite a čaká na jej istotu.*
- *Duša je vnútorne vnímaný život tela a telo je život ducha prejavovaný von, že telo a duša sú jedno. Otázky duše ležia vždy za horizontom vedomia. Keď hovoríme o problémoch duše, hovoríme vlastne o veciach na hranici viditeľnosti, o veciach najintímnejších a najmenších.*
- *Naše činy ukázu, kto vlastne sme.*
- *Volám či nevolám, Boh je vždy prítomný.*

Carl Gustav JUNG (1875 – 1961)

Jediné, na čom záleží, je, aby sme zápasili o svetlo v nás.

- *Najvyšší prejav ducha je láska. Láska obsahuje moment večnosti, ktorý môže človek dosiahnuť už na tomto svete.*
- *Len láskou môžeme dosiahnuť spoločenstvo s Bohom. Celé živé poznanie Boha sa opiera o to, že ho prežívame vo svojich srdciach ako vôľu lásky.*
- *Životné poznanie, ktoré my dospelí máme oznamovať mladým, neznie takto: skutočnosť už s vašimi ideálmi zatočí, ale: zapustite korene do svojich ideálov, aby vám ich život nemohol vziať.*

- *Moc ideí je nezmerateľná. Idey sú myšlienky. Pokiaľ zostávajú iba myšlienkami, čo aj s najväčším nadšením a najpevnejším presvedčením, sila v nich skrytá zostáva spútaná. Uvoľní sa až vtedy, ak sa s nimi spojí duchovná podstata očisteného, osvieteného človeka. K pravej zrelosti, ku ktorej sa máme vyvíjať, dospejeme, ak budeme usilovne pracovať sami na sebe, aby sme sa stávali čím ďalej tým rýdzejší, pravdivejší, čistejší, mierumilovnejší, dobrotivejší, súcitnejší...*
- *Kráčať životom ako neopotrebovaný človek, to je práve to tajomstvo. V našej dobe, keď násilie odedé do klamu kraluje na tróne sveta tak neblaho ako možno nikdy predtým, predsa len zostanem presvedčený, že pravda, láska, znášateľnosť, miernosť a dobrotivosť sú silami zo všetkých najmocnejšie. Im bude patriť svet, ak bude dosť ľudí čisto, silno a dosť vytrvale myslieť a žiť myšlienkami lásky, pravdy, znášateľnosti a miernosti.*
- *Živá pravda je tá, ktorá vyrastá v myslení... Keď uveríme, že môžeme dosiahnuť pravdu vlastným myslením, dokážeme ju vnútorne prijať... Len epocha, ktorá má dosť odvahy k pravdivosti, môže dospieť k pravde, ktorá by v nej pôsobila ako duchovná sila. Pravdivosť je základ duchovného života.*
- *Človek nepotrebuje len vonkajší blahobyt, ale aj úctu bližných a spokojnosť so sebou samým. Tú dosiahne len vtedy, keď sa stará o blaho druhého. Keď sa človek vážne podujme orientovať aj na duchovnú blaženosť, dospeje k tomu, že uznanie ľudí, ktoré preňho znamenalo takmer celú duchovnú blaženosť, bude pre ne ho čoraz bezvýznamnejšie... Duchovná blaženosť je sebestačná.*
- *Rozhodol som sa urobiť svoj život argumentom. Som povinný brániť to, v čo verím, v termínoch života, ktorý žijem, i práce, ktorú robím. Musím sa snažiť, aby môj život i moja práca vypovedali o tom, v čo verím.*
- *Neexistuje žiadna istota, ak stojíme jedni nad druhými alebo proti sebe. Len spoločne môžeme dôjsť k pokoju. Ak chceme jeden druhého zastrášať, či vzbudzovať nenávisť, nikam sa nedostaneme. Ak sa budeme vzájomne spoznávať, môžeme sa dopracovať k spolupráci. Preto je treba začať s dôverou...*
- *Veľa času strácame navzájom bez úžitku, namiesto toho, aby sme sa vážne porozprávali o vážnych veciach, aby sme sa navzájom spoznali ako snaživí, trpiaci, dúfajúci a veriaci. Musíme sa všetci snažiť byť bezprostrední a premieňať vnútornú vďačnosť na prejavenú. Potom bude vo svete viac slnečného jasú a viac sily pre uskutočnenie dobra.*
- *Ľudia majú v sebe viac lásky, láskavosti a idealizmu, než na nich zvonka vidíme alebo v ich živote pozorujeme. Je to dobro, ktoré je v nich a nemôže na denné svetlo, pretože to pomery nedovolia, alebo že sa ľudia unavia v márných pokusoch ho realizovať. Som presvedčený, že v našej spoločnosti dobro v ľudoch potlačujeme, staviame sa mu do cesty, pretože im neprinášame v ústrety dosť viery v to dobro.*
- *Žiadna veta z môjho myšlienkového sveta nevyjadruje tak presne moju filozofiu ako slová: **úcta k životu**. Základný princíp mravnej etiky znie: dobré je život zachovávať a podporovať, zlé je život ničiť alebo stáť mu v ceste... Svetonázor úcty k životu ráta so svetom takým, akým je. Lenže svet je hrozný i nádherný, nepričetný i duchaplný, plný bólu i radosti. Neraz zostáva ľuďom záhadou. Som naplnený istotou, že čím viac budú ľudia premýšľať, tým viac lásky bude na svete.*
- **Poznať sa, neznamená všetko o sebe vedieť, ale mať k sebe vzájomnú lásku i dôveru a veriť v toho druhého.**
 - *Môžeme všetci svojim časom, svojim nadaním, tým, čo nosíme vo svojom srdci, pomáhať druhým. A čím je to ťažšie a nenápadnejšie, tým je to cennejšie. Máme vystupovať ako ľudia pre ľudí. Kto naozaj hľadá a zachováva trpezlivosť, ten nakoniec nájde i šťastie, ktoré svojim vľúdny tichým svetlom prežaruje jeho život.*
 - *Spolahlivá viera v pravdu, ktorá je myslením poznateľná, tvorí moju fundamentálnu skúsenosť. Človek je myslením vedený k etickému postoju aj ku zbožnosti.*

Albert SCHWEITZER (1875 – 1965)

Boh, v ktorého neverím...

Nikdy nebudem veriť

*v Boha, ktorý by nemal záujem o
človeka a nemal v ňom zalúbenie,
v Boha, ktorý by si prial, aby som sa ho
bál, a ktorý číha na človeka, ako ho
nachytať pri hriechu,
v Boha, ktorý by vyžadoval, aby sme
každú skúšku zložili len na výbornú,
v Boha, ktorý by hrozbou ohňa
prenasledoval každú ľudskú radosť,
v Boha, neschopného pochopiť, že deti
sa niekedy zatúlajú, a že zabúdajú,
v Boha, ktorý by neponúkal nové
stretnutie tomu, kto ho opustil,
v Boha, ktorý by nemal pre každého
človeka zvláštny, osobný a len jemu
určený prístup,
v Boha, ktorý by prekážal človeku rásť,
meniť seba a svet k lepšiemu,*

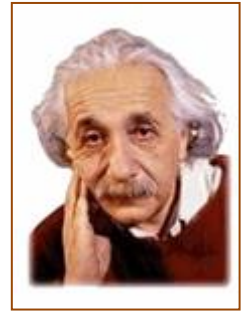

*v Boha, ktorý by odsudzoval hmotu,
v Boha, ktorý by odsudzoval sexualitu,
v Boha, ktorý by nebol láska a nedokázal premeniť na lásku všetko, čoho sa dotkne,
v Boha, ktorý by navždy zničil telo, namiesto aby ho vzkriesil,
v Boha, ktorý by sa staral o duše a nie o ľudí,
v Boha, ktorého by sa nemuseli báť bohatí, pred dverami ktorých je bieda a hlad,
v Boha, ktorý by mal rád bolesť,
v Boha ľudí, ktorí si myslia, že milujú Boha, keď nemilujú nikoho,
v Boha ľudí, ktorí chodia do kostola a neprestávajú klamať, kraďnúť a donášať,
v Boha tých, ktorí si nikdy nezašpinia ruky a nič neriskujú,
v Boha, ktorý by sa v mene nádeje na večný život bránil úsiliu o pretváranie sveta,
v Boha kazateľov, ktorí majú hotovú odpoveď na všetky otázky,
v Boha, ktorý by bol monopolom len jednej cirkvi, rasy alebo kultúry,
v Boha, ktorý by nebol prítomný všade, kde sa ľudia milujú,
v Boha, ktorého by bolo možné stretnúť iba v kostole,
v Boha – naivného starčeka, ktorého môžeme využívať podľa ľubovôle,
v Boha, ktorého by mohli pochopiť len ľudia múdri a zrelí,
v Boha bez tajomstva,
v Boha, v ktorého by som nemohol dúfať proti každej nádeji.*

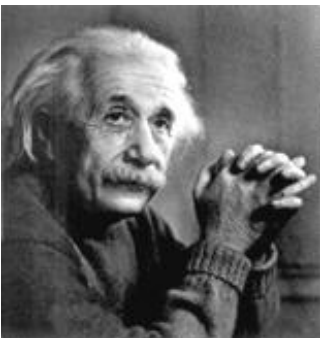
Áno, môj Boh, je ten iný Boh.

Kardinál MAXIMOS IV. (1878 – 1967)

Najkrajší dar prírody...

- ♣ *Najkrajšie pocity vyplývajú zo záhad. Sú to pocity, ktoré stoja pri kolíske skutočného umenia a skutočnej vedy. Človek, ktorý tento pocit nepozná, človek, ktorý sa už nedokáže diviť a ktorý nevie žasnúť, je prakticky mŕtvy. Je ako zhasnutá svieca.*
- ♣ *Jedným z najsilnejších motívov, ktorý vedie mužov do umenia a vedy, je únik z každodenného života vyznačujúceho sa bolestnou drsnosťou a beznádejnou nudou, od okov vlastných, stále sa meniacich túžob.*
- ♣ *Bez viery, že sa tento svet tak, ako sa javí nášmu poznaniu, riadi zákonmi rozumovej povahy, si neviem predstaviť skutočného vedca. Prírodné vedy bez náboženstva sú ochrnuté.*
- ♣ *Každé poznanie o skutočnosti vychádza zo skutočnosti a ústi do nej.*
- ♣ *Je otázka, čo je pre vedca významnejšie, či poznanie faktov, či fantázia.*
- ♣ *Moje ideály, ktoré mi vždy žiarili na cestu a znova a znova ma naplňali radostnou odvahou žiť, boli láskavosť, krása, a pravda... Prázdne ciele ľudského úsilia - majetok, povrchný úspech, prepych - sa mi vždy videli opovrhnutiahodné.*
- ♣ **Najrozumnejšia forma výchovy je príklad.**
- ♣ *Nech sú dobrí a spravodliví ľudia akýkoľvek, už kvôli nim sa oplatí žiť.*
- ♣ *Nechci byť človekom, ktorý je úspešný, ale buď človekom, ktorý za niečo stojí.*
- ♣ *Neplač že zapadlo slnko, lebo slzy ti zabránia uvidieť hviezdy*
- ♣ *Povinnosťou každého človeka je byť príkladom čistoty a mať odvahu zachovávať svoje etické presvedčenie v spoločnosti cynikov. Už dávno sa usilujem takto postupovať - so striedavým úspechom.*
 - ♣ *Mier nemôže byť udržiavaný násilím, môže byť dosiahnutý len porozumením.*
- ♣ *Väčšina ľudí si myslí, že intelekt robí veľkého vedca. Nemajú pravdu. Robí ho charakter.*
- ♣ *Veda bez náboženstva je slepá a náboženstvo bez vedy je chromé.*
- ♣ *Radosť vidieť a rozumieť je najkrajší dar prírody.*
- ♣ *Svet je chudobný na princípy, ale ohromne bohatý na štruktúry.*
- ♣ *Láska je pre človeka zložitejšia ako matematika, často s neriešiteľnými príkladmi.*

Albert EINSTEIN (1879 – 1955)

Boh nie je od nás ďaleko,

v každej dobe na nás čaká v jednaní, v okamžitej činnosti... Božské do nás vniká, preniká nás a utvára prostredníctvom všetkých stvorených vecí bez výnimky.

Naozaj je zasiahnutý slepotou ten, kto nevidí šírku pohybu, ktorý ďaleko prekročil hranice prírodovedy, postupne zasiahol a naplnil chémiu, fyziku, sociológiu a dokonca i matematiku a dejiny náboženstva. Všetky oblasti ľudského poznania sa jedna po druhej pohli, spoločne strhnuté tým istým základným prúdom smerom

k štúdiu vývoja. Evolúcia, to nie je už teória, systém ani hypotéza, ale ďaleko viac: to je odteraz všeobecná podmienka, ktorej sa musia podriaďovať a ktorej musia vyhovovať všetky teórie, hypotézy i systémy, ak majú byť mysliteľné a správne. Svetlo, čo osvetľuje všetky fakty, zakrivenie, ktoré musí prijať všetky črty – to je evolúcia... Evolúcia smeruje k zdokonaleniu ľudstva v jeho celistvosti. Evolúcia je vzostup k vedomiu... Evolúcia je skvelý prostriedok byť viac Božím a viac sa Bohu dávať, v pohybe cítiť a objavovať svojho Boha... Neexistuje nič až po najvyššie stojacu ľudskú dušu, čo by nepodliehalo zákonu evolúcie.

Ľudský svet je pásmom neustálej duchovnej premeny, v ktorom sa všetky nižšie skutočnosti a sily bez výnimky zjemňujú a pretvárajú vo vnemy, city, myšlienky, v schopnosť poznávať a milovať... Čím viac sa človek stáva človekom, tým viac je korisťou stále výslovnejšej, stále čistejšej, stále nesmiernejšej potreby klaňať sa... Čím sa nám svet javí nádhernejší a oslavnejší, tým nádhernejšie môže pre veriaceho človeka žiariť svetlo Boha.

Zem sa skôr prestane krútiť ako ľudstvo vo svojom celku organizovať a zjednocovať. Keby sa zastavil tento vnútorný pohyb, sám vesmír by nedosiahol svoje završenie v človekovi... V takom vesmíre, kde všetko usiluje o postupné vytváranie ducha, ktorého Boh pozdvihuje ku konečnej jednote, nadobúda hmatateľná realita každého diela ceny posvätenia a spojenia s Bohom.

Stvorenie pokračuje čím ďalej v tej nádhernejšej forme a stále vo vyšších sférach sveta. A my slúžime dovršeniu tohto Stvoriteľského diela každou i tou najbezvýznamnejšou prácou svojich rúk...

Prácou dovršujeme v nás svoje zjednotenie s Bohom.

Tvárou v tvár svetu a pravde existuje absolútna povinnosť hľadať a bádať... Jediná vedecky a objektívne prijateľná odpoveď na význam života je strmá cesta pokroku... Len človek môže poslúžiť človeku pri dešifrovaní sveta... Ak ukážeme pravdu len jednej jedinej duši, nič ju nezastaví, pokiaľ neprenikne všade a všetko nezapáli... Veda a zjavenie nemôžu ďalej plniť svoje funkcie inak, ako v pohybe, ktorý ich unáša k vzájomnému stretnutiu.

Človek nemôže vidieť sám seba mimo ľudstvo, práve tak ako nemôže úplne vidieť ľudstvo mimo života a život mimo vesmír... Chtiac nechtiac človek vo všetkom, čo vidí – nachádza a pozoruje sám seba... Veriť znamená uskutočňovať intelektuálnu syntézu...

Viera je súhlas našej inteligencie s nejakou všeobecnou perspektívou vesmíru.

Verím, že vesmír je vývoj. Verím, že vývoj smeruje k duchu.

Verím, že duch nachádza dokonalosť v človeku a v osobnosti.

Verím, že najvyššia osobnosť je univerzálny Kristus ako organický stred vesmíru.

Láska vo všetkých odtieňoch nie je nič iné a o nič menšie, než viac menej priama stopa psychickej konvergencie vesmíru vo vnútri každého prvku... Milovať znamená nájsť a dovršiť sám seba v niečom mimo seba... Láska je jediná sila, ktorá veci zjednocuje, bez toho aby ich ničila...

Láska je najuniverzálnejšia, najobdivuhodnejšia a najtajomnejšia kozmická energia... Podstatnou funkciou i čarom lásky je to, že robí človeka úplným... Láska je schopná viesť bytosti k dokonalému bytiu tým, že ich spája v ich hĺbke.

Svet sa nám často zdá ako niečo strašné: nesmierny, slepý, plný násilia. Otriasa nás, vláči nás, zabíja nás úplne bezohľadne. Takáto strašná skutočnosť preniká v každom okamihu všetkými trhlinami – oheň, epidémie, búrky, zemetrasenia, rozpútanie temných duchovných síl, ktoré v jedinom okamihu bezohľadne ničia, čo sme namáhavo vytvorili... Môj Bože, pretože mi moja ľudská dôstojnosť nedovoľuje, aby som pred tým zatváral oči ako zviera alebo dieťa – aby som nepodľahol pokušeniu prekliatť vesmír a toho, ktorý ho stvoril – daj, aby som svet uctieval tým, že v ňom uvidím skrytého Teba...

Existuje spoločenstvo s Bohom skrz svet....

Cenu má len verná činnosť pre svet – v Bohu.

Pierre TEILHARD DE CHARDIN (1881 – 1955)

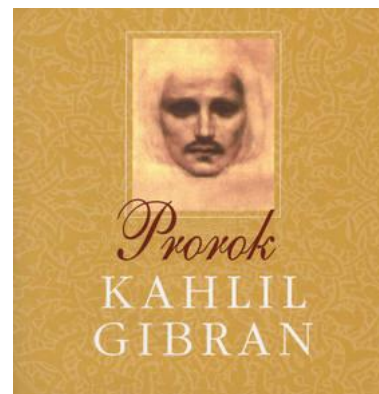
Rozlišovaním k jednote.

- *Základným cieľom výchovy je predovšetkým formovať človeka, oveľa viac je však dynamicky ho viesť k tomu, aby sa formoval sám a aby sa stal človekom... Človek svojou slobodou presahuje hviezdy a celú prírodu...
Chceme podržať v prítomnosti aktualitu toho, čo je večné.*
- *Základné priateľstvo medzi ľuďmi rôznej viery nepatrí do systému intelektu a ideí, ale do systému srdca a lásky... v hre je tu tajomstvo osôb a tajomstvo Božej prítomnosti v nich.*
- *Výchova ako oslobodenie cez poznanie a múdrosť, dobrú vôľu a lásku.*
- *Poslaním kresťanstva a cirkvi nie je budovať šťastie ľudí, ale hovoriť im pravdu, nie realizovať spravodlivosť a slobodu v politickej spoločnosti, ale prinášať ľudskú spásu a večný život.*
 - *Veriť v Boha znamená žiť tak, aby bolo zrejmé, že život by nemohol byť žitý, ak by Boh neexistoval.*
- *Je na nás, aby sme konali to, v čo veríme... dekoratívne kresťanstvo už nestačí...*
- *Ak nám Boh dal v pojmoch a v konceptuálnych logických výrazoch... pravdy, ktoré transcendujú rozumové schopnosti a sú neprístupné nášmu rozumu, skutočná pravda Jeho božského života, hĺbka, ktorá je Jeho, je preto, že pojem nie je len praktický inštrument neschopný sám v sebe preniesť skutočno do našej mysle, ktorého jediné použitie je len v umelom rozbíjaní nevysloviteľnej dynamickej continuity, zanechávajúc absolútne unikajúc ako voda cez sito.*
- *Moje filozofické reflexie smerovali k nezničiteľnej pravde vecí poskytnutých vierou, aby sa obnovila pôvodná povaha chápanosti k bytiu, k spoznaniu ontologického vzťahu práce rozumu.*
- *... môžeme voči druhému uplatňovať len jednu vec: dôverovať v Boha... k tomu nás vedie láska k bližným... vlastnosťou lásky je: hoci kde ide naša láska, nesie so sebou našu vieru... riešením je pokora spojená s vierou pre pravdu...*
- *... cieľom, ktorý si kresťan stanovuje, nie je vytvoriť priamo z tohto sveta Božie kráľovstvo, ale učiniť zo sveta, podľa dejinného ideálu, vzývaného rozličnými vekmi a takpovediac rôznymi stupňami jeho dospievania, miesto dnešného života v pravde a plne ľudského, to jest plného chýb, ale tiež plného lásky, ktorého sociálne štruktúry by za svoju mieru mali spravodlivosť, dôstojnosť ľudskej osoby, bratskú lásku, ...*
- *Na svete niet nič krajšie než podivuhodné priateľstvá, ktorým Boh dáva vzniknúť a ktoré sú odrazom jeho nezištnej a veľkorysej lásky.*

Jacques MARITAIN
(1882 – 1973)

Keď som písal Proroka, Prorok písal mňa.

- *Láska nedáva nič okrem seba a nezískava nič, iba ak samú seba. Láska nič nevlastní ani nechce, aby ju niekto vlastnil, pretože láska láske stačí. Ak milujete, nemali by ste hovoriť „Boh je v mojom srdci“, ale radšej hovorte „Ja som v srdci Boha.“ A nemyslíte si, že láske môžete určovať smer, pretože láska, ak jej stojíte za to, určí smer vám.*
- *Láska si želala otvoriť naše oči a urobiť nás svojimi služobníkmi, aby nám dala požehnanie trpezlivosti a vytrvalosti. Zadrž slzy a poteš sa, pretože sme zviazaní spolu vo vyznaní lásky. To pre sladkú lásku vieme uniesť súženie chudoby, horkosť núdze, trápenia odlúčenosti. Nemám na výber, len bojovať každým dňom, až kým získam klenot, hodný vloženia do tvojich rúk, poklad, ktorý nám pomôže putovať cestami života. Láska je Boh, Milovaná. Prijíma naše povzdychy, a tieto slzy, akoby boli dymom kadidla; a ona nás iste odmení, ako si zaslúžime.*
- *Vaše deti nie sú vašimi deťmi. Sú synmi a dcérami života, túžiaceho po sebe samom. Prichádzajú skrz vás, ale nie od vás. Aj keď sú s vami, vám nepatria. Môžete im dať svoju lásku, nie však svoje myšlienky, lebo oni majú svoje vlastné myslenie. Môžete vytvoriť domov pre ich telá, nie však pre ich duše, lebo ich duše prebývajú v domove zajtrajška, ktorý vy nemôžete navštíviť dokonca ani vo svojich snoch. Môžete sa snažiť byť ako oni, neskúšajte ich však urobiť sebe podobnými. Lebo život nekráča naspäť a nezostáva so včerajškom.*
- *Keď máte niekoho radi, nemali by ste hovoriť: mám v srdci Boha, skôr hovorte: som v srdci Boha.*
- ***Modlite sa vo chvíľach úzkosti a nedostatku; mali by ste sa však modliť aj vtedy, keď ste plní radosti a v dňoch hojnosti.***
- *Bože náš, nemôžeme Ťa o nič žiadať. Lebo Ty vieš, čo potrebujeme už predtým, ako sa tieto potreby zrodili v nás. Ty si tým, čo potrebujeme; a tým, že sa nám dávaš, dávaš nám naprosto všetko.*

*Smrť položila svoje zjemnené ruky
na chvejúce pery, sňala všetku skutočnosť
a zahalila ju pod svoje krídla,
aby ju bezpečne viedla. A navracajúc sa
na oblohu, obzrela sa späť a zašepkala
svoju výstrahu:*

*Iba tí sa vracajú do Večnosti,
ktorí na zemi hľadajú Večnosť.*

*Láska vás nielen korunuje,
ale aj pribíja na kríž.*

Kahlil GIBRAN
(1883 – 1931)

Zázrak sa môže stať vždy.

- *Človek nemôže žiť bez trvalej dôvery v niečo nezničiteľné.*
- *Nie každý môže pravdu vidieť, ale každý môže ňou byť.*
- *Tu sa to nerozhodne. Silu rozhodovania možno vyskúšať iba tu.*
- *Život je neustála odchýlka, ktorá nikdy nedosiahne pochopenie toho, od čoho sa odchýlila.*
- *Nemilujem teba, skôr svoju existenciu: je mi daná tvojím prostredníctvom.*
- *Raz prijaté zlo už nežiada, aby sme mu verili.*
- *To, že naša úloha je práve taká veľká ako náš život, dáva mu zdanie nekonečnosti.*
- *Môj život je váhaním pred narodením.*
- *Prvou známkou začínajúceho poznania je túžba zomrieť.*
- *Logika je síce neotrasiteľná, ale človeku, ktorý chce žiť, neodolá.*
- *Kto si zachová schopnosť vidieť krásu – nestarne.*
- *Základným ľudským hriechom je netrpezlivosť.*
- *Luxus bohatých je zaplatený biedou chudobných.*
- *Človek môže všetko, len sám pred sebou neunikne.*
- *Z modlitby čerpáme silu pre úsilie... Pokora je pravým jazykom modlitby.*
- *Ak spása nepríde, predsa jej chcem byť v každom okamihu hodný.*

Franz KAFKA (1883 – 1924)

Domnievam sa, že som novinár.

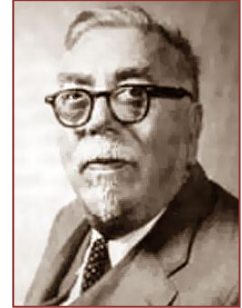
- ♣ *Starý zákon má pravdu. Niekedy padajú hradby púhym krikom. Ale púhym krikom sa nedá postaviť nič.*
- ♣ *Poznávame svet cez to, čo sme sami, a spoznávajúc svet objavujeme seba samých... Pozorovať, vidieť, objavovať, to je veľké a tvorivé dielo; ale k tomu je potrebný vzlet, a kto sa nevie povzniesť, nevidí to, čo je.*
- ♣ *Pravda je viac než moc, pretože je trvalá... Celá pravda je v tom nekonečnom ľudskom usilovaní o pravdu.*
- ♣ *Ponižuje nás forma i duch politiky, ktorá vládne pomocou nečistých kompromisov medzi bezohľadnými záujmami... Kompromis je rozdiel medzi zásadou a praxou. Politika kompromisov je možno opatrná; ale nie je presná; je ako obchod, v ktorom sa vyjednáva.*
- ♣ *Naša reč je múdra: robí zásadný rozdiel medzi som presvedčený a presvedčil som sa... Ak chceme niekoho presvedčiť, musíme sa stať kusom jeho osobného života.*
- ♣ *To, čo platí iba pre jednu stranu, jednu vieru, jeden národ, nie je tá pravda, ktorá je večným cieľom ľudského ducha.*
- ♣ *Ideály, hodnoty, zásady – prepáčte – to sú rýdzo mravné a povedal by som dokonca náboženské veci, sú klamstvom, ak neposväcujú a ak nie sú vykúpením pre náš súkromný a osobný život.*
- ♣ *Bez hodnôt by nebolo ľudského života. Človek chce žiť, ale tiež chce, aby jeho život stál za to... nie je iné šťastie ako v dosahovaní hodnôt... Skutočné hodnoty nie sú idey v hlave, ale činné sily, ktoré formujú náš život.*
- ♣ **To najkrajšie na svete nie sú veci, ale chvíle, okamžiky, nezachytiteľné sekundy.**
- ♣ *Bez úcty k človeku nebude možné organizovať svet lepšie a slušnejšie než doteraz.*
- ♣ *Človek nezdvihne sám seba do výšky. Človek nemôže spasiť sám seba. Musí sa mu zhora spustiť nejaký povraz alebo podať nejaká pozdvihujúca sila. Zo spásou je to asi rovnaké.*
- ♣ *Hodnoty bytia sú v podstate v tom, ako vrúcne sme schopní ich prežívať. Hodnota nášho ľudského života závisí na hodnotách, ktoré sú v nás. Ľudia tvoria svoj ľudský svet: je v ňom to, čo do neho vkladáme.*
- ♣ *Nám ľudom je daný kúsok vesmíru, aby sme ho dobývali; Do hĺbky sa dostávame nie jednou cestou, sondujeme svojimi činmi, vedou, poéziou, láskou i náboženstvom: potrebujeme rôzne metódy, aby sme zmerali svoj svet.*
- ♣ *Pre priame a poctivé pozorovanie niet nijakej malej a triezvej skutočnosti, ani výnimočne veľkej a opojnej, lebo je len jedna skutočnosť ktorá je všade a odjakživa nekonečná, nič viac a nič menej. Tak ako vesmír je rovnako veľký, nech stojíme kdekoľvek.*
- ♣ *Na tomto svete sa má vidieť všetko; všetko stojí za videnie, každá ulica, každý človek, každá vec chudobná i slávna. Niet ničoho, čo by nebola hodné záujmu a pohľadu.*
- ♣ *Je ľahké odmietat názory; na to stačí huba a gesto; ťažšie je človeka presvedčovať. K tomu je potrebné urobiť mu životnou skúsenosťou to, čo doteraz nepoznal, priviesť ho k tomu, aby prežil vzťahy, ktoré doteraz nemal.*
- ♣ *Nosíš v sebe priveľa slabostí. Keď ich nemôžeš úplne premôcť, aspoň im nedovoľ, aby získali prevahu.*
- ♣ *Každý rozdiel je hoden lásky už preto, že rozmnožuje život.*
- ♣ *Keď človek pracuje s láskou a nadšením, je to jediná náhrada za šťastie.*
- ♣ *Kráľovstvo klamu nie je tam, kde sa klame, ale tam, kde sa lož prijíma.*
- ♣ *Veci nie sú sporné, sporné sú iba naše stanoviská k nim.... Cesta poznania je jediná spoločná a všeobecná, jediná nesporná cesta ľudského ducha, i keď to ide len pomaly a na dlhé lakte.*
- ♣ *Domnievam sa, že som novinár. Nerobím to vedľajšou rukou, beriem to rovnako vážne ako, literatúru... Spisovateľ má žiť vo svete, ktorý patrí všetkým.*
- ♣ *Aj novinárstvo je pokus o univerzálnosť.*

Karel ČAPEK (1890 – 1938)

Zápas o poznanie

- Čísla môžu mať kultúrnu a estetickú hodnotu, alebo môžu mať akýsi vzťah k takým pojmom, ako je krása, sila, nadšenie. Matematika je jedným z druhov umenia...
 - Najvyššie poslanie matematiky spočíva práve v tom, aby nachádzala skrytý poriadok v chaose, ktorý nás obklopuje.
 - Samočinný počítač má práve takú hodnotu, akú kvalitu má človek, ktorý ho používa.

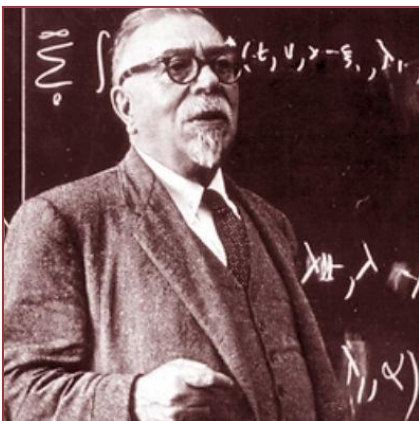

- Keď používame „rozumné stroje“, musíme my sami prejavíť ešte viac rozumu a schopností, ako sme prejavili predtým, kým sme ich nepoužívali. Ak však požadujeme „um“ od stroja, musíme od seba samých žiadať ešte viac rozumu. Dajte človeku čo je ľudské a počítaču to, čo je strojové.
- Veda je pokus vytvoriť ostrovček organizovanosti zoči-voči základnej tendencii prírody k chaosu. Je to bezočivosť voči bohom, ale zároveň aj železná nevyhnutnosť, ktorú nám ukladajú... Veda je nemožná bez viery... Vedec by mal byť hnaný takým neodolateľným tvorivým pudom, aby bol dokonca sám ochotný, ak nie je za svoju prácu platený, zaplatiť, aby mal možnosť ju konať... Disciplínou vedca je zasvätenie pravde...
- Nebojujeme o konečné víťazstvo v nekonečnej budúcnosti. Najväčšie možné víťazstvo je to, že človek je, že v bytí pokračuje a že bol. Žiadna porážka nás nemôže pripraviť o úspech, že sme v určitom okamihu existovali, a to vo vesmíre, ktorý sa zdá byť voči nám ľahostajný.
- Žijeme však v dobe, kedy formy do značnej miery nahrádzajú výchovný obsah, samotná túžba po poznaní sa zriedka pokladá za dôstojný cieľ, pričom sa dnes považuje získanie vyššieho vzdelania viac za záležitosť spoločenskej vážnosti ako za výraz nejakého hlbokého impulzu.
- Je už pokročilá doba, voľba medzi dobrom a zlom búcha na naše dvere... Dôležité nie je víťazstvo, ale zápas o poznanie.

- Informácie sú cementom spoločnosti...

Žiť aktívne znamená žiť s primeranými informáciami.

- Prenos informácie sa nedá uskutočniť bez určitej spotreby energie, to znamená, že medzi energetickými a informačným spojením neexistuje žiadna ostrá hranica.

- Rôznorodosť a možnosť sú vrodené v ľudskej zmyslovej aparatúre a naozaj sú kľúčom pre pochopenie najvznešenejších vzletov ľudského ducha, lebo rôznorodosť a možnosť patria k samej štruktúre ľudského organizmu.
- Budúcnosť ponúka málo nádeje pre tých, čo očakávajú, že naši noví mechanickí otroci nám vytvoria svet, v ktorom budeme oslobodení od nevyhnutnosti myslieť.
- Človek nevydrží byť neustále smutný.

Norbert WIENER (1894 – 1964)

Nežijeme z vecí, ale z ich zmyslu...

- ★ *Ak kladieme svoj kameň k ostatným, pomáhame stavať svet.*
- ★ *Ak máme dávať lásku, musíme začať obetou.*
- ★ *Ak prijímaš utrpenie – rastieš.*
- ★ *Ak dávaš, nič nestrácaš.*
- To, čo máš, sa tým naopak rozmnožuje.*
- ★ *Ak je človek uzavretý do seba, stáva sa chudobným.*
- ★ *Ak sa má človek oslobodiť, najcennejšie je naučiť ho to, aby sa sám ovládal.*
- ★ *Ak sa jedinec nadchne vlastnou dôležitosťou, cesta sa hneď zmení na múr.*

- ➔ *Podmienkou šťastia je zápas, námaha a vytrvalosť.*
- ➔ *Modlitbou je každý skutok, ak človek ponúka sám seba, aby sa uskutočnil.*
- ➔ *Katedrála je niečo iné než súhrn kameňov. Je geometriou a architektúrou... Najrozličnejšie kamene slúžia jej jednote.*
- ➔ *Dávať zo svojho srdca, to je akoby vyklenúť most cez priepasť svojej samoty.*
 - ➔ *Milovať neznamená, že sa dívame jeden na druhého, ale dávať sa spolu rovnakým smerom.*
- ➔ *Priateľ je predovšetkým ten, kto neodsudzuje.*
- ➔ *Človek sa úplne prejaví, len keď zmeria svoje sily s prekážkou.*
- ❖ *Snažme sa obohatiť spoločenstvo, pretože len to zase obohacuje človeka.*
- ❖ *Pravdu treba vyhlbiť ako studňu.*
- ❖ ***Mám rád, keď človek vydáva zo seba svetlo.***
- ❖ *Iba duch zúrodňuje rozum.*
- ❖ *Človek si myslí, že prejavy života sa riadia výpočtom... výpočty sú iba plášťom jeho túžby.*
- ❖ *Myšlienky majú takú hodnotu, akú majú ľudia.*
- ❖ *Budeš navždy zodpovedný za to, čo si k sebe pripútal.*
- ◆ *Čím viac dávaš v mene lásky, tým viac rastieš.*
- ◆ *Skutočná láska začína tam, kde za to nič nečakáš.*
 - ◆ *Láska k blížnemu je povinnosťou voči Bohu cez jednotlivca akokoľvek bezvýznamného.*
- ◆ *Túžiš byť – budeš až v Bohu.*
- ◆ *Kto skrz Boha miluje všetkých ľudí, miluje každého z nich nekonečne viac než ten, kto miluje jedného a len jeho zahrňa do úzkeho okruhu svojho záujmu.*
- ◆ *Keď vstúpiš do chrámu, Boh ťa neodsudzuje, ale objíma.*
- ◆ *Tvoja pyramída nemá zmysel, ak nekončí v Bohu.*

A. de SAINT-EXUPÉRY (1900 – 1944)

Objavujem človeka...

- *Sme tým, čomu sme oddaní a čomu sme oddaní, to motivuje naše správanie.*
- *My ľudia máme vrodenu a hlboko zakorenenú túžbu byť: prejavovať svoje možnosti, byť aktívni, unikať z väzenia sebeckta, prežívať jednotu s druhými.*
- *Bytie je slovami neopísateľné a odovzdateľné iba spoluprežívaním zážitku... Cesta k bytiu závisí na preniknutí pod povrch skutočnosti a na jej pochopení.*
- *Človek je hlboko uschopnený potrebou milovať... Láska je odpoveď na problém ľudskej existencie... Láska je predovšetkým dávať, nie prijímať.*
- *Dávať je radostnejšie ako prijímať, pretože v akte dávania spočíva rýdzy výraz ľudského života... **Kto je schopný rozdávať sám seba, je bohatý.***
- *Vedieť neznamena snažiť sa mať vždy pravdu, ale prenikať cez povrch a usilovať sa kriticky objektívne stále viac približovať k pravde.*
 - *Právo vyjadriť vlastné myšlienky má však význam len vtedy, ak sme schopní vlastné myšlienky mať.*
- *Pravé presvedčenie má dve požiadavky: primeranú informáciu a účelné vlastné rozhodnutie.*
- *Láska je akt viery, a kto je slabý vo viere, je slabý aj v láske... Láska je umenie; nič na svete nie je dôležitejšie, ako sa naučiť tomuto učeniu... Kto miluje nejakého človeka opravdivou láskou, miluje všetkých, miluje svet, miluje život.*
- *Láska je jediný prostriedok poznávania, lebo odpoveď na moju otázku je v zjednotení sa s druhým. V druhom nachádzam a objavujem nielen seba; objavujem dvoch. Objavujem človeka.*
- *Väčšina ľudí si myslí, že láska znamená byť milovaný. Ale opak je pravdou – láska znamená milovať... Láska je jediná a uspokojujúca odpoveď na otázku ľudskej existencie.*
 - *Človek existuje v tvare stálej a nevyhnutnej nevyrovnanosti...*
 - *Zmyslom života je to, čo do svojho života vkladáme sami... Smrť je naozaj v živote istotou.*
 - *Verím, že každý človek reprezentuje ľudskosť. Líšime sa inteligenciou, zdravím a nadaním. Napriek tomu sme si však všetci rovní. Všetci sme svätými aj hriešnikmi, dospelými aj deťmi a nik nestojí nad druhým a nie je jeho sudcom.*

Erich FROMM (1900 – 1980)

Ani hlúpi ľudia

neurobili na svete toľko zmätkov, koľko múdri ľudia, ktorí si boli príliš istí svojou múdrosťou a spoliehali sa iba na ňu.

- *Básnické metafory sú zduchovnene plody konkrétnych skúseností.*
- *Čím viac otázok kladieš sám sebe, tým menej ich budeš musieť klásť druhým.*

- * *Irónia je najlacnejšia zbraň... Jediná zbraň, ktorá nehrdzavie je láska.*
- * *Je lepšie začať niečo s pochybnosťami a skončiť s istotou, ako opačne...*
 - * **Čím je človek múdrejší, tým pokornejší sa stáva.**
- * *Jedno z pravidiel pre život: nesmieš sa nikdy cítiť v bezpečí.*
- * *Každá myšlienka je pokus o rozlúštenie niektorej záhady.*
- * *Kto sa nedopustí žiadnej hlúposti, nie je taký múdry, ako si to myslí.*
 - * *Lahostajnosť je najmiernejší stupeň neznášateľnosti.*
 - * *Najhorší spôsob hlúposti je pevné presvedčenie, že som múdry.*
 - * *Najviac dáš tomu, komu dáš nádej... Nenávisť zaberá veľa času.*
- * *Ozajstná báseň je úplne osobný pozdrav každému, kto ju dokáže chápať.*
- * *Pravda nedôveruje duchaplnosti... Slová sú listy na strome života.*
- * *Priateľstvo predpokladá čestnosť. Lotri sa môžu spojiť, ale nie spriatelíť.*
- * *Rozprávanie je hlasné uvažovanie, myslenie najtichšia reč.*
- * *Trpezlivosť nie je apatia a neúčast', ale naopak úsilie a sústredenosť.*
- * *Umenie je už dávno osvedčená cesta k nájdeniu pravdy.*
- * *Vo svete morálnych hodnôt nezvíťazí ten, kto dravo útočí, ale kto trpezlivo čaká.*
- * *Zármutok nie je zlý. Zlé je iba zúfalstvo.*
- * *Poznaj sám seba – a posúď spravodlivo, či stojíš za to, aby ťa poznávali aj druhí.*
 - * *Telu slúži šťastie a spokojnosť, ale silu ducha prebúdza, povznáša a rozvíja iba nepokoj, žiaľ a bolesť.*
- * *Neobzeraj sa stále! Omnoho dôležitejšie než to, čo vidíš okolo seba, je to, čo máš v sebe.*
- * *Tým väčšie budú tvoje zásluhy, čím viac lásky a nadšenia vkladáš do každej práce.*

Všetci držíme nekonečno vo svojich dlaniach.

Vesmír je rozľahlá myšlienka... Hmota je vytvorená z ducha, vedie nás priamo ku kontemplácii Boha... Vesmír skrýva tajomstvo abstraktnej elegancie, tajomstvo, v ktorom materiálnosť znamená málo... Realita nie je iba výtvorom z hmoty, ale aj produktom ducha... Náš vesmír spočíva na skrytom poriadku, na určitej štrukturálnej rovnováhe, ktorá má v sebe niečo podivuhodné, niečo krásne.

Všetko, čo veríme o priestore a čase, všetko čo si predstavujeme o rozmiestnení predmetov a kauzalite príčin, čo si môžeme myslieť o deliteľnom charaktere vecí vo vesmíre, všetko to je len obrovská a neustála halucinácia, ktorá prekrýva skutočnosť nepriesvitným závojom... Ten neznámy ukrytý za kozmom je prinajmenšom hypermatematickou inteligenciou ktorá kalkuluje a produkuje vzťahy, takže musí byť typom abstraktným a duchovným.

Ak jestvujú odôvodnené pravdy, jestvuje absolútne kritérium a základná príčina týchto právd. Existuje teda prvotná a absolútna Pravda. Byť duchom znamená žiť v srdci tejto Pravdy, v odblesku tejto Pravdy, v živote, ktorý je neustávajúcim pohybom smerujúcim k tejto Pravde. No čo nie je pravda, nejestvuje.

Pravda je opravdivé bytie. Takže táto prvotná Pravda je samotné Bytie. A je večná. Všetko toto je evidentné. Žiaľ'bohu, ak stačí minúta na to, aby to človek povedal, treba dvadsať rokov premýšľania, aby to pochopil.

Mysliaci živočích má na osvietenie cesty do tieňov, na prispôsobenie sa smrti len dve svetlá: jedno sa menuje náboženstvo, druhé veda. Mať pravdivé, absolútne pravdivé myšlienky, to je ťažké a to je krásne... Čím viac nachádzam, tým viac hľadám... Základom hľadania nie je indiferentnosť, ale záujem, láska k pravde... Niečo dokázať to ešte neznamená mať vieru. Veriť neznamená ešte milovať.

Boh je transcendentný, osobný, slobodný, stvoriteľ... Boh chce, Boh hovorí. Boh miluje... Boh je niekto, ku komu sa možno modliť... Keby som nemal ťažkosť veriť, verím, že by som neveril... Pochybujem, teda Boh existuje... Naše zjednotenie s Bohom je to najintímnejšie, čo v sebe máme... V cirkvi nachádzam zjednotenie toho, čo najviac milujem: génia a svätosť, rozumnosť a lásku.

Pojem osoby a pojem slobody tvoria jeden celok s pojmom osobného Boha... My sme samostatným obrazom Boha... Odnímate nadprirodzeno a kresťanstvo je prázdnota... Skutočne milovať znamená byť zjednotený so stále živým Kristom.

- ♣ Pokora, cesta k pravde, ktorá vedie do života.
- ♣ Faktu sa dá len málo veriť, ak nechápeme jeho zmysel.
- ♣ **Všetko, čo je ľudské, túži po univerzálnom.**
- ♣ Naša existencia je drámou, v ktorej sa hrá o večnosť.
- ♣ Človek sa musí rozhodnúť medzi absurditou a tajomstvom
- ♣ Vždy sa pomstí to, keď sa mlčky pozabudne na podstatné.

Viera nemá strach pred rozumom, je vlastne priateľkou rozumu... Veda a viera budú v 21. storočí sláviť zmierenie. Rozum sa stane veriacim a viera rozumnejšou.

Jean GUITTON (1901 – 1999)

Máš povinnosť...

*Chcem iba oživiť tvoju pamäť,
aby v nej vznikla myšlienka,
ktorá by ťa zasiahla tak,
že zmeníš svoj život
a nastúpiš cestu modlitby a lásky,
až sa napokon staneš rozvážnou dušou.*

- **Vzrastaj prekonávaním prekážok.**
- *Nevyhýbaj sa povinnosti. Vykonávaj ju svedomito, aj keď iní ju zanedbávajú.*
- *Ak máš byť soľou a svetlom, potrebuješ vedomosti a schopnosti.*
- *Keď získaš skutočný záujem o svoju odbornú prácu, zlepši sa aj tvoj duševný život.*
- *Tvoja nedbalosť, ľahostajnosť, záhaľčivosť je vlastne zbabelosť a pohodlnosť.*
- *Nezabúdaj, že aj priemerní ľudia môžu hrešiť prehnaným sebavedomím.*
- *Neprikladaj veľkú dôležitosť tomu, čo svet nazýva víťazstvom, prípadne porážkou.*
- *Neodsudzuj skôr, kým si nepreveriš svoj úsudok modlitbou.*
- *Zbav sa myšlienok pýchy. Si len štetcom v ruke umelca.*
- *Nezabúdaj, že najviac má ten, kto potrebuje menej.*
- *Bud' si istý, že si Božím mužom, keď nespravodlivosť znášaš s radosťou a mlčky.*
 - *Tajomstvo, ktoré dodáva najpokornejšej, ba aj tej najpokorujúcejšej veci dôležitosť, je milovať.*

- *Svedomie si skúmaj pomaly a statočne.*
- *Vyhral by si veľký boj, keby si sa zbavil strachu z toho, že ťa budú poznať takého, aký si.*
- *Zotrvaj v dobrom a nad klebetami pokrč ramenami.*
- *Neboj sa pravdy, aj keby ťa mala stáť život.*
- *Bud' užitočný. Zanechaj za sebou stopy. Vyžiaruj svetlo svojej viery a lásky.*
- *Ak sa skutočne „odovzdáš“ Bohu, nijaká ťažkosť neotrasie tvojím optimizmom.*

Josemaria ESCRIVÁ DE BALAGUER (1902 – 1975)

Myslieť znamená tvoriť pojmy...

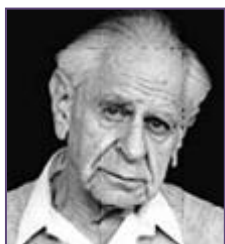
- Človek je aj tým, kto poznáva ideálne skutočnosti.
- Logika je schopnosť myšlienkového pohybu, myšlienkových operácií na veľmi vysokej úrovni abstrakcie... Logika je veľmi užitočným nástrojom analýzy a filozofie o základoch myslenia...
- Logika je v zásade popisom predmetov a tým aj popisom sveta. Ak niekto logiku porušuje, postupuje proti všeobecnej štruktúre sveta a premýšľa neracionálne... Každá reč, ktorá nezodpovedá logickým zákonom, je samo so sebou sporná... Okrem logiky je len bľabotanie...
- Racionalizmus má dve základné prikázania. Vedieť, o čom sa hovorí, to znamená dokázať povedať, čo má človek na mysli, a po druhé, keď sa niečo tvrdí, vedieť to zdôvodniť... Solídny racionalizmus je to, čo učí logika... Veda je to, čo zostane, ak sa opúšťajú nesprávne hypotézy... Každá poctivá veda prekračuje skúsenosť.
 - My svet poznávame a netvoríme ho...

Fakt je, že niekedy dôjdeme aj k pravde. Ale istotu máme iba zriedka...

 - Aby sme boli šťastní je nevyhnutné konať, pracovať, zápasiť.
- Svet nie je jediným axiomatickým systémom... Božie zjavenie nám dáva určité axiomy... Rozpor je základným, veľmi dôležitým činiteľom vedeckého pokroku... Človek je niečím iným ako zvyšok sveta.
- Naša európska kultúra má, okrem iného, tri zložky: grécky kult vedy, rímske chápanie spoločnosti, práva i moci a tretia zložka je židovsko–kresťanská, ktorá má tiež existenciálny rozmer.
- Ľudia by chceli mať dôkazy namiesto viery... Viera nie je súbor logicky prepojených výrokov... Na vysvetlenie viery je potrebné využívať najlepšiu logiku aká existuje... Pravdy viery sa nedajú dokázať, ale musím vedieť, v čo verím...
 - Ak sa človek nemôže modliť, tak neverí.
- Všetci sme platonici, keď sa filozofuje, tak sa ide v stopách Platóna... Pravá filozofia je filozofia analytická... Elementárnou filozofickou zásadou je transformácia toho, čo je všeobecné na konkrétne. Všetko cez jednotlivé, vždy... Pestovanie filozofie bez kontaktu s inými vedami je nedorozumenie...
- Úlohou filozofie je vychovávať rozumných ľudí.
- Nemožno považovať za pravdu každé vyhlásenie, len preto, že je vytlačené alebo uvedené v médiách... Nestarajte sa o to, na čo nemáte vplyv.
- Nebezpečenstvo diktátorských režimov je v tom, že sa človek nemôže brániť proti hlupákovi... Všetky európske nacionalizmy sú idiotstvom. Európa je jednou krajinou.
- Človek sa díva na dejiny a vidí, aká je malá figúrka.
- Bez Boha je ťažké uniknúť záveru, že všetko je vlastne absurdné...
- My dominikáni si myslíme, že Bohu sa má slúžiť nielen srdcom, ale aj hlavou.

Józef M. BOCHEŃSKI (1902 – 1995)

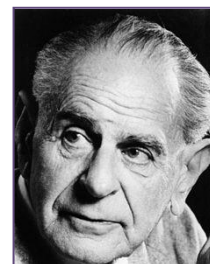
Najcennejším vlastníctvom ľudí sú idey. Nikdy nemáme dost' ideí.

Teórie sú podobné nástroje ako naše oči alebo uši: nástroje, ktoré používame aby sme sa vo fyzickom svete vyznali a uplatnili... K životu patrí, že očakávame, že budujeme teórie a pokúšame sa pomocou týchto teórií riešiť problémy. Všetky organizmy sú riešiteľmi problémov...

Nikdy nie sme na konci, problémy neustále pokračujú.

- *Rozum, rovnako ako veda, sa rozvíja cestou vzájomnej kritiky. Rozum nám nebol daný, to, čo vlastníme, je dispozícia, ktorá sa môže rozvinúť len v komunikácii s druhými.*
- *Možno, že ja sa mýlim a Ty to myslíš správne. A spoločným úsilím sa môžeme priblížiť k pravde.*
 - *Nauč sa používať svoj vlastný rozum, ak si sa odhodlal to urobiť, vedz, že, najlepšou formou rozumnosti je kritická rozumnosť.*
- *Nesprávne poňatie vedy sa ukazuje prílišnou túžbou mať pravdu. Vedec nie je vedcom tým, že vlastní vedecké poznanie, ale práve jeho vytrvalým a na dôsledky neprihliadajúcim kritickým hľadaním pravdy.*
- *Tu nie je svet, kde sa pravdy potvrdzujú, ale svet, kde sa vyvracajú omyly. Svet i pravda existujú, iba istotu o svete a pravde nemáme a nemôžeme mať.*
- *Všetky naše hodnoty majú hranice. V zápase o slobodu a úctu k človeku, k ľudskému životu a slobode človeka neexistujú žiadne jednoduché riešenia.*
- *Nedôverujte všetkým, ktorí vám ako konečný cieľ predostierajú šťastie, a nasledujte tých, ktorí vám sľubujú zlepšenie, ktoré možno dosiahnuť postupne.*
- *Ak je totiž ľahšie dosiahnuť rozumné dohody o existujúcom zle a o prostriedkoch boja proti nemu, než o ideálnom dobre a prostriedkoch na jeho uskutočnenie, je tiež väčšia nádej, že použitím postupnej metódy prekonáme ten najväčší praktický problém všetkých rozumných politických reforiem, totiž problém použitia rozumu a nie vášni a násilia pri uskutočňovaní programu.*
- *Štát a jeho zákony potrebujeme na to, aby nevyhnutné obmedzenia slobody boli pre všetkých občanov rovnaké.*
- *Budúcnosť závisí na nás samých, a my nezávisíme od žiadnej historickej nevyhnutnosti.*
- *Musíme dúfať, že veľké hodnoty otvorenej spoločnosti – sloboda, vzájomná pomoc, hľadanie pravdy, intelektuálna zodpovednosť a tolerancia – budú uznávané aj v budúcnosti.*
- *Ak má naša civilizácia prežiť, musíme sa zbaviť zlovyku uctievať veľké osobnosti..., Veľké osobnosti sa môžu dopustiť veľkých chýb...*
 - *Dobrymi učiteľmi môžu byť iba ľudia s určitým nadaním – nie je to ani intelektuálne nadanie, ale vnútorný vzťah k deťom.*
 - *Konzumovať poznanie však znamená kritizovať ho, pretvárať, ničiť a nahradzovať novým. To sa rozumie pod pojmom 'rast nášho poznania'.*
- *Rád by som bol zakladateľom novej intelektuálnej módy – pokory.*

Karl R. POPPER (1902 – 1994)

*Môžeme byť lepší,
pretože nemáme právo žiadať si lepší svet,
keď nezačneme s polepšením vo vlastnom srdci.*

- Človek je konečná bytosť schopná Nekonečna.
- Keď človek prekračuje svet a seba samého, stretáva sa s transcenciou: Bohom. Transcendencia je ľudskej povahe vlastná; nie je do nej zaočkovaná (akoby zvonku), ale je jej základom, fundamentom.
- Aby sme dobre hovorili o Bohu, musíme hovoriť o človeku...
Človek dneška nie je nikdy len človekom dneška.
- Ak je Božia milosť charakterom jeho bytia, tak existuje vo všetkých náboženstvách... Každý človek je, aj nevedome, kresťanom.
- Človek vtedy najlepšie porozumie sebe, keď chápe ako možné sebauvyslovenie Boha, ktoré sa stalo v Ježišovi Kristovi skutočnosťou.
- Laik je iba vtedy dobrým kresťanom, keď miluje zem, človeka a jeho dejiny, a v ich výzve začuje volanie svojho Boha, ktorý stvoril nebo aj zem...
- Kresťania majú hľadať Božiu vôľu ako jedinečnú pre seba a svoju dobu.
- Odvaha pre víťazstvo je totožná s bezmocnosťou kríža, pretože víťazstvo bolo vybojované na kríži... Boh je v nás silnejší ako naša úzkosť pred krížom...
 - **Boh zvíťazí, keď sa zdá, že sme stratení.**
- Pre človeka dneška jestvuje iba jedna cesta – vydržať ťarchu spoločenstva ako pravú cestu do skutočnej slobody a do pravdy.
- Všetko je obsiahnuté, nesené, poznané poznávajúcim a milujúcim nevýslovným tajomstvom, ktoré nazývame Bohom...
- Ak hovoríme Boh, máme na mysli naprosté Tajomstvo... Boh je hlbina, v ktorej je prijatá existencia človeka, je blízky a nielen iba vzdialený, je odpustením a nielen súdom, naplňa nekonečnú otázku myslenia, naplňa nekonečnosť nádeje i nekonečnú požiadavku milovať ho.
 - Boh nás prijal... naše hlbiny sú naplnené jeho milosťou.
 - Boh všetko a vo všetkom...
- Spoj sa s tým, čo je v tebe to pravé, náročné, čo túži po celistvosti, čo má odvahu povedať verím a odvahu k tomu tajomstvu... Chod' ďalej bez ohľadu na to, kde práve teraz stojíš, nasleduj svetlo, aj keď je ešte slabučké, ochraňuj oheň, aj keď teraz horí ešte len slabo...
 - Rádový život pre mňa znamená odvahu, ktorá sa vypláca, aby si človek nechal niečo povedať od druhých a prekonal tak príliš rýchle zamilovanie sa do vlastných názorov alebo pocitov.
 - Vzývaj tajomstvo práve preto, že je nepochopiteľné.
 - Smrť je pre veriaceho kresťana klesanie do rúk živého Boha.

Karl RAHNER (1904 – 1984)

Napriek utrpeniu pritakať životu...

- *Ludský život znamená byť zodpovedný, pretože vo svojej podstate znamená byť slobodný.*
- *Večné zápolenie slobody človeka s jeho vnútorným i vonkajším osudom vytvára vlastne jeho život.*
 - *Pokora, ak je skutočná, je prinajmenšom práve tak znakom vnútornej sily ako odvaha.*

- *Človek je tvor, ktorému bolo dané maximum vedomostí. Najviac mu však chýba povedomie o tom, aká je jeho ľudská zodpovednosť.*
- *Nie sme zodpovední za každú absurdnosť, ktorá je v nás.*
- *Nikto nemôže úplne porozumieť skutočnej podstate inej ľudskej bytosti inak, len že ju miluje... Láska je konečný a najvyšší cieľ, o ktorý sa môže človek usilovať... Spása človeka je skrz lásku a v láske.*
 - *Duchovná sloboda, ktorú človeku nikto nemôže zobrať, robí život zmysuplným a dáva mu zámer i cieľ.*
- *Byť človekom znamená prekročiť sám seba – prekonať sám seba a orientovať sa na hodnoty... K šťastiu sa ide naokolo, cez druhých.*
- *Človek potrebuje kus púšte... aby znova našiel sám seba... V živote rozhodujú o zmysuplnosti jeho vrcholné body a jediný okamih môže dať späť zmysel celému životu.*
- *Spôsob, akým človek prijíma svoj údel, vrátane utrpenia, spôsob, akým na seba berie svoj kríž – to je príležitosť, ako dať svojmu životu hlbší zmysel.*
- *Náboženstvo skutočne možno definovať ako naplnenie vôle k najvyššiemu zmyslu.*
- *Ľudské správanie nie je určené podmienkami, v ktorých človek žije, ale rozhodnutiami, ktoré vykoná.*
- *Trpiaci človek sa môže stať hrdinom, keď zmení svoje utrpenie na morálne víťazstvo.*
- *Nie v tom, že trpíme, ale v tom ako trpíme, spočíva zmysel utrpenia.*
 - ***Všetko, čo sa uskutoční, sa zveční.***
- *Nie to, čo si ponechám, si uchová hodnotu, ale to čo obetujem dostane hodnotu.*

- *Zvykne sa vraviť: Kde je vôľa, tam je cesta. Ja si však dovoľím tvrdiť: Kde je určitý cieľ, tam je i vôľa.*
- *Jednaj tak, akoby si na konci svojho života listoval vo svojom vlastnom životopise a narazil by si práve na tú kapitolu, ktorá jedná o súčasnom životnom úseku. Budúcu kapitolu knihy ešte môžeš zmeniť.*
- *Zmysel života nemôže byť vynájdený, musí byť odkrytý.*
- *Hodnoty nemôžeme vyučovať – hodnoty musíme žiť... Neodpovedáme slovami, ale odpoveďou musí byť celá naša existencia.*

Viktor E. FRANKL (1905 – 1997)

Objektívnosť je prvým predpokladom...

- *Je ťažké objaviť nové fakty, ak sa na ne iba dívame, ale ich nehľadáme.*
- *Pre vedca je i tá najošklivejšia pravda krásnejšia ako najlepšia pretváarka.*
- *Podľa môjho jednostranného úsudku sa žiadna krása vytvorená ľudskou rukou alebo silou ľudskej vôle nemôže vyrovnat' nádhere výtvorov prírody.*

- *K najvyšším a najmohutnejším zážitkom človeka patrí schopnosť uvažovať a aspoň čiastočne chápať harmonickú eleganciu prírody.*
- *Človek ovláda prírodu omnoho viac ako ju chápe. Vedomý intelekt dokáže súčasne študovať iba jeden problém, ale skutky človeka sa riadia všetkými skúsenosťami, nápadmi a myšlienkami, ktoré sú uložené v podvedomí.*
- *Čím viac človek vybočuje z rámca bežného myslenia, tým ťažšie je prístupný cieľ a tým menej pochopenia i podpory možno očakávať od iných.*
- *Vo veľkom bludisku prírody všetko navzájom súvisí a k tomu istému bodu možno dôjsť rôznymi cestami... Objektívnosť je prvým predpokladom správnej kritiky.*
- *I vedci majú veľa chýb a nedostatkov, ich život nie je samá dokonalosť... Všetci sme a musíme byť rôzni... Žiadny vedec, hodný tohto mena, nepovažuje za mieru svojho úspechu počet ľudí, ktorí mu tleskajú...*

Na bezvýznamné myšlienky nikto neútočí.

- *Génius buduje mosty medzi inštinktom a intelektom, medzi citom a logikou.*
- *Čím hlbšie sa človek ponára do hĺbín neznáma, tým menej je tých, ktorí ho sprevádzajú. Na konci cesty, keď človek dôjde skutočne tam, kde ešte nikto nebol, zostane sám.*
 - *V kontakte s nekonečnou jemnosťou môžeme získať zvláštnu vyrovnanosť a duševný pokoj.*
 - *Tvorivé myslenie je najviac povznášajúca činnosť ľudského mozgu a prináša najviac uspokojenia.*
- *Človek, ktorý pracuje v základnom výskume, musí vedieť snívať a svojim snom veriť... Tajomstvo je v tom, že vec treba pochopiť a doceniť.*

Hans SELYE (1907 – 1982)

Neučesané myšlienky...

- *Prečo klamú tí, ktorí nepoznajú pravdu?*
 - *Smieme sa rozchádzať s pravdou?*
Áno, ak ju predstihujeme.
 - *Niekedy sa lož tak priblíži pravde,*
že v medzere medzi nimi ťažko žiť.
 - *Možno sa prepočítat', keď sa s ničím nepočíta?*
 - *Hrozné číslo: anonymná nula.*
 - *Z radu núl sa ľahko urobí reťaz.*
-
- *Nejedna nula si myslí, že je elipsou, po ktorej sa točí svet.*
 - *Nesúhlasím s matematikou.*
Domnievam sa, že súčet núl dá strašné číslo.
 - *Niektorí vidia pravým a ľavým okom to isté a myslia si,*
že to je objektivizmus.
 - *Keď musí všetko súhlasiť, musí niečo nesúhlasiť.*
 - *Nebud' snob! Neklam vtedy, keď sa pravda lepšie vypláca.*
 - *Rozprávaj múdro, nepriateľ načúva.*
 - *Keď sa prevoláva: Nech žije pokrok – vždy sa spýtaj: Pokrok v čom?*
 - *Väčšina ľudí je vždy na strane väčšiny.*
 - ***Skrát'me meter. Budeme väčší.***
 - *Ľudia sú si čoraz bližší, svet sa preľudňuje.*
 - *Bud'me ľuďmi aspoň tak dlho, pokiaľ veda neobjaví,*
že sme niečím iným.
 - *Návrat do jaskýň je nemožný, je nás priveľa.*
 - *Majte na pamäti, že človek si nemôže vybrať: musí byť človekom!*
 - *Niet nových smerov, je len jeden: od človeka k človeku.*
 - *Analfabeti musia diktovať.*
 - *Trpaslíkom sa musí klaňať veľmi hlboko.*
 - *Dno je dnom, aj keď je obrátené nahor.*
 - *Nestačí hovoriť k veci, treba hovoriť k ľuďom.*
 - *Všetko je v ľudských rukách.*
Preto sa musia často umývať.
 - *Niektoré charaktery sú nezlomné, pretože sú pružné.*
 - *Svedomie mal čisté. Nepoužité.*
 - *Nevypytuj sa Boha na cestu do neba, lebo ti ukáže najťažšiu.*
 - *Až stratím vtip, budú ma považovať za filozofa.*

Stanislaw J. LEC (1909 – 1966)

Nechať pôsobiť Boha – to je podstatné...

- *Láska je syntézou kontemplácie a činu, je vláknom spájajúcim nebo so zemou, človeka s Bohom.*
- *Boh našiel spoločného menovateľa, aby bol ku každému z nás spravodlivý. Tým menovateľom je schopnosť lásky, v ktorej sa všetci stávame rovnakí.*
- *Sme stvorení pre lásku; problémom je iba určiť predmet a pôsob lásky.*
 - *Bolesť očisťuje lásku, robí ju skutočnou, pravou, čistou a navyše odstraňuje všetko, čo láskou nie je.*
- **Na svete je všetko problematické okrem lásky.**
Kto ju prežíva, zbavuje sa problémov.
- *Láska ospravedlňuje naše, často protirečivé, skutky. Láska je naplnením zákona.*
- *Láska, ktorou je Boh v nás, vám ukáže cestu, po ktorej treba ísť...
V láske objavíš svoju cestu; v láske nájdeš odpoveď a v láske nájdeš pokoj.*
- *Je veľmi ťažké bezvýhradne veriť, že je to naozaj Boh, kto ovplyvňuje beh sveta. Býva to najčastejšia a zhrýzajúca pochybnosť, ktorá sa nás zmocňuje na tejto zemi.*
 - *Nesnaž sa dosiahnuť Boha pomocou rozumu. Nikdy sa ti to nepodarí.
Hľadaj ho láskou a budeš mať úspech.*
- *Boh, ktorý miluje svoje dieťa, keď vidí, že niekto alebo niečo ho zasiahlo, má toľko fantázie, že vie pretvoriť zlo na dobro, nečinnosť na kontempláciu, bolestný výkrik na modlitbu, bolesť na úkon lásky... Účinný spôsob, ako nás zastaviť, je bolesť a on vie, ako ňou narábať.*
- *Čoho sa mám obávať, ak všetko riadi a udržuje Boh?... Obdivuhodný je Boh, ktorý si vie poslúžiť nami biednymi a nehodnými...*
- *... buď ako drobný milujúci bod pred Bohom lásky... byť v práci malí a chudobní, vo vyhnanstve zasa trpezliví, v živote pokorní a nenápadní, v ťažkých skúškach odvážni, v modlitbe verní a v láske vrúcni... Ak je Boh mojím Otcom, môžem pokojne a spokojne žiť. Som poistený na život i na smrť, na čas i večnosť.*
 - *Nie sme trestaní za naše skutky, ale sme trestaní našimi skutkami.
Tak, ako sme nimi i odmeňovaní.*
 - *Ak sa človek neoslobodí cez kríž, nebude slobodný.*
- *Či kľáčiš na piesku púšte a rozjímaš, či stojíš za školskou katedrou, akú hodnotu by malo to všetko, ak by si nekonal v súlade s Božou vôľou?*
- *Všetky hodiny dňa sú sväté; stačí ich žiť tak, ako nás to naučil Ježiš. A na to nie je potrebné zatvoriť sa do kláštora alebo zaviesť do nášho života zvláštny a niekedy priam neľudský denný rozvrh. Stačí prijímať skutočnosti každodenného života. Práca je jednou z týchto denných skutočností; materstvo, výchova detí, rodina so všetkými povinnosťami a záväzkami je ďalšia z týchto realít.*
- *Niet presvedčivosti, lebo chýba život; niet živosti, lebo chýba príklad; niet príkladu, lebo miesto viery a lásky nastúpili prázdne slová.*
- *Jestvuje čosi väčšie ako tvoje skutky: modlitba;
jestvuje sila účinnejšia ako tvoje slovo: láska.*

Carlo CARRETTO (1910 – 1988)

Postrehy blízke človeku i Bohu

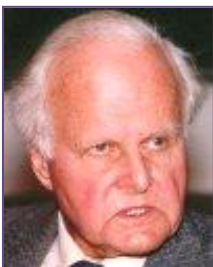

- *Svetu chýba predovšetkým nežnosť a láskavosť...
Ľudstvo umiera na nedostatok lásky a vzájomnej úcty.
Nikto nemá na nikoho čas, iba na seba.*
- *Svätosť nie je privilegiom vyvolených, ale povinnosťou každého kresťana... Musíte byť svätí tam, kde ste...*
 - *Keď sa modlíme, vtedy veríme.
Keď veríme, vtedy milujeme.
Keď milujeme, vtedy slúžime.*
- *Iba tí ľudia, čo sa naučili modliť, vedia, aký je to dar.*
- *Jedna vec nám stále zabezpečuje nebo. skutky lásky a milosrdenstva, ktorými naplníme naše životy.*
 - *Nemožno ostať ľahostajným voči smrti, keď vieme, že je najdôležitejším momentom v živote človeka.*
- *Krajná samota, s akou sa stretávam u niektorých ľudí v bohatých krajinách je horšia než malomocenstvo.*
- *Najlepším spôsobom, ako ukázať Bohu i ľuďom svoju vďačnosť, je prijímať všetko s radosťou.*
 - *Mladí to začínajú chápať. Chcú slúžiť rukami a milovať srdcom. Naplno, nie povrchno.*
- *Láska obráti toho, koho chce... Láska je ovocie, ktoré dozrieva v každom čase a je na dosah každej ruky.*
- *Láska začína priamo v našich srdciach. Musíme vedieť, že sme stvorení pre väčšie veci, ako byť iba číslom na svete, nie sme tu pre diplomy a tituly, pre tú či onú prácu. Boli sme stvorení, aby sme milovali a boli milovaní.*
- *Duchovný pokrok najskôr dosiahneme modlitbou a duchovným čítaním.*
 - *V Kristovi zisťujeme, že utrpenie môže viesť k väčšej láske a väčšej štedrosti.*
- *Rozdávajte úsmev, niet človeka, čo by naň nebol odkázaný. Nikdy nevieme, koľko dobra môže urobiť jednoduchý úsmev.*
- *Keď sa navzájom milujeme, keď si do svojich domovov prinášame pokoj, radosť a prítomnosť Pána, môžeme premôcť všetko zlo sveta.*
 - *Každý deň koná Boh pre nás skutočné zázraky.*

Matka TERÉZIA Z KALKATY (1910 – 1997)

*Ak nám poznanie bráni v láske,
musíme sa poznania vzdať.*

- Človek sa snaží vniknúť do skutočnosti prírody, ale v jej poslednom neuchopiteľnom pozadí vidí neočakávane, ako v zrkadle, sám seba.
- Klasická fyzika bola nahradená kvantovou teóriou. Kvantová teória je overená experimentálne. Experimenty musia byť popisované v rámci klasickej fyziky.
- Fyzika nevysvetľuje tajomstvo prírody, ale vedie späť k hlbšiemu tajomstvu.
- Matematika je skúmanie najvšeobecnejších možných štruktúr, nech sú dané priestorovo, časovo alebo dokonca len čisto pojmovy.
- Len človek je dejinnou bytosťou... Dejiny – to je meno jednej z najdôležitejších duchovných vied... Dejiny sú len tam, kde je zmena... Prírodu jej dejiny postihujú, ale príroda ich nepociťuje... Človek má vedomie a skúsenosť.
- Človek, ktorý sa domnieva, že môže byť bez náboženstva, obvykle upadne do nejakého nižšieho náboženstva.
- Teológovia majú skutočnú pravdu, ktorá ide viac do hĺbky ako vedecká pravda nášho atómového veku. Vedomosti teológov o podstate človeka majú hlbšie korene ako racionálne odvodenia modernej vedy.
- Vedecký a technický svet novoveku je výsledkom smelého pokusu, ktorý je poznaním bez lásky... Ľudský svet vždy obstál len preto, že boli iní, ktorí v sebe cítili výzvu pýtať sa na zmysel všetkého a jednať so zodpovednosťou za celok.
- Existencia je neuspokojený smäd po bytí a pôžitku, ktoré prináša nikdy nekončiacie utrpenie... Zúfalstvo je otázka, na ktorú často odpovedá Boh.
- Tolerancia ako neutralita voči pravde je zhubná... Tolerancia ako tvorba priestoru, v ktorom možno pravdu nájsť a prijať, je nevyhnutná.
- Bytie je staršie než poznanie, ale až poznanie vie, čo je bytie.
 - Špecifikom európskej kultúry je predovšetkým trojaké antické dedičstvo: grécke myslenie, kresťanská viera, rímske právo.
- Vedecký a technický svet novoveku je výsledkom smelého pokusu, ktorý je poznaním bez lásky... Jadrová energia sama o sebe nie je taká nebezpečná. Nebezpečné je narastajúce násilie technického sveta... Jeden z negatívnych účinkov technickej kultúry je konzumná mentalita a vyhýbanie sa zodpovednosti.
- Trh môže byť automaticky efektívny iba tam, kde postačujú štatisticky popísateľné funkcie, ale nie tam, kde je treba detailne pochopiť kauzálne vzťahy... Zhromaždený rozum mnohých účastníkov trhu podporuje myslenie viac ako jedno stredisko centrálného plánu... Trh ja nácvikom slobodného konania.

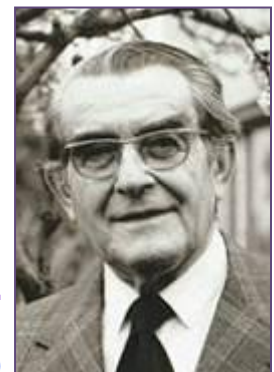
Politický poriadok musí spočívať na pravde... Pravda vyžaduje slobodný súhlas a nie nátlak, slobodnú diskusiu a toleranciu... dobrá politika je možná len na základe pravdy, nikto si však nemôže nárokovať vlastníctvo pravdy... Pravda nie je diktovaná, ale hľadaná a stále iba čiastočne nachádzaná pravda.

Carl F. WEIZSÄCKER (1912 – 2007)

Všetko, čo nie je modlitbou, je zbytočné.

- ♣ *Žiť je vážna zodpovednosť, a žiť pre iných – ešte väčšia.*
- ♣ *Absolútne môže vstúpiť do človeka i bránou obavy, úzkosti, priateľstva i choroby, bránou radosti i zúfalstva, vývoja či náhody.*
- ♣ *Dobre, že svet je voči nám strohý, nechápavý, nevďačný a chladný. Aspoň sa osvedčíme. Božia láska vyšľahla v Ježišovi a raz zachváti celý svet.*
- ♣ *Hlavným povoláním každého z nás je byť človekom...
Zmysel života každého človeka je jeho odtlačok do sféry ducha.*
 - ♣ *Myslenie nie je prepych, ale jediná životná dôstojnosť.
Ak táto planéta zhynie – tak na nedostatok lásky a myslenia.*
- ♣ *Odpovede, ku ktorým človek prichádza sú vlastne otázky.*
- ♣ *Podstatné znaky človeka sú poznanie, láska a rozhodnutie.*
- ♣ *O všetkom možno diskutovať. Všetko možno rozanalyzovať a chcieť dôjsť múdro na jadro veci, na jeho podstatné úzadie. Niekedy sa veci najviac priblížime krátkym, jadrným aforizmom. Múdrosť nie je taká vážna vec, aby nás nevedela pohnúť k úsmevu.*
- ♣ *Všetko je problém perspektívy a pohľadu. I malý model vrchov pôsobí na fotografii mohutne. I malý a zdanlivo bezvýznamný človek môže byť vysoko hodnotený vo vyššom poriadku.*
- ♣ *Meditáciou a modlitbou sa čas nezmenšuje, naopak, po nich akoby bolo viac času, v ktorom sa výkony zlepšia, duchovné výtvy sa skvalitnia.*
- ♣ *Človek je priepasť, ktorá všetko pohltí, i svoju úbohosť, i svoju hriešnosť, i zlo sveta, i svoju smrť, ktorá sa v ňom obráti na iný život, tušený, ale nepochopený.*
- ♣ *My sme len prizma, v ktorej sa rozkladá lúč života.
Ale každý má svoje miesto, svoje určenie.*
- ♣ *Každý žije v predzvesti smrti. Všetko, i to najväčšie snaženie, sa končí hrobom.*
- ♣ *Poéziou vieme zaklopať na dvere tajomna. Ale nie každému bude otvorené*
- ♣ *Mne ide len o cestu k spáse a nevypadnúť z Božej evidencie.*
- ♣ *Rozum je kľúč k neznámemu. Neznámo je brána k pravde.*
- ♣ *Schádzame sa, lebo sme sa mali zísť. A sme neraz šťastní, že sa to mohlo stať.*
 - ♣ *Kto sa vzbúril proti Bohu, vzbúril sa aj proti sebe.*
 - ♣ *Život je vždy služba a obeta.*
 - ♣ *Medzi všetkým je neviditeľný súvis.*
 - ♣ *Zúfalstvo je bankrot pokory.*
 - ♣ *Hádam je bolesť dozretá láska.*
 - ♣ *Smrť neovplyvní vesmírny čas.*
- ♣ **Niet náhod. Všetky stretnutia patria do oblasti milosti.**

Pavol STRAUSS (1912 – 1994)

... aby ľudia nestrácali ideály.

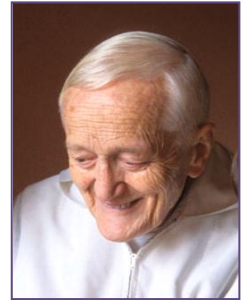
- ♣ *Matematika, to je kus môjho srdca i života.*
- ♣ *Matematika nie je ilustrovaný časopis, ktorý možno začať čítať na ktorejkoľvek strane... Matematika učí vytvárať presnými logickými úvahami platné závery... Matematika učí zmyslu pre pravdu, dôkladnosti a skromnosti... Matematika bude vždy meradlom hĺbky ľudského myslenia.*
- ♣ *Matematika dáva iným vedám svoje prepracované metódy myslenia, ktoré umožňujú analýzu skrytých vlastností a vzájomných vzťahov... Podstatou matematiky je invencia... Jednou z podstatných črt matematiky je jej abstraktnosť... Matematika učí racionálnemu spôsobu myslenia a vyjadrovania... Matematika umožňuje riešenie praktických úloh... Matematika nie je možné odlúčiť od iných predmetov.*
- ♣ *Matematika má pre mňa v sebe toľko estetických prvkov, ako výtvarné umenie. Keď niečo pochopím, čo som doteraz len málo rozumel, mám rovnaký pocit zadosťučinenia ako umelec z vydareného diela.*
- ♣ *Ak sa niekto vie zamýšľať nad predloženými faktami, má dosť trpezlivosti a neustúpi pokiaľ si neutvorí vlastný názor, potom je v ňom zárodok matematika.*
- ♣ *Podstatné je: kedy, prečo a ako daný matematický postup vedie k cieľu.*
- ♣ *Učiť sa z kníh a živé slovo je rozdiel... Každé vyučovanie by sa malo začať motiváciou... Matematická príprava sa začína na základnej škole a prebieha celý život...*
- ♣ *Nijaký učiteľ, ktorý sa vo vlastnom odbore systematicky a trvalo nevzdeláva, nemôže byť dobrým učiteľom... Študent musí prežívať spolu s učiteľom celý pochod objavovania... Pokiaľ študent sám, bez pomoci, nezačne počítat' a päťkrát sa sám nezmylí, nebude látke nikdy poriadne rozumieť... Metódy vyučovania by mali byť založené na osobných skúsenostiach tých, ktorí matematiku sami tvoria (t.j. objavujú, alebo znova objavujú).*
- ♣ *Matematicky civilizovaná osoba nemusí byť matematický virtuóz. Je to však človek, ktorý nachádza hlboké vnútorné uspokojenie z matematického umenia.*
- ♣ *Rozhodujúci vplyv na rozvoj matematickej kultúry majú stovky tzv. neznámych učiteľov na základných a stredných školách, ktorí v každodennej práci pripravujú budúcich študentov... Stredná škola a riešenie príkladov vypestovali vo mne lásku k matematike.*
- ♣ *Aj priemerný matematik má tú výhodu, že vie napr. systémovo myslieť bez toho, že by sa to explicitne učil.*
- ♣ *Bolo by veľmi zlým vysvedčením pre nás, keby naši nasledovníci neboli lepší, ako sme boli my.*
- ♣ *Do vedy môžu hovoriť len srdcia zapálené pre dobrú vec.
Len vnútorné nefalšované nadšenie sa prenáša na ďalšie generácie.*
- ♣ *Ja by som si najväčšmi priaľ, aby ľudia nestrácali ideály.*
 - ♣ *Len premýšľajte. A nielen o matematike. O všetkom.*

Štefan SCHWARZ (1914 – 1996)

Zajtrajšia generácia bude

čoraz menej chápať, prečo je kresťanstvo roztrieštené do toľkých vyznaní a bude sa pýtať, prečo sa tak plytvalo energiou, aby sa táto nejednotnosť zdôvodnila. Musíme vidieť pohoršenie, ktoré sme spôsobili pred svetom. Kristova modlitba "aby všetci jedno boli, aby tak svet uveril, že Ty si ma poslal" je aj našou modlitbou.

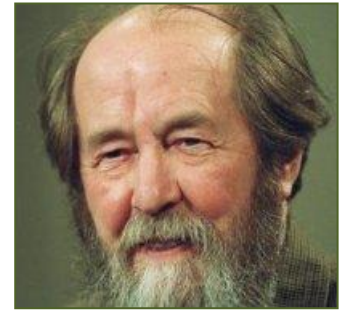

- *Evanjelium vyzýva kresťanov, aby boli údmi Kristovho tela, a nie príslušníkmi, stúpecami alebo dokonca patriotmi vlastnej konfesie... Nikdy sa nezmier so škandalom rozkolu medzi kresťanmi, ktorí všetci tak ľahko hovoria o láske k blížnemu a predsa zostávajú rozdelení.*
- *Život toho, kto miluje a zabúda na seba, je plný pokojnej krásy. Každé priateľstvo predpokladá vnútorný boj. A niekedy kríž vnáša svetlo do bezodnej hĺbky lásky.*
 - ***Neboj sa, dôvera je na dosah a s ňou šťastie. Áno, Boh chce, aby sme boli šťastní.***
- *Nenariekaj, ale v každej chvíli obetuj Kristovi aj svoje unavené telo.*
- *Perly evanjelia, pokoj a radosť, môžu zaplniť priepasti úzkosti... Sme zosobnený zhluk slabostí, ale zároveň aj spoločenstvo navštívené niekým iným, než sme my sami.*
- *Pokoj v srdci je nosným trámom vnútorného života, podopiera nás pri výstupe k radosti... Pravá radosť sa daruje... Boh môže iba milovať.*
- *Tvoja minulosť je ukrytá v Kristovom srdci a o tvoju budúcnosť sa Boh už postaral. Lebo si povoláný k slobode... Pričiň sa, aby si pochopil všetko o každom človeku.*
 - *Ver, že je Kristus v tebe prítomný, aj keď to nepociťuješ... Bud' medzi ľuďmi znamením bratskej lásky a radosti... Prijmi ma, Pane; daj nech ťa s radosťou očakávam.*
- *Vy, ktorí sem vstupujete, zmierte sa – otec so synom, manžel so ženou, veriaci s tým, kto veriť nemôže, kresťan so svojim odlúčeným bratom.*
- *Keď sa modlíš, deje sa to z lásky. Ak zápasíš, aby si človeku zbavenému práv vrátil ľudskú tvár, deje sa to tiež z lásky...*

R. L. SCHÜTZ (1915 – 2005)

*Ľudia zabudli na Boha,
to je dôvod, prečo sa to všetko stalo.*

- *Moc – a to sa vie už tisícročia – je jedom... Pre človeka, ktorý verí v niečo vyššie, čo stojí nad nami všetkými, a ktorý preto chápe hranice svojich možností, moc nie je ešte smrteľnou. No pre ľudí bez tejto viery je mŕtvolným jedom. Kto sa ním raz nakazil, niet pre neho záchrany.*
- *Každý, kto raz vyhlásil násilie za svoju metódu, nevyhnutne si musí zvoliť lož za svoj princíp.*
 - *Krok statočného človeka: nezúčastniť sa na lži, nepodporovať lživé konanie! Nech to prichádza na svet, dokonca nech vládne svetom – ale nie s mojou pomocou.*
- *Spravodlivosť znamená súlad s morálnym právom pred právnym.*
 - ***Jedno slovo pravdy celý svet preváži.***
- *Nikdy nič neprehrmí – odplata za zbabelosť bude len ťažšia. Statočnosť a schopnosť prekonávať sa získame len vtedy, keď sa odhodláme na obeť.*
- *Ak neobrodíme svoje svedomie, nezachráni nás nijaká ekonomika.*
 - *Statočnosť a schopnosť prekonávať sa, získame len vtedy, keď sa odhodláme na obeť.*
- *Postupne mi dochádzalo, že línia, ktorá rozdeľuje dobré a zlé, nie je medzi krajinami, nie medzi triedami a nie medzi politickými stranami, že táto hranica je len v srdci každého z nás.*
- *Pravidlo by malo byť: Jednaj tam, kde žiješ, kde pracuješ! Trpezlivo, činorodo, kam až tvoje ruky dosiahnu.*
 - *Popri ľudských právach treba brániť aj dušu človeka: vyslobodiť ju pre život rozumu a citu.*
- *Zázraky sa nezosielaajú tým, ktorí sa im zo všetkých síl neponáhľajú v ústrety.*
- *Spravodlivosť je svedomie, nie osobné, ale svedomie celého ľudstva. Tí, ktorí jasne počujú hlas svojho svedomia zvyčajne rozpoznávajú aj hlas spravodlivosti.*
- *Národy sú bohatstvom ľudstva a jeho farbami. Existencia rôznych rás bola bezpochyby od počiatku zámerom Stvoriteľa.*
- *Záchrana ľudstva spočíva práve v tom, že sa všetko týka všetkých.*

... je už na čase, aby se začali víc zdůrazňovat lidské povinnosti, než lidská práva. Ve srovnání se svobodou dělat dobré má svoboda destruktivní a nezodpovědná daleko širší pole působnosti... svoboda sama rozhodně nemůže vyřešit všechny problémy lidské existence... v člověku zcela zakrnělo vědomí jeho odpovědnosti před Bohem a před společností ...

(Z přednášky na Harvardské universitě, 1981)

Alexander SOLŽENICYN (1918 – 2008)

Nemám pocty rád...

- *Základnou funkciou ľudstva je poznanie. Ak táto funkcia odumrie, potom sa existencia ľudstva stane nezmyselná... Skúsenosť nás učí, že pravda vyjde najavo... Zo všetkého najvýznamnejšou je možnosť pochybovať...
Som šťastný, že svet je tak mnohoznačný.*
- *Veda je snaha porozumieť správaniu sa prírody... Veda je snaha pochopiť nejaký jav, založená na princípe, že to, čo sa deje v prírode, je pravdivé a slúži to na overenie každej teórie, ktorá chce daný jav objasniť...*
- *Princíp oddelovania pravdy od nepravdy pomocou experimentu a nazbieraná suma vedomostí, ktorá je konzistentná s týmto princípom – to je veda.*
- *Vo vede je bezpodmienečne nevyhnutné pochybovať; ak má veda kráčať vpred, je absolútne nevyhnutné, aby v nej bola zakódovaná neistota... Nič nie je úplne isté či dokázané nad akúkoľvek pochybnosť... Veda zhromažďuje stále viac faktov, ich výsledkom nie je žiadna absolútna istota, ale zistenie, že toto alebo tamto je viac alebo menej pravdepodobné.*
- *Veda ukazuje ľuďom, aké je cenné racionálne uvažovanie, aká je dôležitá sloboda myslenia... Prírodné vedy zo všetkých predmetov najviac zahŕňajú poučenie, že je nebezpečné veriť v neomylnosť veľkých učiteľov minulých generácií...*
 - *Existuje veľa intelektuálneho tyranie, ktorá sa koná v mene vedy.*
- *Chcel som hlavne, aby ste dokázali oceniť nádhru tohto sveta a vedeli naň pozeráť aj fyzikálnym spôsobom, lebo som presvedčený, že to patrí k hlavnej časti skutočnej kultúry dnešných čias...*
- *Nič síce neviem, ale toľko zase viem, že všetko je zaujímavé, ak to študujete dostatočne hlboko... Dokázali sme, že fantázia prírody je omnoho väčšia než ľudská predstavivosť.*
- *Moje potešenie je, že som prišiel na to, ako príroda funguje, radosť z objavy, zistenie, že ďalší ľudia moju prácu používajú...*
- *Stojím pri mori a čudujem sa divom... ja, vesmír atómov... ja, atóm vo vesmíre.*
- *Prednášanie a študenti sú zárukou, že život ide ďalej...*
- *Ak vás zaujíma úplný obraz sveta, jediná cesta ako ho pochopiť, je pomocou matematického popisu... Nepoznať matematiku je výrazným obmedzením na ceste k pochopeniu sveta.*
 - *Logika nie je všetko; človek sa potrebuje pre nejakú myšlienku zapáliť, ak sa ňou má riadiť.*
 - **Nikdy nemáme definitívne pravdu. Môžeme si byť istí iba tým, že sa mýlime.**
 - *Fyzika nie je najdôležitejšou vecou. Tou je láska.*

Richard P. FEYNMAN (1918 – 1988)

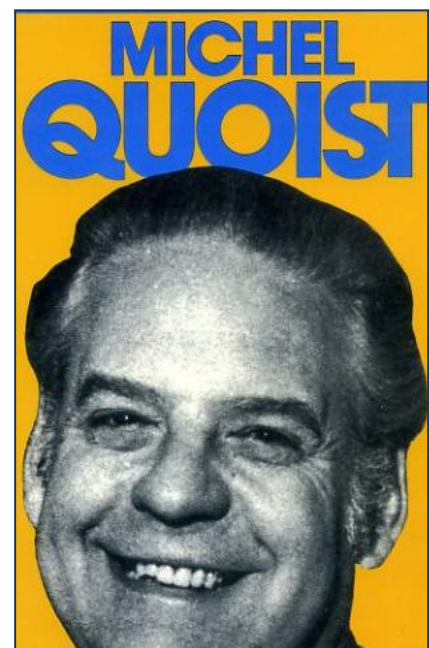
Žiť znamená milovať.

- *Milovať znamená veriť tomu druhému a mať k nemu dôveru. Veriť v jeho skryté sily, v život, ktorý má v sebe. Znamená človekovo rozumné rozhodnutie sa ísť odvážne cestou bez ohľadu na čas, nie iba sto dní, ani tisíc, ba ani desaťtisíc, ale s vidinou, že tá púť bude trvať navždy.*
- *Milovať znamená zabudnúť na seba a priblížiť sa k druhým.*
 - ***V okamihu smrti budeme skúšaní z lásky. Ak skúšku zložíme, budeme naveky žiť v Láске.***
- *Láska je povznášajúcim, ale ťažkým dobrodružstvom, pretože od toho, kto miluje, vyžaduje namáhavé úsilie premieňať túžbu dostávať na túžbu dávať.*
- *Láska necháva trpieť, pretože ak existuje hriech, potom milovať znamená dať sa ukrižovať pre druhého.*
- *Zakaždým, keď milujem seba samého, zostane menej lásky pre Boha a pre ostatných.*
- *Človek nepotrebuje mnoho batožiny, aby sa mohol vydať na cestu života. Stačí milovať.*
- *Milovať, to nie je voľba pre jeden okamih, ale navždy.*

*Láska nie je očarenie krásou,
keď sa zastavíš pred tvárou, ktorá sa pre teba rozžiari.
Ved' skutočná krása je odrazom duše.
Duša však presahuje to, čo rozochvený hľadáš.*

*Láska neznamená podľahnúť bystrej inteligencii,
rozplývajúcej sa v slovách a myšlienkach,
ktoré sa snažia zapáčiť.
Ved' inteligencia môže iskríť tisíckami svetiel,
a pritom to nemusí byť ten pravý diamant,
ukrytý vo vnútri človeka.*

*Milovať je toto všetko a ešte oveľa viac.
Milovať totiž znamená otvoriť sa nekonečnej LÁSKE,
nechať sa milovať.
A nechať sa preniknúť touto LÁSKOU, ktorá prichádza
a nikdy ťa neobíde.
Znamená to - úchvatné dobrodružstvo -
nechať priestor Bohu, aby miloval toho,
koho si sa slobodne rozhodol milovať ty.*

Michel QUOIST (1921 – 1997)

Ak nie si svetlom, nedávaš nič.

*Budúcnosť kresťanstva je v jeho pravdivosti...
Kresťanstvo sa nediskutuje, kresťanstvo sa žije...
Poznanie zmyslu je zdrojom sily.*

Slovo sloboda nám všetkým chutí ako najlepšie víno. Ale sloboda jednotlivca nemôže byť svojvôľa. Sú tu aj záujmy spoločnosti a potreba jednoty. Marxisti obetovali slobodu, aby bol jednotný svet. Na Západe, ako sa mi zdá, obetovali jednotu, aby zachránili slobodu.

Zločin komunizmu bol v tom, že bolo legalizované násilie. Celý systém bol zariadený na to, aby represívnymi metódami nastolil raj na Zemi. Postupne to nebolo možné, boli netrpezliví, tak to riešili terorom. Komunizmus bol najhroznejší experiment minulého storočia.

Bolo nám mnohým súdené ísť ťažkou cestou... Máme si pripomínať príbehy ľudí, ktorí svoje životy obetovali, alebo ich nemohli rozvinúť. Umierali vo väzení, vo veľkej chudobe, veľkom ponížení. Nesmieme na nich zabudnúť. Musia byť výstrahou a výzvou, aby sme chránili svoju slobodu. Nesmieme padnúť pod kolesá ďalšej mašinerie.

Naša spoločnosť potrebuje vedieť o tom, čo sa stalo za komunizmu alebo za nacizmu, pretože demokracia ešte nie je rajom. Má v sebe zakódované aj prvky deštrukcie. Ak ju prestaneme strážiť, ak nebudeme zodpovední, tak je nebezpečenstvo, že sa demagógovia zjednotia a systém ohrozia.

Eudstvo sa dopracovalo k racionálnemu organizovaniu a prežívaniu života... My musíme svet pochopiť taký. aký je, neodsúdiť ho, len mu predkladať nové otázky... Viera sa v dnešnom svete stáva vedou, dokonca jedinou vedou o skutočnom živote.

*K jednote podstatne prispejeme svojou hlbšou ľudskosťou, živšou vierou.
Teda nie kto má viac pravdy, ale kto má oživujúcu vieru a lásku.*

Na to, aby bol človek šťastný, nepotrebuje doktorát ani vysokú školu, ani funkciu direktora, ale v srdci lásku k práci, ktorú vykonáva, aby ju vykonával s radosťou a prijal ju ako svoju cestu

S námahou, ľútosťou, bolesťou a pokorou musíš v sebe hromadiť a chrániť svetlo. To je zmysel celej tvojej činnosti. Tento svet iné ani nečaká. Ak nie si svetlom, nedávaš nič... Ak však raz človek uzrel svetlo, ide za ním.

*Myslím si, že každý človek by mal mať občiansku statočnosť a mal by žiť v pravde... **Verím, že naše osudy vedie dobrá ruka, že človek sa nerodí nadarmo.***

Čím som starší, tým viac si uvedomujem súvislosti, prepojenia a príbuzenstvo všetkých ľudí, bez rozdielu na orientáciu, rasu či náboženstvo.

Anton SRHOLEC (1929 – 2016)

Počúvaj mlčanie!

Najhlbšiu pravdu možno naznačiť jednoduchým príbehom.

Cez priepasť sa nedostaneš, keď budeš iba hopsať.

Každý život je ako hudba, tvorí sa skôr citom a inštinktom než pravidlami.

Ak chceš ovocie, niekedy musíš zatriasť aj stromom.

V žiadnom ľudskom jazyku v podstate nie sú slová, ktoré by vyjadrili presne to, čo ste prežili.

Každá bolestná udalosť nesie v sebe semeno rastu a oslobodenia.

V osamotení, v naprostej samote závislosť a chcenie zomiera a schopnosť milovať sa rodí.

Život je nepredstaviteľne bohatší ako tá nepatrnosť, ku ktorej ste sa pripúťali a ktorej ste dali tú moc vás znepokojovať.

Ak chcete spoznať, čo znamená byť šťastný, pozrite sa na kvet, na vtákov, na deti, to sú dokonalé obrazy Božieho kráľovstva...

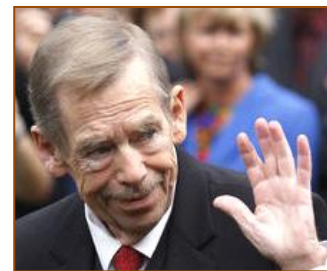
Poznať, pozorovať a chápať znamená odpustiť.

- *Jedným zo základných práv človeka je mať právo na chybu.*
- *Veriť neznamená zhromažďovať istoty, ale vedieť pochybovať.*
- *Ak chceš nájsť pokoj, skús zmeniť seba, nie ostatných. Je jednoduchšie obuť si papuče, aby si chránil svoje nohy, než vystlať kobercami celý svet.*
- *Maj sa rád taký, aký si.*
A zmena, pokiaľ je vôbec možná, nastane sama, až keď bude treba. Ži v pokoji...

Anthony de MELLO (1931 – 1987)

Naučili jsme se v nic nevěřit,

nevšímat si jeden druhého, starat se jen o sebe. Pojmy jako láska, přátelství, soucit, pokora či odpuštění ztratily svou hloubku a rozměr a pro mnohé z nás znamenají jen jakési psychologické zvláštnosti, anebo se jeví jako zatoulané pozdravy z dávných časů, poněkud směšné v éře počítačů a kosmických raket. Jen málokterí z nás dokázali nahlas zvolat, že mocní by neměli být všemocní...

- ...před zlem se nesmí ustupovat, byť by nebylo páčáno přímo na nás. Naše lhostejnost k jiným může mít ostatně jediný možný následek: lhostejnost jiných k nám.
- Politika se svými důsledky přímo dotýká života každého z nás. Od všeobecné atmosféry života, přes pocit právní jistoty a spravedlnosti obecně, zkušenost se státní správou, občanskou bezpečnost až po hospodářské a sociální poměry – to všechno přece závisí na politice! Jaký tedy div, že bídu naší politiky tak či onak zakoušejí všichni?
- ...svoboda a demokracie jsou hodnotami, které je také třeba chránit, ba že teprve ochota něco jejich záchráně obětovat a odhodlání je v mezním případě i bránit silou jim vdechují pravost, obsah a smysl. Vždyť nač by svoboda a demokracie byly a proč by byly lepší než násilí a diktatura, kdyby nikomu nestály za obranu?
- Politik může mít kolik chce pravomocí, kolik chce dobrých úmyslů, kolik chce pravdy, kolik chce odborných vědomostí a odborných poradců, kolik chce pracovitosti a zápalu pro věc – a to všechno dohromady mu stále ještě nemusí zajišťovat sebemenší vliv, natož úspěch, pokud neumí jednat s lidmi (jako jednotlivci i jako publikem) a nedokáže je získávat pro svou věc.
- **... je to nesmírně důležité, když z někoho číší vnitřní klid. Znamená to, že je vskutku zakotven v tom řádu bytí, a zároveň to znamená, že skutečně má rád ostatní lidi...**
- Přirozený svět v sobě ze samé své podstaty skrývá předpoklad absolutna, které ho zakládá i ohraničuje, produševňuje i řídí, bez něhož by byl nemyslitelný, absurdní a zbytečný a které nám nezbyvá než tiše respektovat; každý pokus jím pohrdnout, podmanit si jej nebo dokonce nahradit něčím jiným je v dimenzích tohoto světa chápán jako projev pýchy, na který musí člověk vždy tvrdě doplatit...
- Nejhorší je, že žijeme ve zkaženém mravním prostředí. Morálně jsme onemocněli, protože jsme si zvykli něco jiného říkat a něco jiného si myslet. Naučili jsme se v nic nevěřit, nevšímat si jeden druhého, starat se jen o sebe. Pojmy jako láska, přátelství, soucit, pokora či odpuštění ztratily svou hloubku a rozměr a pro mnohé z nás znamenají jen jakési psychologické zvláštnosti, anebo se jeví jako zatoulané pozdravy z dávných časů, poněkud směšné v éře počítačů a kosmických raket.
- Mým prezidentským programem je vnášet do politiky duchovnost, mravní odpovědnost, lidskost, pokoru a zřetel k tomu, že je cosi vyššího nad námi, že naše konání se neztrácí v černé díře času, ale kdesi se zapisuje a zhodnocuje, že nemáme právo ani důvod si myslet, že všemu rozumíme a všechno tudíž můžeme.
- Stále víc lidí si uvědomuje, že budoucí existence lidského rodu na této zemi je dnes asi víc než kdy dosud v rukou těch, kdo dokáží nemyslet jen na sebe, ale kdo myslí při svém konání na všechny své bližní bez výjimky. Ano, budoucnost lidstva je dnes v civilizaci ducha, odpovědnosti a lásky...
- Krize tolik dnes potřebné globální odpovědnosti má svou rozhodující příčinu v tom, že jsme ztratili jistotu, že vesmír, příroda, bytí a náš život jsou dílem stvoření, které je vedeno určitým záměrem, má určitý smysl a sleduje určitý cíl, a spolu s touto jistotou pochopitelně i veškerou pokoru před tím, co nás přesahuje a obklopuje. Tuto ztrátu samozřejmě doprovází i ztráta pocitu, že vše, co děláme, musíme podřizovat ohledu na vyšší řád, jehož jsme součástí, a účtů k jeho autoritě, v jejímž zvláštním zorném poli se každý z nás trvale ocitá...

W.S.
Václav Havel
☺

Václav HAVEL (1936 – 2011)

*Starí žijí proto, aby mladým vyprávěli pohádky
a předávali lidskou kulturu...*

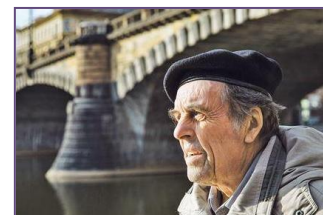
- *Učitel musí mít děti rád a musí mít rád předmět, který učí. Tyto dvě věci jsou naprosto zásadní, všechno ostatní se poddá.*
- *To nejcennější, co může škola dětem dát, je, že v nich probudí o něco zájem. Čím víc toho je, tím lépe, ale ten zájem musí být opravdový. To je podstatné... **Když se podaří probudit zájem, o znalosti už nikdo nemusí mít strach: ty si i dítě umí získat, pokud o ně stojí.***

- *Učitelé si málo uvědomují, že svou osobností vychovávají v dobrém i špatném mnohem víc než tím, co dětem lijí do hlaviček. Předávají obraz toho, jaká mezi lidmi platí pravidla, jak se k sobě chovají...
Důležitý je – jako vždy – především **příklad učitele.***
- *Evropa je po mém soudu založena na jedné obrovské hodnotě, a tou je zvědavost. Evropané byli jediní, kdo se zajímali o to, co se děje jinde na světě, o to, co se jich netýká... **Věda je totiž soustavná a kultivovaná zvědavost...***
- *Kultivování dětské zvědavosti až do dospělosti a stáří je podle mého názoru největší evropský vynález.*

- *Základem výchovy k evropanství je mnohojazyčnost: mimochodem ekonomicky nejlepší parametr, s jakým můžete na pracovní trh přijít. Člověk, který umí dobře tři cizí jazyky, už nemusí umět skoro nic jiného.*
- ***Vzdělávání musí být pro život** – a to včetně času, ve kterém člověk nepracuje. Nejen kvůli nezaměstnanosti, ale také kvůli dovolené, volnu, kratší pracovní době, mládí, stáří a podobně... Lidé proto dneska musí být víc pružní a potřebují si osvojit daleko víc základních dovedností... Jde hlavně o jazykové znalosti, kritické myšlení, schopnost psát a smysluplně formulovat a poradit si s číselnými údaji typu procenta a podobně. Takové dovednosti jsou – a vždy budou – vyžadovány, protože jsou celoživotně použitelné... Musíte se vzdělávat pro zaměstnání, ale také pro občanství, a především pro lidství. Člověk by se prostě měl cítit jako člověk – ať je v pracovním poměru nebo není.*
 - *Univerzita je pozoruhodný organismus, který už skoro tisíc let žije z obměny. Sám o sobě a z povahy věci je konzervativní, ale zároveň do něj neustále vstupují mladí lidé, a díky tomu tam může být velmi otevřené a kritické prostředí. A to je dobře.*
- *Člověk žije z toho, co se naučil. Počínaje řečí a krajinou, přes vědy, kulturu a náboženství až po instituce, jsme to všechno dostali zadarmo. Náš vlastní podíl je nepatrný. Moje povinnost je postarat se, aby to se mnou nešlo do hrobu.*

***Ty věci nejsou moje. Jsem jenom jejich správce.**
... jsem přesvědčen, že nejhlubším a nejpevnějším základem morálky – stejně jako všech náboženství – je vděčnost.*

Jan SOKOL (1936 – 2021)

Zhrnutie

Kdesi som si prečítal: *Kultura nám umožňuje a usnadňuje život ve společenství tím, že morálnému přesahu našeho života vtiskuje rituální formu, reguluje naše city, předepisuje, jak se máme správně chovat, abychom byli hodni své vzájemnosti. Je tedy úzce spojená s etikou a náboženskou vírou.*

Dnešní kulturní rozpolcenost je daná tím, že společenství přežilo svého Boha a buďto nalezne světskou cestu k morálnému a národnímu životu nebo ji bude předstírat a žít bez ní (Scruton). Anebo přestane předstírat a zhroutí se do „prachu individuality,“ jak si všiml E. Burke. A přesně to se děje... A tak nám nezbývá než poslouchat zpěv dávno mrtvých velikánů naší kultury a botanizovat na hřbitově (Alexander Tomský).

Povedať malým počtom slov veľa, je znakom veľkého ducha (Rochefoucauld). Ak slovo echo znamená odozva, tak asi túžim po tom, aby významné myšlienky získali odpovede v hodnotných skutkoch. Človek vidí podľa toho, aký sám je... Naše činy ukážu, kto vlastne sme (C.G. Jung).

Ako emeritný učiteľ počtov a merby som možno pochopil:

- *Nemôžete nikoho nič naučiť. Môžete mu prinajlepšom pomôcť, aby to sám v sebe našiel (G. Galilei).*
- *Hodnoty nemôžeme vyučovať – hodnoty musíme žiť... Neodpovedáme slovami, ale odpoveďou musí byť celá naša existencia (V. Frankl).*
- *Srdce máme na to, aby pochopilo to, čo nepochopila hlava (F. Schiller).*
- *Do kníh je možné vložiť talent, ale lásku je možné uložiť iba do života (D. Pecka).*
- *Pravdu je možné rozširovať, ale je nemožné – vnucovať ju (S. Zweig).*
- *Osobnosti sa neutvárajú krásnymi rečami, ale prácou a vlastným výkonom (A. Einstein).*
- *Nestačí modliť sa Otčenáš, musíme ho žiť (J. Leppich).*

Možno som chcel iba ponúknuť:

Múdre slová namiesto darov (Plautus).

Asi som chcel pripomenúť: *Kto sa obklopuje ušľachtilými myšlienkami, nie je nikdy sám (J. Fletcher).* Keď som „zosmolil“ prvú zbierku citátov JARMOK MYŠLIENOK, mala podtitul:

... tu mŕtvi otvárajú oči živým...

Asi v tom aj teraz pokračujem...

Echá charakterov

Zbierku citátov
vybral a zostavil
Dušan JEDINÁK
2024

